ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

9 770032 339010

10. I 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 70 ДИН. ● БРОЈ 2089

ЏЕЈСИ ОВЕНС – 6 СВЕТСКИХ ЧУДА ЗА 45 МИНУТА

Веровали или не!

Човек са собиним очима

АБУ РИХАН (971-1039), НАЈВЕЋИ ИНДИЈСКИ АСТРОНОМ СВОГ ДОБА, САВРШЕНО ЈЕ ВИДЕО НОЋУ, ДОК ЈЕ ДАЊУ БИО СЛЕП. УПРАВО ЗБОГ ТОГА, У МЛАДОСТИ СЕ ОПРЕДЕЛИО ЗА ПОСАО КОЈИ МОЖЕ ДА ОБАВЉА НОЋУ.

ТРАГОВИ ЉУДСКИХ СТОПАЛА

ОТКРИВЕНИ У ЕЛ КАУСУ У НИКАРАГВИ, СТАРИ ХИЉАДАМА ГОДИНА, НАЛАЗЕ СЕ НА 3 МЕТРА ДЕБЕЛОМ ОКАМЕЊЕНОМ СЛОЈУ ВУЛКАНСКОГ ПЕПЕЛА.

ДЕЦА

СА НОВЕ КАЛЕДОНИЈЕ, ДО ШКОЛЕ ИДУ ПРЕКО РЕКЕ НА МАЛИМ СПЛАВОВИМА.

КАМИЛА КОЈА СЕ ОДМАРА

ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ, А НАЛАЗИ СЕ НА КРАЈЊЕМ ЈУГУ САХАРЕ.

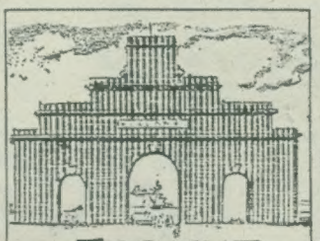

ДРВЕНА КАПИЈА

У ОТАВИ, ПОДИГНУТА 1860. ГОДИНЕ У ЧАСТ ПРИНЦА ОД ВЕЛСА, САСТОЈИ СЕ ОД 150000 ДАСАКА КОЈЕ НИСУ ПРИЧВРШЋЕНЕ НИ ЈЕДНИМ ЈЕДИНИМ ЕКСЕРОМ.

Трубе

У КОЈЕ У ТОКУ РЕЛИГИЈСКИХ ОБРЕДА СВИРАЈУ ЛАМЕ ИЗ БУТАНА, ИЗРАЂЕНЕ СУ ОД ЧОВЕЧИЈЕ БУТНЕ КОСТИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● у програму Насе за истраживање Марса налази се и ово возило које тренутно учи прве кораке, наравно у земаљским условима, у чувеној Лабораторији за рекреативно кретање где је и направљено. „Марсоход" има потпуно аутономан систем, способан је да савлада успон од преко 35 степени као и препреке високе, дугачке и широке око једног метра и још много штошта.

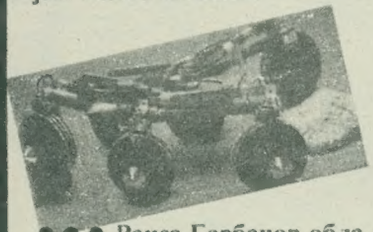

●●● Раиса Горбачов облачи се искључиво код домаћих креатора, док њен супруг, шеф совјетске државе Михаил Горбачов, носи искључиво страна одела, тврди Александар Игманд, који је десет година шио за Леонида Брежњева.

●●● у САД је произведен ласерски бријач који личи на механички, али је потпуно нечујан јер у њему нема ниједног покретног дела. Длачице које досповају кроз отворе заштитне мрежице не истресају се већ се спаљују хелијумско-неонским зраком. И чистије и хигијенскије.

●●● „сунчани" авион направљен је у САД. То је двосед двокрилац алуминијумског костура који је превучен чврстом мембраном од полиестера на коју су монтирани сунчани елементи. Електромотор снаге 18 киловата који се од њих снабдева обезбеђује му брзину од 100 km/h.

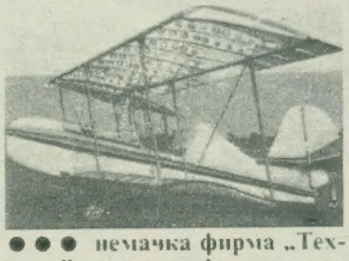

●●● немачка фирма „Техника" израдила је апарат за поливање усева минералном водом јер је богата угљен-диоксидом, па ће убрзати фотосинтезу и помоћи корењу биљке да боље упија калцијум и магнезијум. Што је значајно, потреба за пестицидима се притом значајно смањује. Фирма тврди да се заливањем киселом водом принос пшенице повећава за 8, а парадајза и краставаца и целих 20 одсто.

●●● по мишљењу индијских стручњака кокосова палма може да послужи као идеалан телевизијски стуб. Истраживања су, наиме, показала да ово дрво изванредно добро проводи сигнале високе фреквенце и да уз пут траје много дуже од металних антена подложних корозији. Коришћење палми у ову сврху представљаће и велику уштеду новца за ову земљу у којој се телевизијска мрежа последњих година наглo шири.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

МА ШТА КАЖЕШ

ЦИМЕРИ

Стигао Алберт Ајнштајн у рај и сазнао да ће, због пренасељености, морати да дели собу са још четворицом људи. Када им се велики научник љубазно представио, први му је рекао:

– Очаран сам што смо се упознали. Узгред, мој квоцијент интелигенције износи 180.

– Савршено! – узвикнуо је Ајнштајн – моћи ћемо да миле воље да расправљамо о квантној физици.

– Мој QI је 159 – умешао се други господин.

– Драго ми је, с вама ћу моћи да проучавам најсавременије математичке теорије – очарано ће Ајнштајн видевши да му неће бити досадно.

– Што се мене тиче имам QI 132 – изјављује трећи.

– Одлично, забављаћемо се разговорима о развоју уметности и њених праваца.

– Веома сам почашћен вашим присуством, господине Ајнштајне, али мој квоцијент интелигенције је испод просека, свега 85 – каже покуњено четврти.

– Па то је права срећа! – ускликнуо је Ајнштајн срдачно му стежући руку. – Молим вас, реците ми како се крећу каматне стопе? ■

ОСВЕТА БИВШЕ ПРВЕ ДАМЕ

Америчка списатељица Кети Кели прославила се биографијама познатих личности. У њеним књигама нарочито место заузимају детаљи из приватног живота

славних којима никако није одговарало да буду обелодањени.

Временом је и сама Келијева постала славна, и, наравно, дошао је ред да неко напише књигу и о њој. То је учинио новинар Џорџ Капрози, а књизи је дао наслов „Отровно перо". Аутор је пошао стопама даме у чији је живот завирио и која је бацила у очај Френка Синатру, Џеки Кенеди и бившу прву даму Ненси Реган. Прича се чак да је штампање Капрозијеве књиге и платила супруга бившег америчког председника. ■

БЕБА „СЕНДВИЧ"

Седела сам на клупи у једној лепој авенији Сан Дијега у Калифорнији и посматрала шетаче. Пажњу ми је привукао млад човек на бициклу јер је на седишту иза њега била причвршћена беба а на бебиним леђима велики картон с крупним словима у боји: МОЈ ТАТА И ЈА ЖИВИМО САМИ, АКО ЖЕЛИТЕ ПОЗНАНСТВО, ПОЗОВИТЕ 555-1234. ■

„Сан Дијего Њуз"

ЈЕДАН МУЖ И ЈЕДНА ЖЕНА, ШТЕТА

У малој цркви у Паризу, приликом удаје моје сестричине, млади свештеник који обавља церемонију венчања

свој говор почиње сасвим неуобичајено:

„Драга моја децо, хришћански брак, као што знате, почива на моногамији. Потрудите се да, током целог заједничког живота, и у добру и у злу, од тога направите нешто заиста лепо и забавно да не испадне у праву једна ученица мојих часова веронауке која је, пре неки дан, на питање у писменом задатку, одговорила: „У хришћанском браку постоје само два партнера. Тај концепт зове се монотонија". ■

ЈЕДЕШ ГА ЈЕДЕШ, А НИКАКО ДА ПОЈЕДЕШ

Чувени белгијски аутор крими-романа Жорж Сименон сећа се своје младости непознатог и гладног писца:

„Тада сам открио прави трик како да се храним јевтино, готово набе, а да никад не будем гладан. Куповао сам сир камамбер најлошијег квалитета. Појео бих половину са што више хлеба, а другу половину у затвореној кутији стављао у орман или

било где. Сутрадан је, као самим чудом, кутија опет била пуна пунцата и тако је могло да се тера пет-шест дана. То сам, како већ бива са свим великим проналасцима, открио сасвим случајно и отад увек практиковао. Кутија се постепено пунила јер се камамбер разлива, буја, расте и увек га има. Дешавало ми се да читаву седмицу проведем на једној јединој кутији тог сира и будем сит. Ако и ви желите да покушате, морате да купујете заиста најлошији камамбер јер с добрим овај штос не пали." ■

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

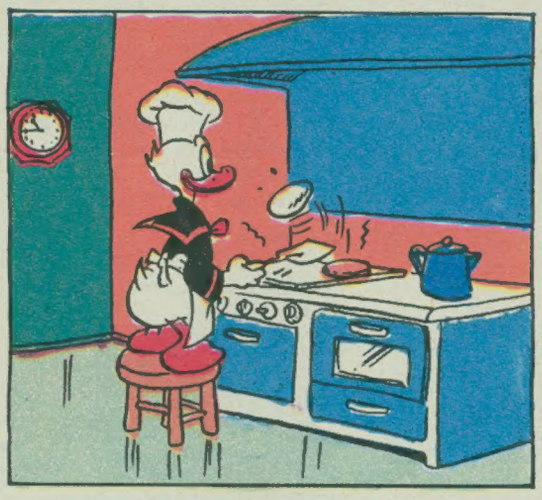

КАКО СУ ПОСТАЛЕ СТЈУАРДЕСЕ

КОЖНИ КАПУТИ СА ВАТОМ ЗА УШИ

Историја професионалног позива стјуардесе у авиону није ни издалека привлачна колико је то сам посао. Копилотима је било још теже јер су, на пример, некада они бринули о путницима који, рецимо, повраћају!

Када су авиони почели да превозе путнике, одмах после Првог светског рата, нека врста послужења за путнике приређивана је на земљи – пре полетања. У то „послужење" било је укључено давање термоса топле воде сваком путнику, затим је следила подела вате за уши, па дељење кожних капута (!)...

Авиони су тада били, да подсетимо, без звучне и топлотне изолације. Ако сте, почетком тамо неких двадесетих година овог века, хтели да негде летите зими, а авион је пут од вашег до тог места преваљивао летећи на висини од, рецимо, три километра, онда сте се током пута осећали као да цео пут прелазите пешке ходајући по цичи зими планином високом бар 3000 метара. Путничке кабине нису биле херметички затворене нити под сталним ваздушним притиском, па сте, ради допуне „угођаја", током лета били у прилици да осетите и све чари промене ваздушног притиска у ушима и разређеног ваздуха на вашој „планини" високој 3000 метара. О пакленој буци несавршених авионских мотора и непостојању звучне изолације путничке кабине да и не говоримо, па не треба да чуди помињање вате за уши.

Недуго затим, тачније 1922. године, уведен је „in flight service". На пример, „British Daimler Airway" запослио је стјуарда да послужује освежење на летовима за Европу.

Године 1925. „Imperial Airway" уводи „Silver Wing" сервис између Лондона и Париза. У сервис је било укључено служење пића, али и – ручка!

Копилот чисти авион

Увођењем „летећих лађа" – дирижабла – за превоз путника, сервис је подигнут на ниво првокласних ресторана, односно путничких бродова. Занимљиво је да стјуарди и стјуардесе нису бринули о безбедности путника. Они су били само, назовимо то – „небески конобари и конобарице".

За то време у Сједињеним Америчким Државама копилот је тај који брине о дочеку и смештају путника док су у авиону. Исти човек, веровали или не, служи „ланч пакете", брине о болесним путницима (на пример о онима који повраћају током лета...), он и чисти авион...

„Boeing Air Transport" 1930. године уводи прве „air stewardesses" на домаћим линијама. По професији су биле болничарке, а бринуле су о болесним путницима. Други посао био им је да популаришу путовања авионом. Ореол елитизма и привлачности почиње тада да обавија професију авионске стјуардесе. И то је, дакле, потекло, а одакле би него из – Америке.

Воз против летелице

Годину дана касније „Air France" запошљава прве стјуардесе, а следи га холандски KLM 1934. Дужност првих стјуардеса у Европи била је, између осталог, и то да упозоравају путнике да не бацају опушке од цигарета кроз прозор авиона док је авион у ваздуху... Нарочито не изнад насељених места. Са собом су увек носиле железнички (?!) возни ред ако, не дај боже, авион слети на неку ливаду, па више не може да полети. Несрећни путници тада иду пешице до прве железничке пруге и возом настављају даље...

„Пан Ам" 1934. године запошљава прве жене да послужују у дуголинијском саобраћају. Њихов опис идеалне стјуардесе коју су тражили гласио је овако: плавоока, смеђокоса, витка, не виша од 165 cm, не тежа од 50-60 kg, 23 године стара, одличан пливач, са завршеном средњом школом, привлачна...

Авионска технологија је од тада много напредовала, и то далеко брже од, например, мушког укуса.

А. Павић

НА СТАМБОЛ-КАПИЈИ, ПРЕ 185 ГОДИНА

ПОСЛЕДЊИ ЈУРИШ ЗМАЈА ОД АВАЛЕ

Један од најхрабријих војвода у Првом српском устанку, љути борац против дахијских зулума и осветник српске раје Васа Чарапић погинуо је у ноћи између 29. и 30. новембра 1806. Јуришао је на снажно брањену Стамбол-капију у Београду, на простору где данас почиње улица која носи његово име

Ноћи између 29. и 30. новембра 1806, војвода Васа Чарапић примакао се, са својим Грочанима, Стамбол-капији. Турци су, очекујући српски народ, ужегли буктиње по зидинама Стамбол-капије која се налазила на простору данашњег Трга Републике у Београду. Тамо где почиње улица која носи име Васе Чарапића.

Кад је оценио да је тренутак за јуриш, Чарапић се окренуо својим борцима:

– За мном, браћо!

Но, један Турчин, на горњем ободу капије, узе на нишан војводу Васу. Опали и погоди га у стомак.

– Гле, изеде ме пас! Закон му његов! Не бојте се, браћо Срби...

Рана је била тешка, војвода се онесвестио. Устаници су га прихватили на пушке и изнели на Ташмајдан, пред Карађорђев шатор. Поживео је још два сата. Млађи брат Танасије стигао је да га види још живог и чује његову поруку: да Танасије преузме бригу о Васиној жени Насти и четворо деце и да га сахрани код манастира Раковица.

Тај гроб и данас постоји, уз северни манастирски зид. Краси га мермерни споменик на којем су, у горњој половини, у рељефу приказане две кубуре украшене тракама. „ВАСИ ЧАРАПИЋУ, Змају од Авале..." почиње уклесани

Илустровао: Брана Јовановић

Два споменика и улица

Београд се достојно одужио свом храбром ослободиоцу. Убрзо пошто је 1868. срушена Стамбол-капија, да би се добило довољно простора за подизање Народног позоришта, улица која и данас води до некадашње Велике школе (данас Ректорат) названа је именом Васе Чарапића.

На скверу испред Дома ЈНА, у близини места где је војвода Васа погинуо, 1954. откривен је споменик који га приказује са сабљом у руци, одлучног погледа, истуреног корака – тако је вајар Радета Станковић замислио Змаја од Авале како креће на свој последњи јуриш.

У подножју Авале, на месту где је Васа 1804. позвао своје Грочане на устанак против Турака, октобра 1991. народ Белог Потока одужио се свом најславнијем сину, спомеником вајара Душана Николића.

натпис, а завршава се именом Петра I, краља Србије, који је подигао споменик.

Из Куча у Србију

Васа Чарапић родио се у Белом Потоку, под Авалом, 1770. године. Његови су се, како то наводи Милан Ђ. Милићевић, у Србију преселили из Куча средином 18. века. Тамо их је било око тридесет кућа, сви доста имућни. Негде око 1750. године један од Васиних предака убио је пашино псето племените пасмине, те паша затражи високу одштету: пуну кесу новаца, то јест 500 гроша. Они скупе тај, немали, новац, али га паши не пошљу у кеси, како је био ред, већ ӯ обичној чарапи. Отад их назваше Чарапићи.

Турци су више пута покушавали да Чарапићима отму девојке. Видећи да се не могу одупрети много јачој сили, Чарапићи су се иселили у Србију. Једни су се настанили око Ужица, други отишли у Мачву, у село Ноћај, трећи су се зауставили у селу Ракову, под Рудником, а четврти стигоше чак у Бели Поток. Ту су се родила браћа Иван и Јован, ту су засновали породице и изродили децу.

Старији брат Иван имао је синове Саву, Васу и Танасија, а млађи Јован имао је два сина – Марка и Маринка. Старе хронике не помињу њихове кћери.

Кад је Васа дорастао за пушку, пламтео је Аустријско-турски рат (1788-1791) у нашем народу назван Кочина крајина, по капетану Кочи Анђелковићу који је тада први дигао Србе против Турака и створио јак добровољачки одред, на немачком – фрајкор. Васа је ступио у фрајкор и добро се показао у борбама против Турака, али служба под командом аустријских официра није била лака.

За најмању кривицу добровољци су били кажњавани батинањем. Ипак, служећи у фрајкору, војнички занат испекли су Карађорђе, Алекса Ненадовић, Станоје Главаш, Радич Петровић и многи други наши људи који ће се у Првом српском устанку показати као врсни команданти.

Кад је 1791. у Свиштову, бугарски град на обали Дунава, потписан мир, Васа се вратио кући и посветио свом имању. Турци су га оставили на миру јер је Свиштовским миром фрајкорцима дата амнестија, а народ га изабрао за кнеза Грочанске нахије. Но, кад дахије 1802. завладаше Београдом, за Србе почеше лоши дани. Тада се Васа побратими са ханџијом, Турчином, у Белом Потоку – да га овај брани од дахија, а Чарапићи ће њега штитити пред Србима

Хајдучка чета на Авали

Крајем 1803. ханџија упозори Чарапиће да се дахије спремају да смакну српске кнежеве. Од тада су Чарапићи ноћивали у колиби на Авали.

Тих дана у Бели Поток, пред хан, грунула је чета Турака.

– Јесу ли дома пашчад Чарапића? – упита ханџију турски предводник.

– Побегли су у Авалу и све своје повели – одговори ханџија.

Уто Танасијева жена, с јетрвом, враћајући се са чесме, наиђе на Турке.

– Да нису ове кучке од оне пашчади? – упитају Турци.

– Нису – рече ханџија.

Тако су се жене спасле, али Васа, Марко и Танасије – обавештени да су Турци у Белом Потоку, сјуре се са Авале и припуцају на њих. Турци побегоше, но, један од њих дохвати српског дечкића и понесе га. Васа их сустиже:

– Оставите дете или ниједан од вас неће главе снети у Београд!

Турци пусте дете и утекну. Од тада Чарапићи нису више силазили у Београд. Слали су тамо жене да купе соли и остало што је потребно у кући. Но, Турци су мотрили на Чарапиће, желели су да им се освете. Успели су да изненаде Марка, Васина брата од стрица, и убију га на свадби у селу Калуђерица. Васа га је сахранио на белопоточком гробљу а Турчина ханџију испратио у Београд рекавши му да више не могу бити побратими јер један другог не могу више да штите.

Васа потом запали хан и одметну се у Авалу, тада обраслу густом шумом. Убрзо се око њега окупила мања чета, а кад Карађорђе подиже устанак, народ изабра Васу Чарапића за војводу грочанског.

Први већи Васин окршај са Турцима догодио се већ почетком лета 1804, кад се дахија Кучук Алија враћао из Јагодине. Водио је Алију Гушанца и његове крџалије дахијама у помоћ. Васа се, са својом дружином, налазио на Авали. Врчинци му јавише да Кучук Алија, Гушанац и крџалије отимају стоку од сељака. Дочекао их је у близини Лештана и засуо их из пушака. Доста их је побио, а остали побегоше ка Београду. Васиној дружини остаде силан плен. Сутрадан је туда прошао Карађорђе и честитао му. Од тада је вожд гајио наклоност према грочанском војводи.

Средином 1805. године, при опсади Карановца, садашњег Краљева, Васа се показао као велики јунак и стекао изузетно поштовање међу устаницима. Карађорђе се осведочио о још једној његовој вештини: грочански војвода успешно је водио опсаду оног дела Карановца који му је био додељен.

Наредна 1806. година била је веома успешна за устанике, турска војска претрпела је тешке поразе на Мишару, Делиграду и другим бојиштима. У новембру, после неколико месеци опсаде, устаници сасвим стегоше обруч око Београда. У њиховим редовима тада се певало:

„Београде, што си потамнео?
А како ти потамнети нећу
Кад ме́ бију са четири стране:
С једне царе од Русије,
С друге стране од Беча ћесаре,
С треће стране Петровићу Ђорђе,
А с четврте Чарапићу Васо!"

Ништа јасније него ови стихови, које је народ испевао, не показује колики је углед уживао Васа Чарапић – народ га ставља уз раме са два цара и са вождом. Све до кобне ноћи између 29. и 30. новембра 1806. грочански војвода ишао је из победе у победу. А кад је народ сазнао за трагични крај овога јунака, „Змаја од Авале", настали су стихови:

„Београде, велика радости!
Чарапићу, велика жалости!
Београд се од Турака узе,
Али соко Чарапићу паде..."

Судбина осталих

Васина жена Наста је надживела свога мужа Васу. Одгајила је и на пут извела два сина – Илију и Пантелију, и две кћери – Јоку и Јелу. Од све деце највише је поживела Јока, очева љубимица. Пре њеног рођења Васи и Насти умрле су две кћери па је Јокино рођење војвода грочански пропратио весељем које је упамтио Бели Поток. Кад се задевојчила, носила је фесић нанизан дукатима, отац ју је у шали називао „татина дукатарка". Но, у дубокој старости, издржавала се плетући, са двоје наочари, Београђанима чарапе јер су јој два дуката месечне пензије једва дотицала да се прехрани.

После Васине погибије грчански устаници су за свога војводу изабрали његовог млађег брата Танасија. И овај Чарапић био је велик јунак, али је лудо погинуо 1810. код Кладова.

У несрећној години 1813. Васина породица склонила се најпре у Срем па онда чак у Хотин, у Бесарабији. Најстарији Васин син Илија (рођен 1792. у Белом Потоку) после погибије стрица Танасија, код Кладова, постао је грчански војвода. И Илија је био прави Чарапић... храбар ратник, правдољубив народни кнез, поуздан предводник народа. Одлично се показао у многим окршајима и у последњем бој у на Делиграду, 1813. У Србију се вратио тек 1830. Кнез Милош Обреновић поставио је Илију за цариника у Поречу. Потом је био у београдској полицији, судија у Крушевцу. Ту се једном запио и... грдио кнеза. Милош је о томе био обавештен па је наредио да Илију Чарапића окованог спроведу у Крагујевац, да му он пресуди.

Илија је одмах све признао, кнез му је опростио, али га у службу није вратио. Тако је до смрти, 1842. у Београду, живео сиротињски. Повремено га је помагала кнегиња Љубица.

Много лошије прошли су синовци војводе Васе: Ђурађ, син Савин, и Ђорђе и Марко, синови Танасијеви. Одржавали су везу са Алексијем, старијим Карађорђевим сином који је остао у Русији, тамо постао царски официр и зет једног угледног генерала.

Пред Цвети 1826. Ђорђе је крадом прешао у Србију и у Београду написао позив на буну против кнеза Милоша, обећавши 50.000 дуката ономе ко му донесе Милошеву главу, док је за главе Милошеве браће Јована и Јеврема одредио по двадесет хиљада.

Наравно, Милош је дознао за ову заверу. Његови главни полицајци Сима Паштрмац и Тома Вучић-Перишић кренули су из Крагујевца. Чарапићи и њихове присталице крили су се неколико дана у околини Београда, али их Паштрмац и Вучић открише у потоку испод Торлака. Ту су погинули Ђорђе, Марко и Ђурађ и готово све њихове присталице.

Чарапићи су из Белог Потока протерани у разна места по Србији. Неки су, и даље прогоњени, били приморани да чак промене и своје славно презиме.

Ђорђе Д. Паљић

МАСАИ

најромантичније племе Африке

КРВ ЈЕ МОЈЕ СВЕТЛО

Гологлави и босоноги побегли су из европске бајке. И даље живе свој прошли живот упркос свакојаким смицалицама државних власти. У чему се не разликују од данашњих северноамеричких Индијанаца?

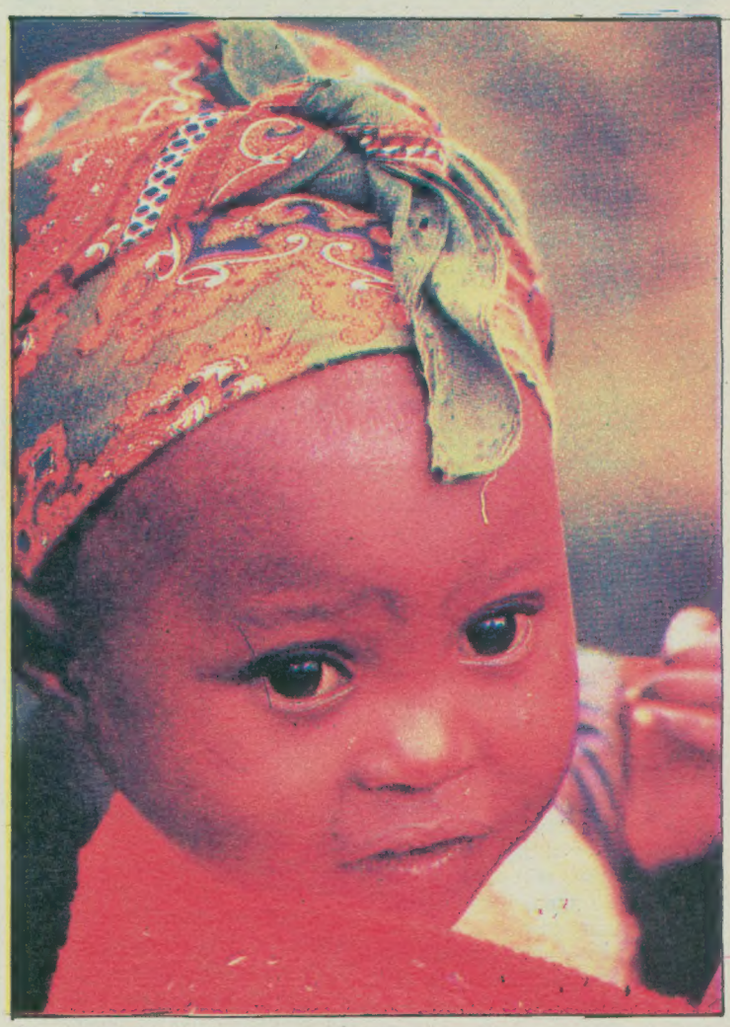

Деца код Масаија прво добијају привремена имена. Ако преживе, наденуће им се стална.

Вест није затекла Европу, тада још умишљени центар света. Приличила је месту откуд је стигла, а и времену коме је припадала: југоисточна Африка, средина 19. века. Донео је, са свом силом сваколиког егзотичног растиња и шаренокрилих птица, протестантски мисионар Џон Лудвиг Крапф. Говорила је о надасве необичном племену чудних обичаја. Име је било сасвим лако за изговор – Масаи. Онај који је, од цркве и власти, задужен да другом свету покуша да прода свој свет, записао је и ово:

„Живе искључиво од млека, меда и меса својих коза, оваца и говеда. Уколико им понестане стоке, онда другим племенима једноставно украду стадо. Живе у најдубљем уверењу да им је Енгави, небо, наменило сву стоку овога света..." (Наше народне јуначке песме су временом сличне радње у приближно истом добу поколењима оставиле као беспримеран пример јунаштва наших предака, чојство се ваљда подразумевало.)

Време, тај непоткупљиви мерач људског трајања, мало је – или нимало – утицало на живот и дело афричког племена Масаи. Они и данас, на пример, својим женама брију главе, још увек дечурлији из доње вилице ваде два средња зуба и бацају у шуму (веровање да ће тако замајати зле духове и упутити их на погрешан траг), и даље се мушкарци, на посебним свечаностима, унапређују у младе и старије ратнике, ветеране...

И даље пркосе ономе што ми тако надмоћно зовемо цивилизацијом. Безуспешна су упорна настојања власти Кеније и Танзаније да их припитоме. Не могу да их натерају чак ни у школу да иду. Прошлост која живи у садашњости. Не без ожиљака, ипак.

Чудо Чулу брда

Суви подаци, они који могу да се добију чим се ступи на тло Кеније, казују да племе Масаи данас броји око 250.000 људи настањених на 140.000 квадратних километа-

Наш репортер (повисок – 187 cm) поред Масаи-ратника, припадника највишег племена у целој Африци.

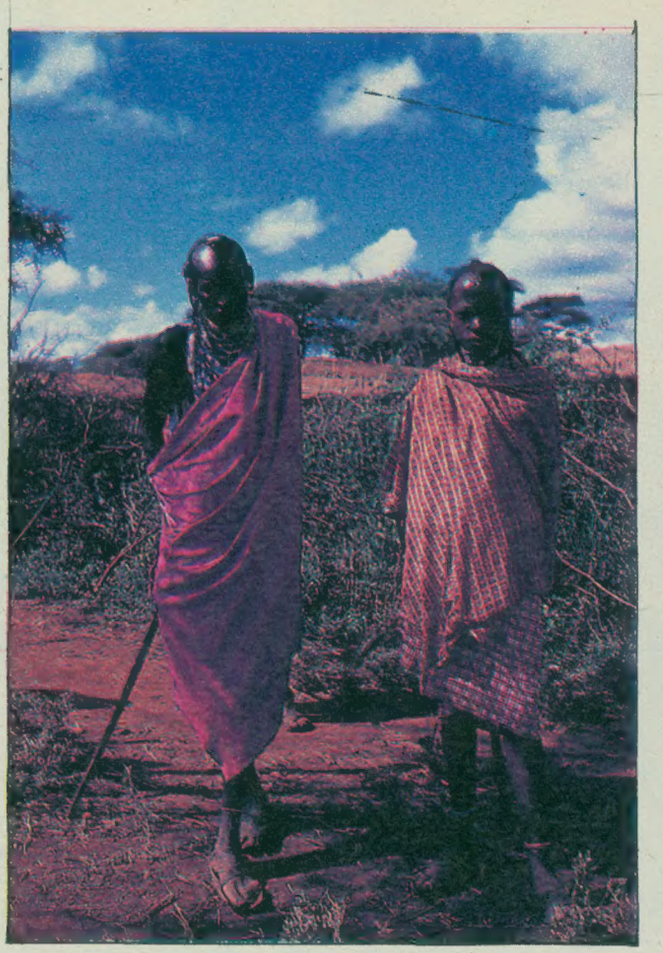

Кроз савану у – прошлост: најроматничније племе Африке једино верује у садашњост.

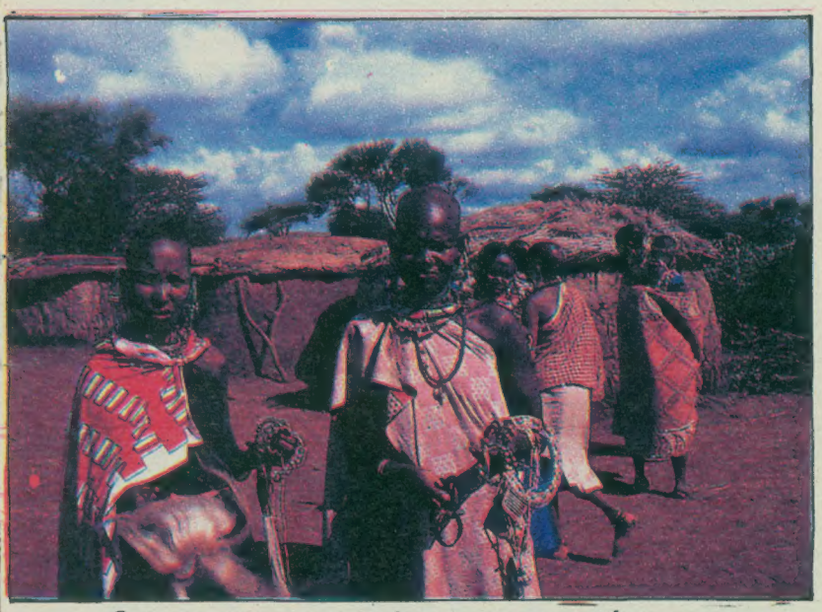

Ових пет жена су жене једног човека, најбогатијег у селу. Свађа, кажу, нема: зна се која је прва, која друга...

ра дуж кенијско-танзанијске границе, од Нтимару на западу до Олоитокиток на истоку. Усред тог пространства уздиже се белоглави Килиманџаро, највиши врх црне Африке. Или Кућа богова, како мисле Масаи. А оправдање за облаке који, обавезно, сваког поподнева, освоје врх, Масаи налазе у веровању да се то Он стидљиво скрива од погледа радозналих дошљака. Од много гледања очи побеле.

Масаи су несумњиво најцрњи црни становници Африке. Ништа необично ако се зна да екватор прелазе као ми пешачки прелаз, с том разликом што они не брину о трошности исцртаних линија. Тако то објашњава наука. Масаи, међутим, имају друго објашњење. Верују да своју као зифт црну боју дугују једном догађају из прошлости. А пошто немају писма, своју историју су сместили у предања и преносе је с генерације на генерацију. О боји коже њихова историја каже ово:

Масаи су живели међу Чулу брдима, јужније од данашње територије. Онда се пре 250 година – како је то утврдила наука – наљутио Шитани (ђаво, на језику Масаија) и из своје утробе избацио црну лаву. Много села је нестало, хиљаде људи никада више није видело Килиманџаро. Живот, међутим, чак ни ту није стао. Масаи који иначе верују само у овоземаљско трајање тврде да су њихови преци успели да надјачају Шитана и да успоставе нов живот. Испод лаве. Са све стоком и селима. Отуда потичу и данашњи – земаљски Масаи.

Занимљиво је да међу Чулу брдима, зову их и Црна брда, живот и даље постоји, у црно-зеленој боји: из као угарак црне лаве расте дрвеће. Уз то, наука је поуздано утврдила, испод тече пет река које јужније праве чудесне Мзима изворе.

Отров за лавове

Масаи и данас, исто као и у време кад их је мисионар Крапф први од Европљана удостојио записа, живе у селима. У град иду само по прекој потреби. Насеља су кружног облика ограђена трњем. Због одбране од звери ноћобдија, капије се затварају чим падне мрак. Куће се праве као и пре неколико векова. Прво се од грања начини конструкција а онда се „зида" мешавином кравље балеге и песка. Једини отвор су врата, а са укућанима најчешће борави и телад, док не очврсну. Стока је највеће богатство Масаија. Кад се двојица сретну, прво питање је: „Како ти је стока?" Онај ко нема најмање педесет грла, не може ни да се ожени. Толика је почетна цена за једну жену. А Масаи их имају по неколико. Наравно, зависно од броја говеда. Прву жену бира поглавица клана, о другој одлучује прва жена, и то мерећи брзину размножавања стоке. И тако редом.

Разуме се, стока је неизоставна и у јеловнику. Чак једина. Масаи се углавном хране месом, млеком и крвљу. Ово последње због веровања у дуг и здрав живот. (Иначе, Масаи су и најдуговечнији народ Африке, многи лако носе и цело столеће.) Јер „крв је живот. Живот су наша стада која улазе у наша тела и дају нам снагу". Крв се иначе вади из врата и то три до четири литра месечно. И пију је сви, од деце до стараца. Понекад је помешају са млеком и увек пију топлу.

Кад Масаи одлучи да прода или размени краву, увек издваја најмршавију. Међутим, кад се ваља захвалити Енга-

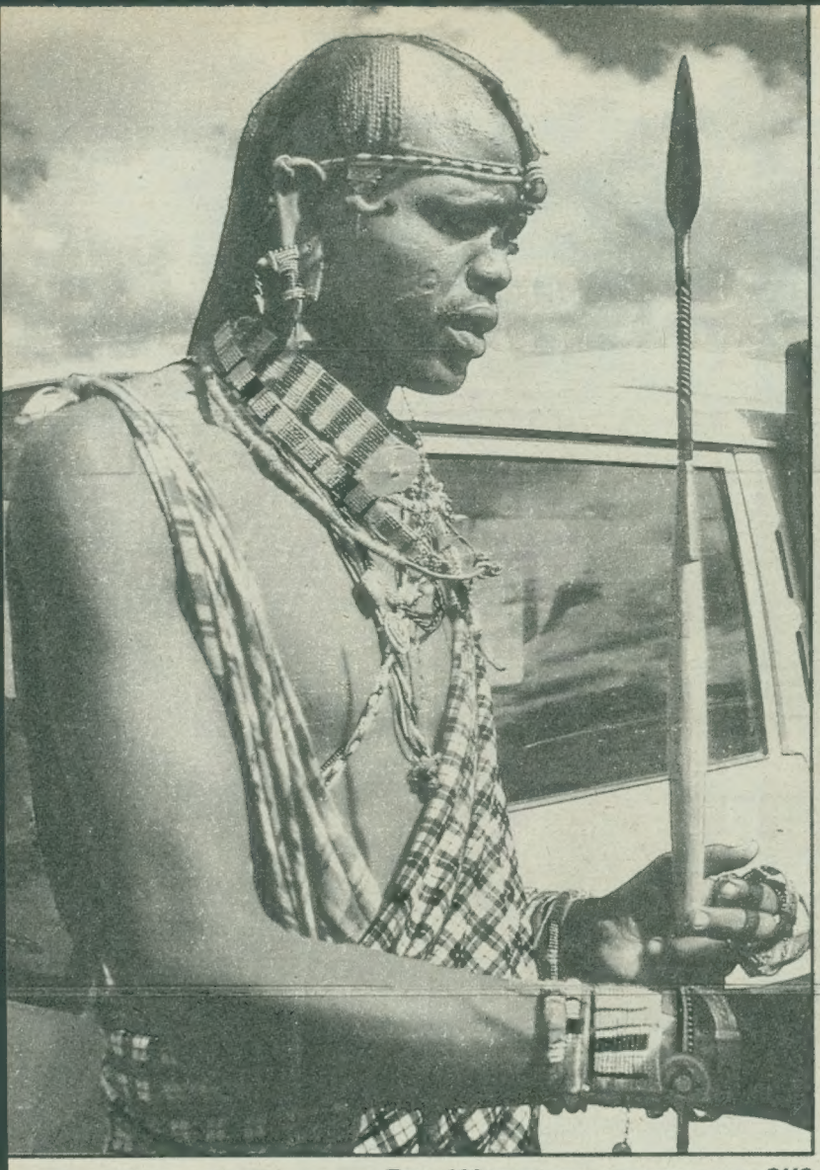

Даш 100 шилинга и сликаш ме. ОК?

ви, небеском божанству које им је и подарило краве, за жртвовање се бира најбоља. По правилу црна. Велики и неопростив грех је обрађивати земљу јер се тиме уништавају пашњаци.

А земља Масаија је тамо где су пашњаци. Без обзира на сва настојања кенијских (и танзанијских, дабоме) власти да колико-толико контролишу кретање Масаија, мало је ваљде од тога. Они државну границу прелазе као кућни праг, не хају много ни за границе националних паркова, својеврсних резервата кенијске фауне.

Ипак, недавно је било и сукоба с властима. Разлог: Масаи су у националном парку Амбосели затровали појило и страдало је петнаест лавова. Била је то својеврсна освета за закон којим се од 1978. у Кенији забрањује лов на лавове, највеће непријатеље стоке. И не само то: од тада Масаи – како су то чинили стотинама година – својој првој жени не могу на дар да донесу лављу главу. Једино ако, иначе врло ризично, инсценирају самоодбрану.

Копље пред колибом

Некада најбољи ратници целе Африке, страх и трепет осталих кудикамо бројнијих племена, ни данас се не раздвајају од копља, кратког мача и штита од бивоље коже. С обзиром да су сукоби међу афричким племенима, бар они оружани, сада права реткост, Масаи оружје користе једино у борби против звери. Пре свега лавова и леопарда. Међу собом, иначе, никада не ратују. Појединачне сукобе решавају, кад речи не помогну, снагом сопствених мишића.

Ако су спорови велики и поглавице не успевају да их реше, одлазе по савет код лајбона (визионара), врховног вође свих Масаија. Колико се зна, до сада га ниједан белац није видео, али ни многи Масаи. Живи у изолованој пећини и поглавице (вође пет постојећих кланова) морају претходно да се најаве и чекају позив. Стрпљиво и често прилично дуго. Лајбон одлучује и о Еуноту, врховној свечаности међу Масаијима.

Овај необичан ритуал, који траје пет дана, одвија се сваких 12 до 15 година и зависи од положаја звезда и планета на јужном небу. Одређује га искључиво лајбон. То је време када ратници постају ветерани, по правилу не старији од 35 година. Видљиво обележје њиховог новог живота је одсецање косе – мајке чине то – коју више никада не смеју да пусте да им расте. Престаје и слободан живот са слободном љубављу. Ветеран прихвата ограничену егзистенцију ожењеног мушкарца и преузима одговорност за стварање потомства и узгајање стоке. Највећа вредност код Масаија су стока и деца. Што више, то боље.

Суочени с разним болештинама, пре свега туберкулозом и астмом за коју су, изгледа, нашли лека, Масаи првих месеци деци дају такозвана привремена имена. Тек када преживи тај период, добија име које носи до краја живота. А живот код њих траје мерен једино овоземаљским аршинима. После смрти нема ништа. Живот је све. Ни мртве не сахрањују. Остављају их зверима и даље увежбавајући живот у природи. Сахрањује се једино лајбон, и то на скровитом месту.

Без обзира на кланове који постоје и код њих (није поуздано утврђено да ли их има пет или седам), Масаи су врло хомогени. Кад је један клан у било каквој невољи коју не може или не уме сам да реши, други прискаче у помоћ. Уз то, врло су гостољубиви. Деси ли се, рецимо, да један Масаи крене у град и уз пут остане без пенија, он сврача у прво Масаи-село и тражи свог вршњака. Ту може да узајми колико му је потребно, али и да остане колико му драго. Ако, којим случајем, домаћин није ту, на располагању су му његова колиба и све што је унутра. И жене, дабоме. Тада пред колибу вршњака кога није затекао забада копље, а овај, кад се врати, не улази унутра док гост сам не изађе.

Слику моју плати

Овако, отприлике, изгледа живот Масаија виђен очима оних који су имали привилегију да их дуго и помно студирају. О најромантичнијем племену Африке исписани су томови књига, снимљени безбројни документарци. Свет веома воли данашње сторије о људима од јуче. Попут сликовница, Андерсенових и осталих бајки.

А бајки нема, бар не у свакидашњем животу. Јер, кад радозналац стигне у Кенију накљукан причицама о Масаијима, прва обавест је да је забрањено фотографисање племена која данас живе безмало као јуче. Могу ти се десити свакојаке неприлике. Од батина до разбијених стакала на аутомобилу, ако не успеш да избегнеш, Масаи су данас слични Индијанцима у Америци. Туристичка атракција која се, разуме се, плаћа.

Када је потписник ових редова стигао у Намангу, варошицу на кенијско-танзанијској граници, добио је упутство да фото-апарате остави у комбију. Масаи не желе да се сликају. А било их је на стотине. У својој традиционалној ношњи, покушавали су да туристима продају перле и којекакве ђинђуве. И желели да се фотографишу. Наравно, за длан шилинга. Међутим, ни то није било једноставно извести. Ту су старији Масаи, нека врста манаџера, који уговарају посао звани фотка. Једино си тада сигуран да нећеш добити штап по леђима и изазвати, боже ме сачувај, међународни инцидент.

Фотографисање Масаија морали смо да платимо. Неке фотографије су, пак, настале кришом. Због своје занимљивости, односно природности. Тада сам, осврћући се на све стране, морао да чувам леђа нашем фото-репортеру и да се сам погађам с онима који примете да улазе у објектив. Уз ценкање, разуме се, и избегавање црнопутих менаџера. Иначе...

Људима белопутим и љубопитљивим туристичка агенција ће иначе омогућити да за 300 шилинга (око 800 динара) посете Мисаи село, заједно са сликањем. А и то је поприличан подвиг, с обзиром на милионе мува које ти, једноставно, заклоне објектив. Масаи војују с њима уз помоћ посебне масти, али опет гроздови најдосаднијих мува на свету које углавном насељавају дечје главе, смештене у торбицама на леђима својих мајки, терају посетиоце на безглав бег. Онда и све романтичне скаске умакну пред комбијем из кога наредна два сата не можеш да изагнаш напаснице.

Мало даље и мало касније, кроз дремљиву тишину саване, видиш Масаије. Трче с копљем, виши од растиња и по расту прво племе Африке. Боси и голи до појаса. Кроз зверињак. Као да су побегли из неког другог времена или трче према њему. Повремено и застану. Одмарају се стојећи на једној нози. Онда промене ногу. И трче даље. Брзо, да ни објектив нашег фото-репортера не може да их ухвати.

Петар Милатовић
Фото: Зоран Грујић

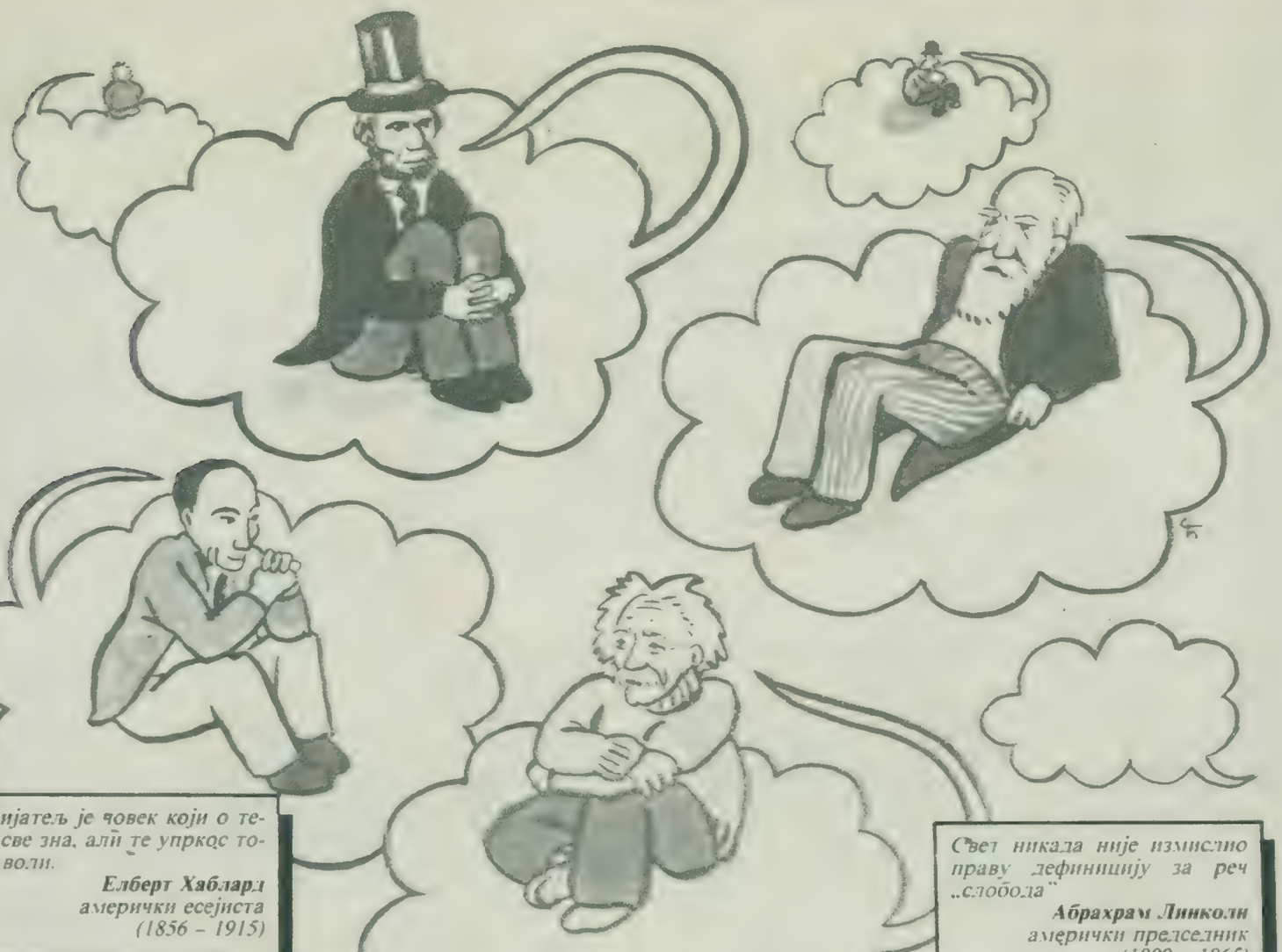

РЕКЛИ СУ...

Пријатељ је човек који о теби све зна, али те упркос томе воли.

Елберт Хаблард
амерички есејиста
(1856 – 1915)

Свет никада није измислио праву дефиницију за реч „слобода"

Абрахрам Линколн
амерички председник
(1809 – 1865)

Новац није ништа. Али много новца – то је нешто друго.

Џори Бернард Шо
ирски драмски писац
(1856 – 1950)

Човек може да стоји на своме становишту, али не треба на њему да седи.

Ерих Кестнер
немачки писац
(1899 – 1974)

Постоје многи разлози за развод брака, али главни разлог је био и остао венчање.

Џери Луис
амерички филмски комичар
(рођ. 1926)

Нашем ближњем радије опраштамо његове мане него његове врлине.

Карл Хајнрих Вагерл
аустријски писац
(1897 – 1973)

Поштујем људе који трагају за идеалним друштвеним поретком, и плашим се оних који су га пронашли.

Ефраим Кишон
израелски сатиричар
(рођ. 1924)

Свет не угрожавају људи који су зли, него они који зло дозвољавају.

Алберт Ајнштајн
физичар и нобеловац
(1879-1955)

Ниједна граница не мами више на шверц од старосне границе.

Роберт Музил
аустријски песник
(1880-1942)

Предрасуде су нешто најиздржљивије што у људској души постоји.

Александар Мичерлих
немачки медицинар и психолог
(1908-1982)

Илустрово: Растко Ћирић

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

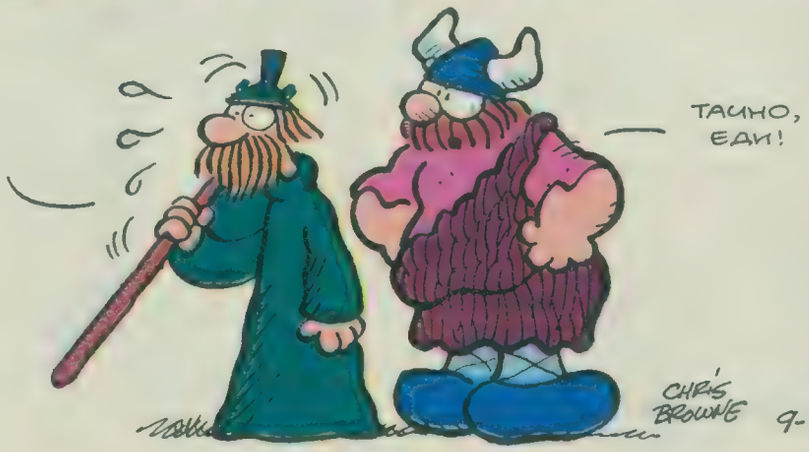

© 1991 by King Features Syndicate, Inc World rights reserved

9-1

Kad sa nekim od najdražih podeliš sočni, pravi medenjak Pionir, to je onda ...

Medeni Trenutak

Pionir

SPECTRA OPAL

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ВОЗИ ИЛИ ЋУ ТЕ ЗАДАВИТИ!

Полицајац Џон Паризи се, чучећи, опрезно примицао аутомобилу. Пришавши задњем прозору, нагло се усправио, подигао обе руке и опалио кроз стакло. Анђела је седела као укопана. Паризи је опалио још пет пута

Док се увече 18. децембра 1990. двадесетшестогодишња медицинска сестра Анђела Печ возила на посао, размишљала је о божићним поклонима за свога мужа Тома и сина Тајлера. Ишла је на ноћну смену у старачки дом у Џеферсон Оуксу удаљен двадесетак километара од њене куће у Де Соту.

Паркирала је свој браон „доџ" код самог улаза и похитала да преузме дужност од колегинице. Око пола једанаест у дому су се погасила светла. Завладала је пријатна ноћна тишина.

Али, није дуго трајала. Који минут пре поноћи код Анђеле је дотрчао човек из домске перионице: „Три бандита управо су опљачкала Национални супермаркет", рекао је узбуђено. „Полиција прочешљава цео крај!"

Анђела се ужасно потресла. Не због пљачке – то је у Америци свакодневна појава – већ зато што се Национални супермаркет налазио сасвим близу старачког дома. Морала је нешто да предузме и, стицајем околности, направила је погрешан потез:

„Пали сва светла у холу!", довикнула је момку из перионице, а било би боље да су остали у мраку, и отрчала да закључа главна врата. Напољу је видела паркирана полицијска кола и то ју је смирило.

Прекинути у пљачки

Само пола сата раније, око пола дванаест, три човека напала су Национални супермаркет. Један од њих стражарио је на вратима, други је на нишану двоцевке држао продавце и ретке муштерије, трећи се за то време пробио до канцеларије у дну и, с пиштољем у руци, наредио службеници да му преда сав пазар у готовом новцу.

Док је она, без поговора, трпала новац у његову торбу, из споредне просторије изишао је човек за обезбеђење самоуслуге у цивилу, запањио се када је угледао призор као из филма и брзо се снашао: извукао је револвер, пришуњао се бандиту с пушком и викнуо: „Не мрдај!"

И човек с пушком и његов ортак који је чувао стражу сместа су побегли. Чувар самоуслуге је припуцао и стакло на улазним вратима отишло је у парампарчад. Бука и пуцањ омели су грабљивца у послу. Једном руком зграбио је торбу с парама, другом је службеници око врата направио „крагну" и, држећи је испред себе, изишао из канцеларије вичући: „Одбиј да прођем!"

Заједно с њом дошао је до паркинга, видео да су његови партнери одмаглили, гурнуо унезверену жену и ишчезао у мраку.

За косу па у ауто

Око четири ујутру болничарки Кери Хоф је позлило и њена колегиница Џери Ворд понудила се да је одвезе до болнице. Анђела их је посматрала како прилазе Џериној аутомобилу. Онда се догодило нешто невероватно. Док је Кери отварала врата, са задњег седишта искочио је човек: „Упадај унутра!", наредио им је. „Стој!"

Али, њих две биле су брже, улетеле су натраг у дом, пројурили поред Анђеле и нестале. Анђела је одлетела у своју канцеларију и дрхтавим прстима почела да окреће број полиције.

„Жао ми је, овај број више није у употреби", зачуо се глас с траке, „позовите..."

„Спуштај ту слушалицу!", чула је опасан прави глас иза себе. Окренула се дрхтећи као прут. На три метра од ње стајао је прави див од човека, блатњав од главе до пете и страшан. Дисао је тешко а у руци стезао препуну горбу. „Дај кључеве својих кола!", промумлао је дограбивши је за мишицу.

„Не!", викнула је Анђела. Човек је спустио торбу и тресну је песницом посред лица. Дом је одјекнуо од њеног вриска, али је ударац дозвао памети.

СА ШАХОВСКИХ МЕРИДИЈАНА

ТАЉ РЕШАВА ЗАДАТАК

Ова шаховска прича везана је за име легендарног бившег шампиона света у шаху Михаила Таља. Са чаробном шаховском игром повезан је од оних детињих дана када је напустио стативе на фудбалском игралишту („и на срећу мојих другова" – шали се Таљ), па све до дана данашњих. Таљ је после дипломирања краће време био професор у Риги, и то у школи коју је и сам похађао. Са ђацима је био у добрим односима, док се директор мрштио на његове молбе да иде на шаховске турнире. После тога, на жалост својих ученика, Таљ се повукао са школског и прешао на шаховско поље. На том пољу, на једној симултанки, упознао је и своју супругу Гељу. Она је против њега ремизирала – и убрзо га „матирала" пред матичарем. Таљ не зна за одмор. На питање – како се одмара, он узвраћа питањем: Шта је то одмор? Јер, он се и одмара уз шаховску таблу, а тада се дешавају и овакве ствари.

Од неког непознатог аутора, пре десетак година, шахистима је дата позиција на дијаграму:

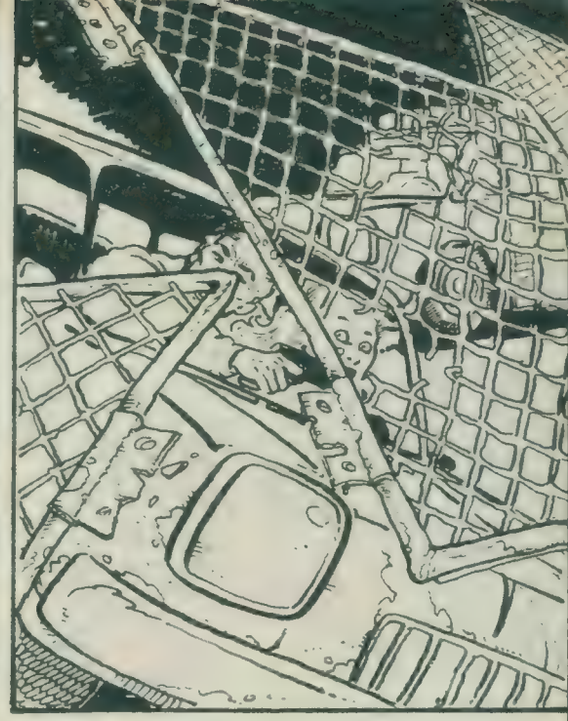

Петљајући по ташни извукла је кључеве. „Ево", промуцала је.

„И ти ћеш са мном. И запамти да имам револвер!", рекао је човек вукући је за косу према „доџу". „Улази унутра и терај!" Он је сео иза ње, ставио торбу на седиште до себе и обема рукама јој стегао рамена. „Вози у Сент Луис и тамо ћу те пустити!"

Вратоломно бекство

Када је избила на аутопут I-55 , Анђела се усредсредила на вожњу па није приметила да су иза ње, код места Певли, на пут изишла и полицијска кола. Џеф Мекрери у њима чуо је преко полицијског радија извештај о пљачки и отмици медицинске сестре. Приближио се да провери таблице „доџа" и јавио дежурним патролама: „Пратим то возило. Приближавамо се Ричардсоновом путу."

Полицијска кола из града Арнолдса, нешто испред Анђеле, примила су поруку. Полицајац их је пропустио, а затим се придружио потери. Анђела их је бацивши поглед на спољни ретровизор, видела и тргла се. То није промакло отмичару. „Полиција?", упитао је. „Не заустављај!"

У том часу полицајац из Арнолдса упалио је рефлекторе, укључио сирену и примакао им се с бока. Друга патролна кола из Арнолдса излетела су на друм пресецајући Анђели пут.

„Доџ" се сада нашао опкољен спреда, бочно и страга.

„Вози право у предњи! Разнеси га!", наредио је отмичар стежући Анђелу око врата. Помислила је да ће је удавити ако га не послуша и притиснула је гас до даске. Тресак – и полицијска кола скренула су у страну.

Пут је опет био слободан и човек је навaљивао на Анђелу да вози све брже и брже. Игла је показивала 130 км, 135, 140... а отмичар је викао: „Још брже! Анђела није веровала да то она седи за воланом у таквој погибељној вожњи.

Срце јој се попело у подгрлац када су кола прелетела преко узбрдице: испред њих пружао се аутопут са четири траке закрчен возилима. Откуд толика гужва у те ситне сате? Сасвим напред, носем у нос, стајала су попреко два полицијска аутомобила блокирајући саобраћај због отмичара.

„Морам да станем, погинућемо!", довикнула је бандиту и одмах осетила како јој се његови прсти заривају у месо. „Ни у лудилу! Дај гас и разбијај!" викао је. Заслепљена рефлекторима полицијских кола Анђела је у магновењу спазила узан пролаз између аутомобила. Пролетела је туда као стрела и сјурила се низ аутопут.

Полицајци из Арнолдса, километрима изван свог округа, морали су да одустану од потере. У држави Мисури закон забрањује мешање полиције из једног подручја у послове полиције из другог. Мекрери је ипак пратио „доџ" све док није видео да су се његове колеге из Сент Луиса укључиле у хватање злочинца.

Две патроле у заседи

Слушајући отмичарева упутства, Анђела је остала на аутопуту I-55 и преко моста изнад реке Мисисипи прешла у државу Илиноис. „Идемо у источни део Сент Луиса, тамо ћу изићи", изјавио је отмичар. Полицијских кола није било на видику и Анђела је на трећем излазу после моста сишла са пута и, по наређењу, ушла у улице по криминалу озлоглашеног источног Сент Луиса.

Полицијска кола се заиста нису нигде видела, али су била ту, спремна за потеру. Полицајац Мајк Терел, као и остали у Илиноису, пратио је извештај о отмици у Мисурију и наслутио где ће кола да се упуте. Возећи са севера једном од главних авенија, видео је у дну споредне улице фарове аутомобила који се приближавао. Али, возило је изненада стало и брзо заокренуло према истоку.

Мајк Терел је такође направио заокрет и сустигао их. „Пронашао сам сумњиво возило", јавио је на фреквенцији за хитне случајеве. „Угао

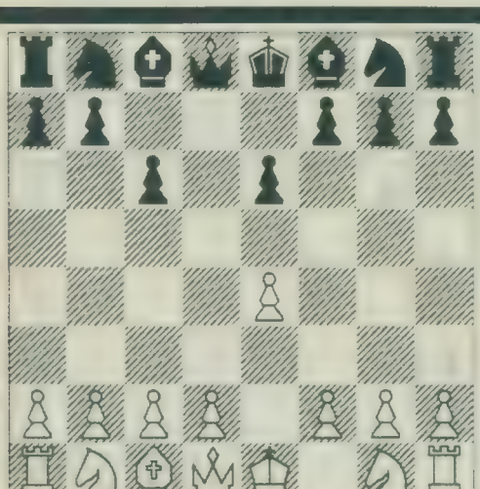

Задатак је био да се нађу прва четири потеза белих и црних водича шаховских фигура. Када је задатак постављен велемајстору Игору Зајцеву из Совјетског Савеза, он је мало размишљао и показао два решења:

1. e4 c6 2. Lb4 e6 3. Lc6 dc или 2. Lc4 e6 3. Le6 de. Дакле, дошло се до позиције на дијаграму. Али, то није решење задатка. Решење се мора наћи у 4 потеза!

Игор Зајцев, који није успео да нађе решење на тражени начин, искористио је један скуп совјетских шахиста, и у паузи припрема за шаховско такмичење, поставио горњи задатак који је он решио пре времена.

Сигурно је било забавно посматрати прослављене велемајсторе и шампионе како се муче са, на изглед, једноставним задатком. Протицало је време, али резултата није било. Срећом, ту је био Таљ који је после двадесетак минута весело ускликнуо: „Пронашао сам!" И онда је пред осталима показао решење: 1. e4 e6 (Ово је Француска одбрана, али све даље не личи на шаховску партију) 2. Lb5! Ke7! 3. Ld7! c6! 4. Le8! (бели ловац на крају стада) Ke8 – и пред нама је слика са дијаграма. Таљ је увек Таљ!

Славко В. Домазет

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

Девете и Мартина Лутера Кинга." Полицајац Џон Паризи, пет километара одатле, ухватио је позив и појурио према означеном месту.

Отмичар се одједном узнемирио. Анђела је знала да су ово пресудни тренуци и да, ако жели да поново види свога сина и мужа, мора без поговора да слуша. Стегла је зубе и возила како јој је говорио, углавном тамо-амо јер ни он више није знао куда ће и шта ће.

Одједном се, из супротног смера, појавио Паризи. „Иду право на тебе!", јавио му је Терел преко радија. Паризи је окренуо кола и препречио улицу. „Доџ" се у брзини заљуљао, поскочио на тротоар и пројурио. Паризи је исправио аутомобил и дао се за њим, а иза њега Терел. „Доџ" је ишао таквом брзином да су испод њега прскале варнице.

Ископаћу ти очи!

Анђела је вијугала из улице у улицу пре него што је излетела на Бродвеј. „Ћорсокак", јавио је Терел Паризију. Са Анђелине десне стране назирала се жичана ограда. Улетела је кроз отворену капију фабричког круга, обишла зграде и пошла према задњем излазу. Био је закључан. „Руши капију!", викнуо је бандит.

Једном руком на волану другом штитећи лице Анђела се таквом силином залетела да је гвоздена капија, са челичним држачима одлетела у ваздух. Терел и Паризи пратили су је кроз рупу коју је направила.

Светлостима фарова Анђела је ухватила стрм железнички насип тик испред себе. Смотала је волан да би га избегла, али прекасно. Точкови „доџа" заорали су по корову и шљунку, предња десна гума је прсла, кола су се занела и стала.

Оба полицајца, с револверима на готовс, излетела су из својих кола. Отмичар је отворио Анђелина врата и изгурао је напоље стежући је око врата. „Натраг, или ћу је убити!", викнуо је. По положају његове друге руке полицајци су знали да држи револвер.

Терел се мало приближио тражећи место за хитац који не би повредио жену. Врата његових кола, три метра иза „доџа", била су отворена, мотор упаљен.

Држећи Анђелу као штит, пљачкаш је довукао до тих кола и покушао да је угура унутра. Она се бранила ударајући и рукама и ногама, вриштала, отимала се. Снажним покретом разбојник је тресну на предње седиште, ускочио иза ње и наредио: „Вози или ћу те задавити!"

Али, Анђела се одупрла. У немоћном бесу разбојник јој је дограбио мишицу и угризао је као бесан пас. Анђела је заборавила на бол и зарила му нокте у лице: „Ископаћу ти очи!", вриштала је.

Томи, уништила сам кола

Паризи се, чучећи, опрезно примицао. Пришавши задњем прозору, усправио се, подигао обе руке и опалио кроз стакло. Анђела је седела као кип. Паризи је опалио још пет пута пре него што се отмичар срушио на предњи наслон.

Исрпљена од страха, борбе и лудачке вожње која је трајала 54 минута Анђела је изишла, начинила неколико корака и сакрила лице у Паризијев копоран.

Када се прибрала, Терел јој је додао слушалицу. Био је то њен муж Том из полицијске станице у Де Соту. „Енди, Енди!", говорио је нежно. „Ох, Томи, уништила сам кола!", расплакала се Анђела.

Отмичар Џери Бак умро је у болници два сата касније. Торба с 11.959 опљачканих долара нађена је у Тереловом аутомобилу. Бакови ортаци ухваћени су у року од две недеље. Сви су били познати полицији. Сам Бак одлежао је због оружане пљачке и био је пуштен условно.

Два дана касније Анђела се јавила Паризију. „Хвала вам што сте ми спасли живот", рекла му је топло. Паризи је помислио на њену невероватну вожњу и храброст. „Не, Анђела", одговорио јој је, „спасли сте се сами."

Припремила: Б. Дожић

УЧЕЊЕ НА МИНУС ДЕСЕТ СТЕПЕНИ

ДЕЦА ПОЛУГОЛА, ВАСПИТАЧИ ОБУЧЕНИ

Без обзира на спољну температуру, дечаци и девојчице између три и шест година у обданишту „Саншајн" у јапанском граду Кавасаки похађају наставу шест дана недељно у незагрејаним учионицама увек отворених прозора, а при том на себи имају само гумене ципеле, шортс и капице на глави! Понекад обуку и сокнице. А док се деца смрзавају, њихови васпитачи су сасвим нормално обучени!

И замислите, малишани се уопште не жале јер то није никаква казна. Реч је о специјалном програму направљеном да би деца постала „чвршћа" и отпорнија, како физички тако и ментално. Тако каже директор овог необичног обданишта Наохико Јошида и додаје:

– Људи се рађају у природи и ми се трудимо да ову децу задржимо што ближе њој. Јер, деца су у Јапану постала толико размажена и „презаштићена" да више не желе да се играју напољу ако пада снег, ако је мраз, магла, па чак и ако је топлије него обично! Већину њих заправо и не занима ништа друго осим компјутерских игара и читања стрипова. Деца у овом обданишту су, напротив, срећна и када тако голишава праве Снешка Белића. Поред тога, она много брже напредују него остали њихови вршњаци. Много су природнија, спремнија за колективне активности, за дружење, а показују и много боље резултате у учењу.

Занимљиво је да се после дневног боравка проведеног у овом обданишту клинци код куће жале на врућину и загушљивост и сви дају предност отвореним прозорима над централним грејањем. Међутим, не треба мислити да су ова деца неки надљуди, јер се понекад и њима деси да „навуку" прехладу која их, додуше, обично прође за један дана.

С. Ј.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЧЕКОВНИ РАЧУН БРОЈ 53.002

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

1 ДИНАР

ИЗЛАЗИ УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ГОДИНА I БРОЈ 19 — уторак 2 мај 1939

Мики Маус и његови другови

ЗАШТО ЈЕ ШИЉА У ЗАТВОРУ

Текст и цртежи од Волта Дизнија

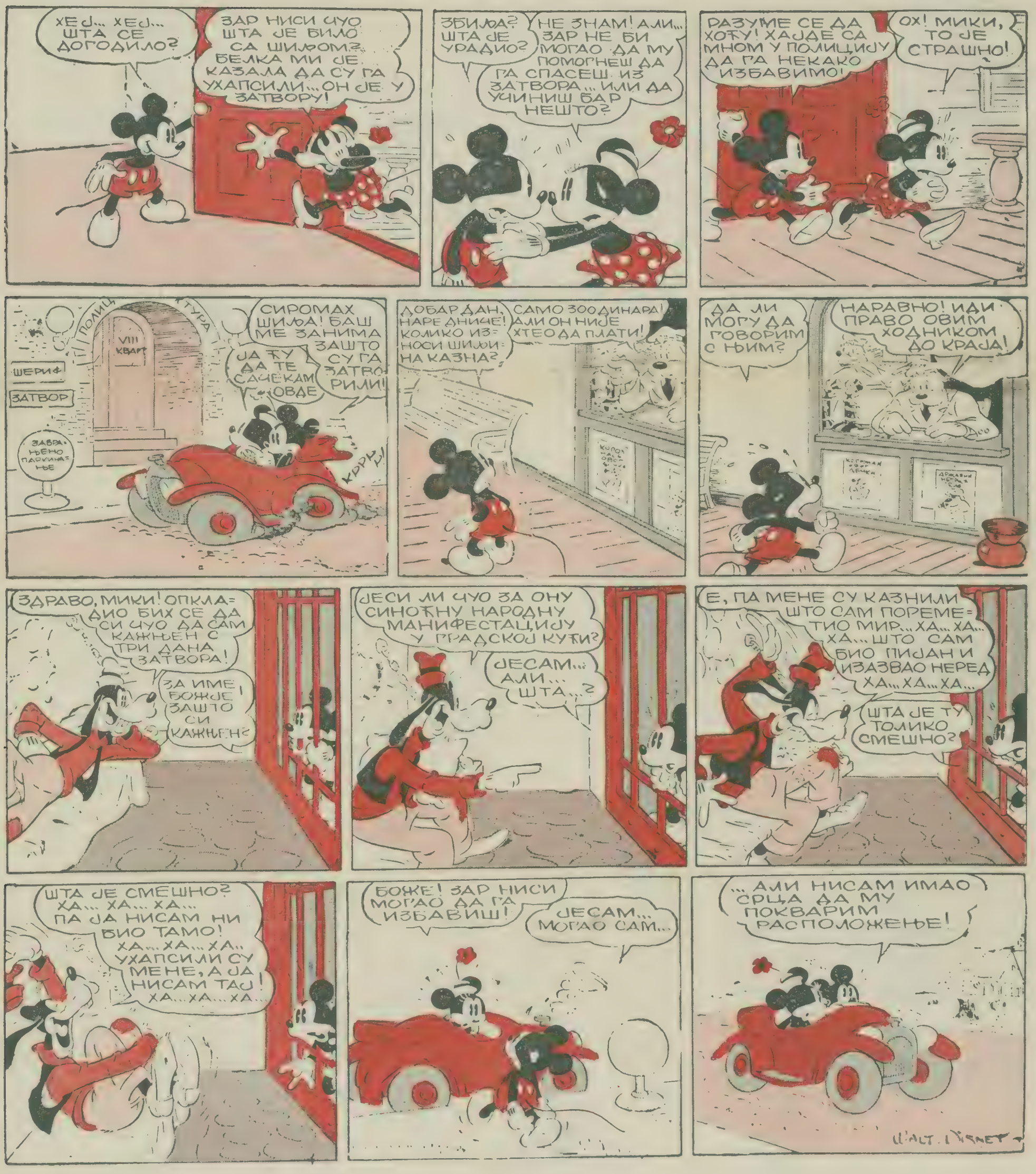
ХЕЈ... ХЕЈ... ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
ЗАР НИСИ ЧУО ШТА ЈЕ БИЛО СА ШИЉОМ? БЕЛКА МИ ЈЕ КАЗАЛА ДА СУ ГА УХАПСИЛИ... ОН ЈЕ У ЗАТВОРУ!
ЗБИЉА? ШТА ЈЕ УРАДИО?
НЕ ЗНАМ! АЛИ... ЗАР НЕ БИ МОГАО ДА МУ ПОМОГНЕШ ДА ГА СПАСЕШ ИЗ ЗАТВОРА... ИЛИ ДА УЧИНИШ БАР НЕШТО?
РАЗУМЕ СЕ ДА ХОЋУ! ХАЈДЕ СА МНОМ У ПОЛИЦИЈУ ДА ГА НЕКАКО ИЗБАВИМО!
ОХ! МИКИ, ТО ЈЕ СТРАШНО!
ПОЛИЦ
VIII КВАРТ
ТУРА
ШЕРИФ
ЗАТВОР
ЗАБРАЊЕНО ПАРКИРАЊЕ
СИРОМАХ ШИЉА! БАШ ME ЗАНИМА ЗАШТО СУ ГА ЗАТВОРИЛИ!
ЈА ЋУ ДА ТЕ САЧЕКАМ ОВДЕ
КРРР!
ДОБАР ДАН, НАРЕДНИЧЕ! КОЛИКО ИЗНОСИ ШИЉИНА КАЗНА?
САМО 300 ДИНАРА! АЛИ ОН НИЈЕ ХТЕО ДА ПЛАТИ!
ДА ЛИ МОГУ ДА ГОВОРИМ С ЊИМ?
НАРАВНО! ИДИ ПРАВО ОВИМ ХОДНИКОМ ДО КРАЈА!
ЗДРАВО, МИКИ! ОПКЛАДИО БИХ СЕ ДА СИ ЧУО ДА САМ КАЖЊЕН С ТРИ ДАНА ЗАТВОРА!
ЗА ИМЕ БОЖЈЕ ЗАШТО СИ КАЖЊЕН?
ЈЕСИ ЛИ ЧУО ЗА ОНУ СИНОЋНУ НАРОДНУ МАНИФЕСТАЦИЈУ У ГРАДСКОЈ КУЋИ?
ЈЕСАМ... АЛИ... ШТА...?
Е, ПА МЕНЕ СУ КАЗНИЛИ ШТО САМ ПОРЕМЕТИО МИР... ХА... ХА... ХА... ШТО САМ БИО ПИЈАН И ИЗАЗВАО НЕРЕД ХА... ХА... ХА...
ШТА ЈЕ ТУ ТОЛИКО СМЕШНО?
ШТА ЈЕ СМЕШНО? ХА... ХА... ХА... ПА ЈА НИСАМ НИ БИО ТАМО! ХА... ХА... ХА... УХАПСИЛИ СУ МЕНЕ, А ЈА НИСАМ ТАЈ! ХА... ХА... ХА...
БОЖЕ! ЗАР НИСИ МОГАО ДА ГА ИЗБАВИШ!
ЈЕСАМ... МОГАО САМ...
... АЛИ НИСАМ ИМАО СРЦА ДА МУ ПОКВАРИМ РАСПОЛОЖЕЊЕ!
Walt Disney

ЧАРЛС СНЛСФИЛД

Бела Ружа

Садржај раније настављања: Почетком прошлог века једну крчму близу реке Кузе у Америци, држи капетан Копленд. Једне ноћи, индијански поглавица Токеах доноси његовој жени на чување једно бело дете. Кад је дете одрасло, он га одводи у индијанско село. Бела Ружа — тако је име она добила — другује с поглавичином ћерком, која се зове Канондах. Једног дана, Канондах јој каже да се појавио у близини један бео младић који је настрадао у борби са алигатором. Младић вели да је британски поморски капетан који је побегао од гусара. Канондах међутим сумња да је он амерички шпијун. Гусара они називају поглавицом Сланог Језера и сматрају га пријатељем.

Заиста је то! Он и сви његови људи, то су прави изроди!

А је ли и то истина да мој бели брат није Американац? — прекиде га Канондах.

— Нисам. Бог ми је дао ту част да будем Енглез, припадник једног народа који влада свима морима!

— Хоћеш ли и великом Мику рећи исто да кажеш: да је поглавица Сланог Језера обичан лопов?

— Зар ваш Мико то не зна?

Индијанка је гласом дала знак да Мико о томе нема ни појма.

— Ако ми Мико допусти, онда ћу му ја за ове своје речи врло брзо прибавити доказе. Морски гусар неће моћи још дуго да врши своја недела. Његов последњи час треба ускоро да куцне.

— Драги брате мој — одговори Канондах свечано. — Ако заиста говориш истину, Мико ће ти поклонити једну колибу и даће ти Белу Ружу за жену. Научићете како да убијеш водену змију, мелведа на спавању и опасног пантера. Мој бели брат постаће велики ратник. А Бела Ружа — Канондах се нагну над младића и прошапута му — куваће ти јела и шити ловачку кошуљу. Не, никада она не би смела да постане жена једног убице!

Говорећи последње речи Канондах се већ окренула и отрчала у колибу.

— Ово је баш права пустоловина! — мрмљао је Енглез када је Канондах ушла у колибу. — Становати у колиби целог века? Јести само дивљач? Па то је и сувише!

Заиста, предлог Индијанке није био нимало примамљив за једног морнара. Додуше, њему се беше бела девојка веома допала. Али тајанствени однос Мика према француском гусару претстављао је за њега загонетку коју никако није могао да реши...

Целе ноћи младић је лутао насељем, испуњен унутрашњим немиром. Тек у праскозорје беше се мало примирио. А када се сунце појавило на небу, пође он сигурним кораком према колиби у којој су становале обе девојке.

У току ноћи, донео је он необичну одлуку.

IX

Обе девојке спазиле су га и изишле на врата. Индијанка је била расположена. На дечјем лицу Беле Руже огледао се понос и достојанствен мир. Она је пријатељски погледала младића.

— Мој брат је тако озбиљан — добацила је Канондах Енглезу. — И тако блед! Да ли га можда мучи ружан сан?

— Не један него више њих! — одговори поморац.

— Бела Ружа ће их протумачити — рече Индијанка са значајним смешком, отварајући у истом тренутку врата од колибе у коју уђе прво Бела Ружа, а за њом Енглез.

После мучног ћутања од неколико тренутака, младић се први беше усудио да проговори:

— Наша црвена сестра изгледа да је врло добро расположена.

— Јер зна — одговори Бела Ружа — да се много радујем кад угледам свог белог брата.

Ове речи дирнуле су Енглеза. Он погледа по соби.

— За име Бога! — узвикну он одједном. — Откуда вам, у оној пустињи тако дивних одела и тако сјајних драгоцености?

— Донео их је поглавица Сланог Језера — промуца Ружа.

— Зар он... долази овамо?

— Он долази кад његовим људима треба кукуруза, дивљачи или дувана!

— И лепа Бела Ружа тргује с њим? — запита младић зајелљиво.

— Немој да ме тако мучиш, мој бели брате! — одговори Бела Ружа. — То су све поклони од поглавице Сланог Језера... од лопова! — прошапута она и бризну у плач.

У истом тренутку зачуо се глас младе Индијанке:

— Мој бели брат треба да буде благ кад говори са Белом Ружом. Она је тако нежна! Када си рањен спавао у шупљини дрвета, она ти је донела вина и вунено ћебе и чувала те!

— Бела Ружо! — Зар оте ви то заиста учинили за мене?

Енглез није могао даље да говори. Он ухвати Белу Ружу за обе руке.

— Али, Канондах! — пребациваше Ружа својој пријатељици.

— Мој бели брат имао је права да тако мисли! — одговори Бела Ружа смерно. — Ја сам заиста крива, јер сам примила поклоне од једног лопова.

— Зар не постоји неки начин да се ослободите тога гусара? Говорите са мном искрено! Што год стоји у мојој моћи ја ћу учинити да вас спасем!

Очи Беле Руже заблисташе.

— Мико је врло добар према пријатељима првених људи — рече она. — И том гусару он је поклонио једну колибу и дао му много кукуруза и дивљачи. Мико је задовољан када тај човек дође у његову колибу. Јер и он ратује против Американаца, против смртних непријатеља Микових — настави Ружа тишим гласом. — Мој бели брат рекао ми је да се лађе његовог народа налазе на ушћу велике реке; да његова браћа полазе у рат против Американаца. Због тога ће тё Мико лепо примити, нема сумње.

— Дакле, према томе је и Мико у рату са Американцима? — узвикну Енглез. — Мора да су му учинили много на жао? И он се њима свети на начин Индијанаца?

Бела Ружа одмахну главом. Затим рече:

— Мико уме да буде грозан. Али он је исто тако добар и праведан! Он се и отселио тако далеко према западу да не би више долазио у додир с белим људима.

— А како се он упознао с морским гусаром? — упита младић.

Тајанственим гласом Бела Ружа одмах настави:

— Пре двадесет месеца пристао је код нашег насеља морски гусар с једним великим чамцем. На чамцу је било много људи дивљег изгледа: људи беле, црне и жуте пути. Као зли духови сви одмах поскакаше из чамца на обалу. Али када угледаше наше насеље, скупише се сви у једну велику гомилу. Неколицина дође до Микове колибе. Неколико сати беше прошло у неугодној зебњи, када се одједном морски гусар појави из Микове колибе. Он је дигао испружену десну шаку увис, што је за нас значило да је молио Мика за пријатељство и мир. И, десило се чудо! Исти Мико, за кога смо сви знали да је мрзео белог човека више од водене змије, беше склопио пријатељство са гусаром! Ова посета била је завршена великим весељем и пијанком... Сунце већ беше запало за круне највишег дрвећа, када до нас допре из једне колибе врисак једне девојке. Два лопова из гусареве дружине хтели су да пљачкају. Гусара је то страховито разбеснело. Он је позвао шесторицу својих људи и нешто им рекао. На то су они зграбили ону девојку, одвукли их до обале, свезали их и пуцали на њих све док је и мало живота било у њима. Гусар је тада рекао да је казна извршена. Изјутра он је са својом дружином напустио наше насеље. Две недеље доцније поново је дошао. Донео је много пушака за наше људе, вунену ћебад и лепе хаљине за жене. Отада је он постао пријатељ великог Мика!..

Бела Ружа ту застаде, јер је била приметила да се Енглез дубоко замислио. Ова прича упознала га је најзад са околином у коју беше запао. Дакле, он се заиста налазио код пријатеља злогласног гусара Лафита, од кога је већ дуго времена дрхтао цео западни архипелаг, а нарочито сва земља око Мексиканског Залива. Он се са својом дружином већ скривао по мочварама и непроходним шикарама тако да нико није могао да стане на пут његовим неделима.

Наравно да је Енглез због овог пријатељства између Мика и гусара био прилично узнемирен. Он је знао да је гусар њега и његове другове заробио само зато да они не би одали његово скровиште. Таква разбојник пре би убио човека него што би му допустио да побегне и да доцније ода његово скровиште. А зар је Енглез, бегунац гусарев, могао да очекује да ће Мико говорити у његову корист, исти Мико, који ће га свакако сматрати за Американца и који је до срџи испуњен мржњом према белим људима?

— И долази ли морски гусар често Мику? — запита најзад Енглез.

— Када се Мико врати из лова, доћи ће гусар овамо да замени оружје и одело за дивљач — одговори му Бела Ружа.

Наступи мучно ћутање. Младић је узалуд тражио речи. Најзад узвикну:

— Морађу да те напустим, мила девојко! Глас дужности, моја част, моја заклетва, моја захтевају то од мене! Све би било изгубљено, ако сада овде останем.

(Наставиће се)

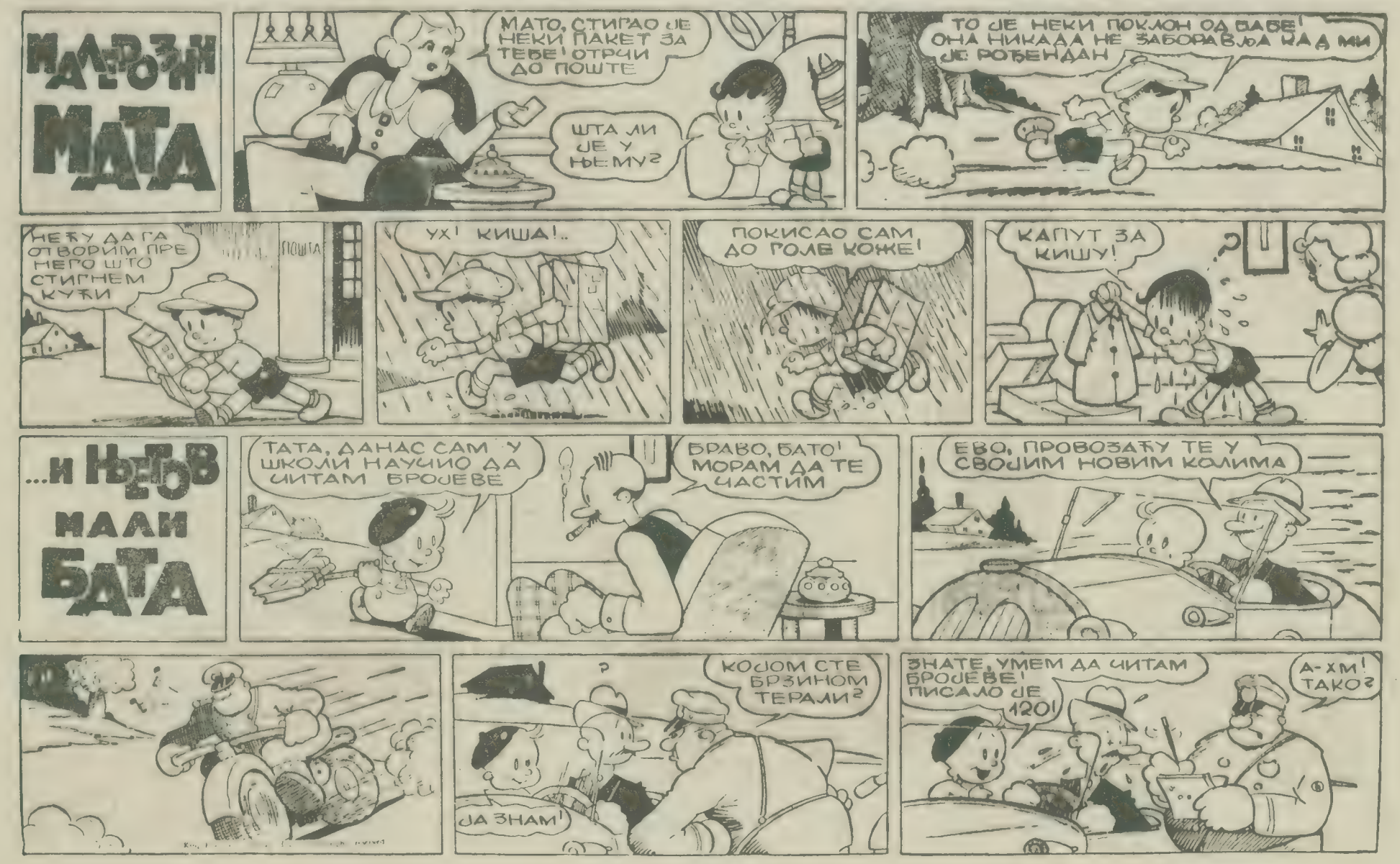
МАЛОЈ МАТА
МАТО, СТИГАО ЈЕ НЕКИ ПАКЕТ ЗА ТЕБЕ! ОТРЧИ ДО ПОШТЕ
ШТА ЛИ ЈЕ У ЊЕМУ?
ТО ЈЕ НЕКИ ПОКЛОН ОД БАБЕ! ОНА НИКАДА НЕ ЗАБОРАВЉА ДА МИ ЈЕ РОЂЕНДАН
НЕЋУ ДА ГА ОТВОРИМ ПРЕ НЕГО ШТО СТИГНЕМ КУЋИ
ПОШТА
УХ! КИША!..
ПОКИСАО САМ ДО ГОЛЕ КОЖЕ!
КАПУТ ЗА КИШУ!
...И ЊЕГОВ МАЛИ БАТА
ТАТА, ДАНАС САМ У ШКОЛИ НАУЧИО ДА ЧИТАМ БРОЈЕВЕ
БРАВО, БАТО! МОРАМ ДА ТЕ ЧАСТИМ
ЕВО, ПРОВОЗАЋУ ТЕ У СВОЈИМ НОВИМ КОЛИМА
КОЈОМ СТЕ БРЗИНОМ ТЕРАЛИ?
ДА ЗНАМ!
ЗНАТЕ, УМЕМ ДА ЧИТАМ БРОЈЕВЕ! ПИСАЛО ЈЕ 120!
А-ХМ! ТАКО?

РУЖНО ПАЧЕ

од Волта Дизнија

РУЖНО ПАЧЕ СЕ НАСТАВИЛО ДА МУЧИ И ДА ТРАЖИ СВОЈУ МАЈКУ... АЛИ НИКО НИЈЕ ХТЕО ДА ГА ПРИМИ!
ЈАО!! ГЛУПА АЛИ НИКОМЕ... МОЖДА, САМ СИРОЧЕ! УХ, КАКО СЕ ЈЕДНО КАД СЕ НЕКО САМ!

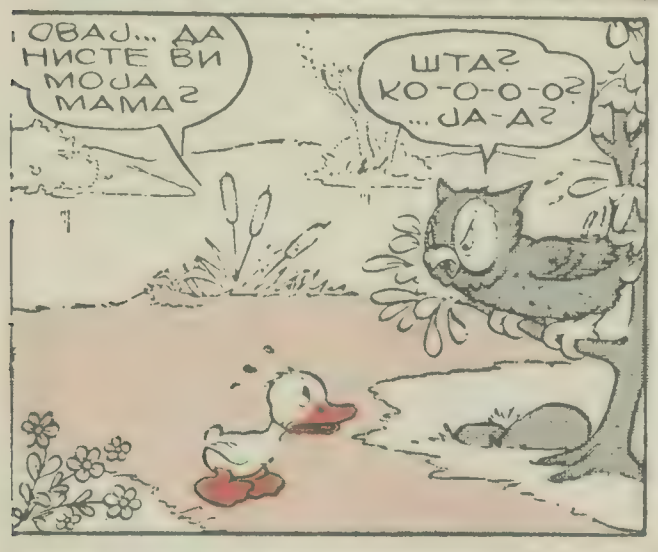

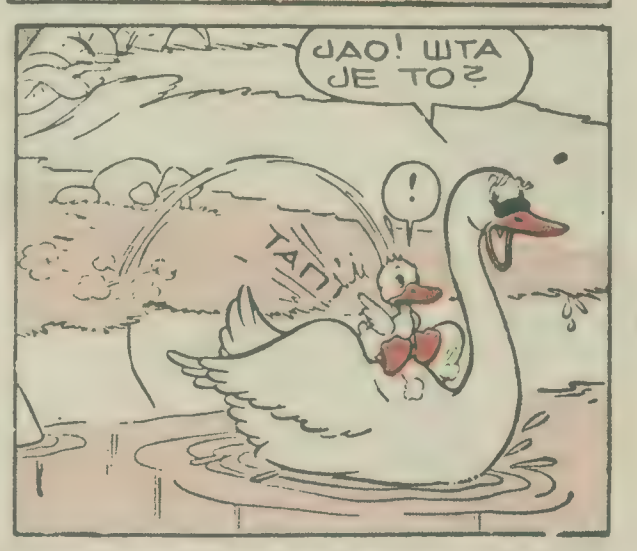

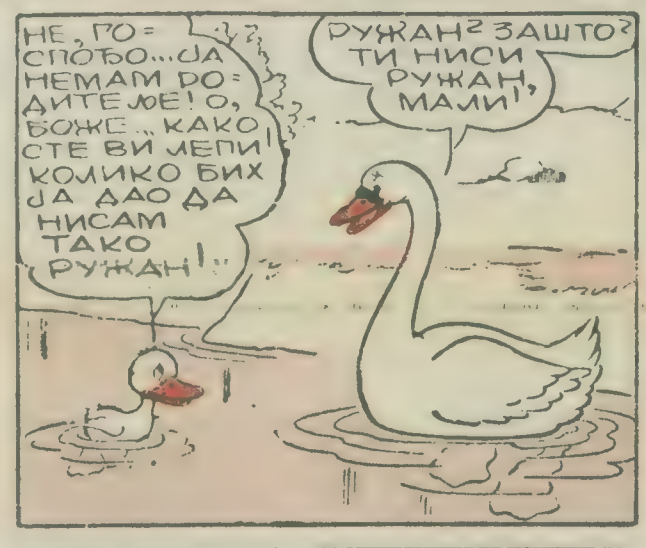

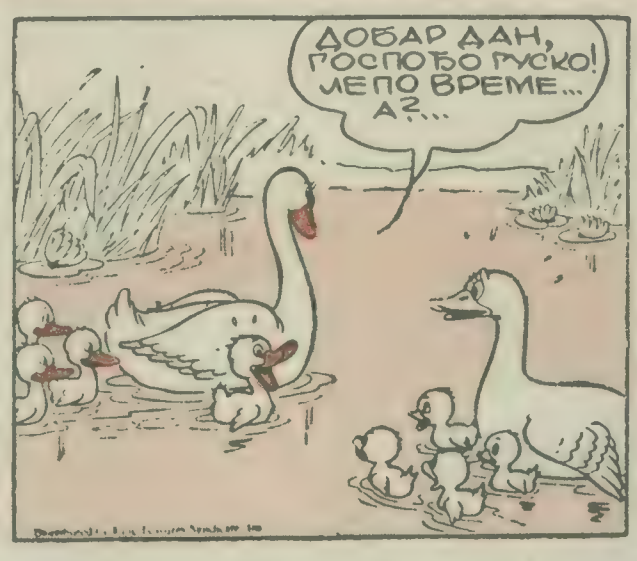

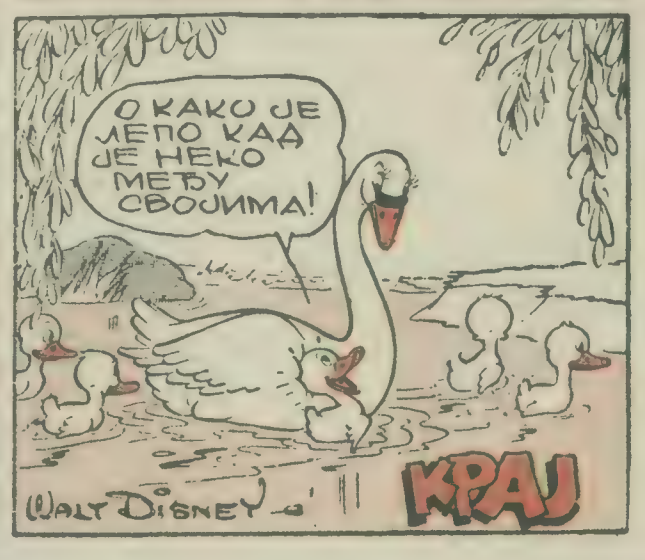

ПАЈА И ОСКАРУША од Волта Дизнија

ОСКАРУША ЈЕ ЖЕЉНА ДРУШТВА

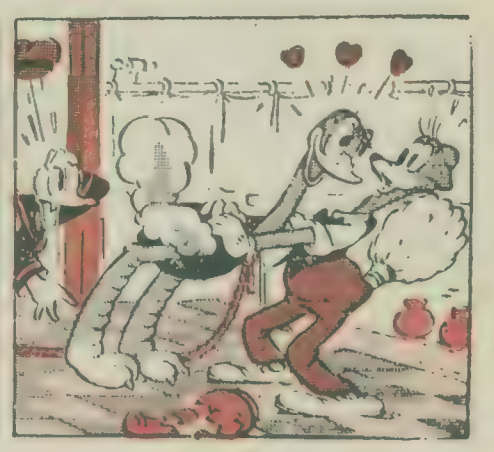

ПОСЛЕ ВИШЕ ОД ПОЛА ВЕКА РАЗЈАШЊЕНА ЈЕ ТАЈНА „АВЕТИЊСКОГ" ЈЕДРЕЊАКА „МАРИЈЕ НЕБЕСНЕ"

Док нашим морима плове брзи и модерни бродови, који искључују сваку појаву непознатих бродова, у јужним морима поново се прича о једном аветињском броду

А у Лондону је умро недавно један од последњих сведока трагедије која се десила на броду-фантому „Марији Небесној", која је тако дуго занимала целу светску јавност!

Судбином „Марије Небе[сне]" за[нимали] су се многи, тако да је она постала време[ном] једна од највећих мо[рских] мис[терија].

Из доба када се пловило једрењачама и када је пловидба заиста била опаснија у сваком погледу него данас, па и из новијег времена остале су многобројне приче, које говоре о више-мање невероватним подвизима појединих смелих морнара и читавих посада у то време славних једрењача.

Све те историје редом полако тону у заборав. Међутим, сви су изгледи да се никада неће заборавити приче које су везане за такозване аветињске бродове, бродове-фантоме, чија је судбина остала за вечита времена непозната, фантастична, обавијена романтичним велом.

Недавно, опет је почело да се говори о једном таквом броду-фантому и то поводом једног телеграма који је из Буенос Аиреса узнемирио цели свет. Телеграм је јављао да је на пучини пронађен један појас за спасавање који је носио ознаке једрењака, немачког школског брода „Адмирал Карпфангер". Тај брод пловио је јужним морима и, пре годину дана, нестало га је на тајанствен начин...

* * *

У месецу фебруару 1938 године „Адмирал Карпфангер" напустио је једно аустралиско пристаниште. Правац његове пловидбе био је Хамбург. Посаду брода углавном су чинили кадети поморске официрске академије, који су на томе школском броду пловили већ неколико месеци.

Отада нико никада више није видео тај једрењак. Аргентински брод „Бахија Бланка" неколико недеља претресао је сва острва и целу обалу Патагоније све до рта Хорна. Није пропуштен ни један једини залив, ни једна једина увала... Испитивани су сви рибари који су се у то време налазили на пучини. Сви напори остали су без успеха. Од школског једрењака „Адмирала Карпфангера" није било ни трага...

Тајанствени нестанак брода све је забрињуто. Бар да је неко чуо знаке С. О. С., јер је брод имао најмодерније инсталације ради. Ни то. Затим, море није нигде избацило ни један једини делић брода који би се неминовно морали наћи да је брод пропао приликом какве несреће.

Постојала је претпоставка да се можда неколико чланова посаде спасло на каквом пустом острву огромног Тихог Океана, или да можда јако оштећени једрењак чека на помоћ у каквом забаченом и мало познатом крају.

Сви ти детаљи били су довољни да створе читаву легенду о овом новом аветињском броду. Причало се да је исто тако у тим истим крајевима нестао и један дански брод. Један мисионар је тврдио да је једном видео тајанствени брод како плови сам, ношен струјом... Зар би то био први случај, зар је постојала једна прича о аветињским бродовима.

Заборавило би се можда и на „Адмирала Карпфангера" да приликом једног крстарења један аргентински ратни брод није пристао уз нека острва недалеко од Огњене Земље. Неколико морнара искрцало се на обалу и, сасвим случајно, нашли су на самој обали, у алгама, један појас за спасавање са брода „Адмирал Карпфангер"...

Очекујући да се реши загонетка свог немачког школског једрењака, поморци се сећају сада најгабаритнијих случајева са аветињским бродовима...

* * *

Недавно је у Новом Бруисвику умро, у 87 години, капетан Георг Оф. Он је био последњи живи сведок групе људи који су пронашли једрењак „Марију Небесну", који је без иједне живе душе пловио између Канарских Острва и острва Мадере. Капетан Оф је био у посади брода који је напуштени брод довео у Гибралтар.

Судбином „Марије Небесне" занимали су се многи, тако да је она постала временом једна од највећих морских мистерија. Ипак, једног дана сазнало се бар нешто. Јер пре десетак година један Енглез, Лауренс Китинг, успео је да пронађе једног преживелог члана посаде „Марије Небесне". То је био кувар Пембертон, који је већ имао 80 година када га је нашао радознали Енглез.

Пембертон је цео свој век провео на разним бродовима. Није било мора којим није крстарио. Путовање на „Марији Небесној" било му је последње.

У фебруару 1873 године „Ливерпулски Меркур" објавио је:

„У гибралтарском пристаништу налази се брод чија је историја тајанственија, трагичнија и романтичнија него историје многих других сличних бродова. Четвртог децембра 1872 године „Марију Небесну", амерички једрењак, пронашао је један енглески брод на 400 миља далеко од Азорских Острва. Брод је довучен у Гибралтар 13 децембра.

У тренутку када је једрењак пронађен, имао је још свега једно троугласто једро и једно помоћно једро. У таквом стању једрилица је, без иједне живе душе, лутала морем десетак дана. Десетак дана, јер је последња забележена у бродском дневнику била забележена 24 новембра 1872 године".

Ова објава устварио је изазвала позив енглеских поморских власти, које су испитивале цео случај, свима онима који су се некада налазили на „Марији Небесној", а који су преживели катастрофу... Међутим, нико се није јавио...

Ствар је ликвидирана, капетан спасилац добио је награду. Сопственици „Марије Небесне" добили су брод натраг, заједно с товаром.

Опште мишљење је било да је у једном тренутку панике брод напустио капетан заједно с посадом. Због тога државни тужилац никако није сматрао да је случај с „Маријом Небесном" ликвидиран. За њега је тајна још увек постојала.

* * *

У ствари на броду „Марија Небесна" заиста се одиграла једна драма, драма која је изазвана у првом реду присуством једне жене на броду, а затим и врло ћудљивим саставом бродске посаде и невероватно ћудљивим карактером самога капетана брода... С друге стране утврђено је да је капетан, који је нашао „Марију Небесну", стварно тражио ту једрилицу већ неколико дана у околини Азорских Острва. Сусрет с напуштеном лађом био је много мање неочекиван него што се то замишљало.

Једрењак „Марија Небесна" био је у ствари мали бриг, који је изграђен у Новој Шкотској. Једрењак је носио име капетанове верените, Марије Селар, која је нестала заједно с посадом једрењака.

Почетком септембра 1872 године једрењак је у њујоршком пристаништу очекивао товар и нову посаду. Капетан Бригс, који се тек био оженио, одлучио је да на пут поведе и своју младу жену, што се ни најмање није допадало његовом помоћнику поручнику Хелоку. Причало се да се Марији Селар некада удварао поручник Хелок, који сада никако није могао да јој опрости и заборави што је више пажње поклонила капетану Бригсу него њему.

Док је Хелок вербовао посаду у јазбинама њујоршког приземља, госпођа Бригс преселила се на једрењак. Собом је понела и свој клавир, о коме се после толико говорило и због кога су прављене најневероватније претпоставке.

Госпођа Бригс, која је била мала, није у себи имала ничег заводничког нити кобног, па ипак се може поуздано рећи да је њено присуство на једрењаку било главни повод да дође до драме.

Девет људи и једна жена укрцали су се у Њујорку с тим да на једрењаку отплове до Ђенове. Међутим, неколико чланова посаде већ од првог тренутка почело је да кује мрачне планове. Хелок, иако је имао надимак „балтиморски бик", ипак није био довољно јак ни довољно бруталан да би могао да укроти ту тако нескладно састављену посаду. Са чуђењем је касније констатовано да су се на „Марију Небесну" укрцала и три морнара који су доцније припадали посади брода који је пронашао напуштену „Марију Небесну"! У каквој су се кобној намери ти људи укрцали на „Марију Небесну"? Затим, утврђено је да је морнар Карл Вехолт просто доношен на брод пијан и бачен на дно брода, где се освестио тек када је једрењак био далеко на пучини...

Госпођа Бригс узалуд се трудила да васпостави мир између свога мужа и поручника Хелока. Пошто није успела, она као да је постала и сама ала, те су се њихови заједнички ручкови и вечере претварали у бескрајан низ свађа. Када би госпођа Бригс певала или свирала, поручник Хелок оштро би протестовао. Једног дана његов протест био је тако бруталан да је гђа Бригс затражила објашњење. Између два човека дошло је до оштрог сукоба. Чули су се оштри крици гђе Бригс и после тога је поручник Хелок изишао на палубу огребена лица. То је био прави чин драме...

Стихија се сада умешала у драму. Завладала је страховита бура за време које се клавир гђе Бригс, иако је био добро привезан, ослободио веза и у једном тренутку просто згњечио гђу Бригс. То је било довољно да капетан Бригс изгуби разум! Он је ставио тело своје жене на сто, уналио је све свеће и сам је седео крај леша. Лице му је било пуно ужаса, очи ископачене...

После десет дана капетан Бригс је изишао из своје кабине. Изговарао је речи без везе, али се ипак могло разазнати да оптужује клавир да му је убио жену. Тада је издао наређење да се клавир просто баци у море, што је било одмах и извршено. А потом се вратио у своју кабину.

До десет сати увече владао је мир. Тада се опет зачула свађа између капетана Бригса и поручника Хелока.

Онда је наступила тишина, после које нико више никада није видео капетана Бригса... А другог дана дошло је до свађе, после које је Карл Вехолт бачен у море.

Поручник Холт је тада одлучио да напусти једрењак. Можда што се бојао одговорности, што се плашио да ће да одговара за три тајанствене смрти... Главно је да је сео у чамац са два морнара. Тако је на броду остао само кувар Пембертон и три морнара који су некада припадали посади брода који је пронашао „Марију Небесну и довео је до Гибралтара.

То је стварност. Једна жена, два човека, свађе... А машта је касније направила читаву историју о броду који је данима пловио морем потпуно напуштен... Ко зна да историје и осталих аветињских бродова нису сличне историји брода „Марија Небесна"?! Нико само није успео да о њима прикупи потребне податке, па је легенда остала...

Немачки школски једрењак „Адмирал Карпфангер" који је нестао без трага у Тихом Океану

НЕУСТРАШИВИ КАПЕТАН ГРИН

Једног дана 1690 године године гусари, под командом гусарског капетана Тофета, заузели су трговачки брод „Џеси", који је пловио Карибиским Морем, и бацили капетана Саутерна и његову ћерку у затвор. Капетан Грин, који се налазио на гусарском броду, спасава капетана Саутерна и његову ћерку из затвора и они у једном чамцу беже на Корњачино Острво. На видику се појављује један брод.

ТО ЈЕ ГУСАРСКИ БРОД! ПОЗНАЈЕМ ЈЕДРА... ОНИ ДОЛАЗЕ ПО НАС!
АКО ЖЕЛИМО ДА НАС НЕ ЗАРОБЕ ПОНОВО, ТРЕБА БРЗО НЕШТО ДА СМИСЛИМО!
ПРВО ЋЕМО ДА ПОТОПИМО ЧАМАЦ!
ГРИНЕ, ЈЕСТЕ ЛИ ПОЛУДЕЛИ! ОВАЈ ЧАМАЦ ЈЕ ЈЕДИНО СРЕДСТВО КОЈИМ МОЖЕМО ДА ОДЕМО ОДАВДЕ!
А САД БАЦА У МОРЕ НАШЕ НАМИРНИЦЕ!.. ТАЈ ЧОВЕК ЈЕ ИЗРУБИО ГЛАВУ!
НИЈЕ, ОЧЕ! ЗАР НЕ СХВАТАШ? КАД ГУСАРИ ДОЂУ И ВИДЕ ПОТОПЉЕН ЧАМАЦ, И НАМИРНИЦЕ, ПОМИСЛИЋЕ ДА СМО СЕ ПОДАВИЛИ!
ЖАО МИ ЈЕ, ГОСПОЂИЦЕ, ШТО ЋЕТЕ ИСКВАРИТИ СВОЈЕ ЦИПЕЛЕ ТРЧЕЋИ ПО ЖБУЊУ И КАМЕЊУ! АЛИ АКО БИСМО ИШЛИ ПО ПЕСКУ, ОСТАЛИ БИ ТРАГОВИ ЗА НАМА!
ТРЕБА ДА СЕ ПОПНЕМО ШТО БЛИЖЕ ВРХУ, ДА НАС ОНИ НЕ БИ ОДОЗДО ПРИМЕТИЛИ!
ПОГЛЕДАЈТЕ, ГОСПОДИНЕ! ТО СУ ОСТАЦИ ЧАМЦА! ХМ... ИЗГЛЕДА МИ ДА СУ НАС АЈКУЛЕ ПРЕСТИГЛЕ!
НА ГУСАРСКОМ БРОДУ..
ОНИ СУ СПАЗИЛИ ЧАМАЦ! ШТА ЛИ ЋЕ САД ДА УРАДЕ?
НЕКА РАДЕ ШТА ХОЋЕ, САМО НЕКА НАС ОСТАВЕ НА МИРУ!
ОНИ СУ СЕ ВЕРОВАТНО ПОДАВИЛИ! АЛИ ТАЈ ГРИН ЈЕ ДОСТА ЛУКАВ... ЗАТО ЋУ ИПАК ДА ПОГЛЕДАМ ОВО ОСТРВО!...
У ПРАВУ СТЕ, ГОСПОДИНЕ!
У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ХИТАЦ УПУЋЕН ДРУГОМЕ

ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ

19 - Опет заједно

БАТАНОВА МОЋНА КРИЈУМЧАРСКА БАНДА „ТИГРОВА ШАПА" ЈЕ ПОБЕЂЕНА, ЗАХВАЉУЈУЋИ ЏИМУ БРАДЛИЈУ, ЗВАНОМ „ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ" И ЛИЛИ ДЕ ВРИМ, ЗВАНОЈ „ШАНГАЈ ЛИЛ"...
„ЈЕДНА ЧЕТА ИНДИСКИХ ВОЈНИКА СТИГЛА ЈЕ У БАТАНОВ ЛОГОР...
ПОРУЧНИЧЕ СТОКСЕ, ПРЕДАЈЕМ ВАМ ЗАРОБЉЕНИКЕ И НАДАМ СЕ ДА ЋЕ УБРЗО ДА БУДУ У ЗАТВОРУ...
ДА, КАПЕТАНЕ САМЕРСЕ... ДОБРО ЈЕ ШТО СМО НА ВРЕМЕ ПРИМИЛИ ВАШ ПОЗИВ ПРЕКО РАДИЈА!
ЕНО СУ, ОДВОДЕ ИХ У ТВРЂАВУ.. БАТАНОВА БАНДА ЈЕ НАЈЗАД УНИШТЕНА!
ИАКО ЈЕ БАТАН ТЕШКО РАЊЕН, ИПАК СЕ НАДАМ ДА ЋЕ ПРЕБОЛЕТИ!...
ХОЋЕМО ЛИ, ЏИМЕ, ДА СЕ ВРАТИМО МОМ ОЦУ И ЛИЛИ?
СЈАЈНИ СУ ТО МОМЦИ, ХОКИНСЕ!
ДА, ЗАХВАЉУЈУЋИ ЊИМА МИ СМО ЖИВИ!
С ВРХА ЈЕДНЕ СТЕНЕ ЏИМ И ХОКИНС МАХАЛИ СУ РУКАМА БРИТАНСКИМ АВИЈАТИЧАРИМА...
ЏИМЕ! ЛИЛИ!... НАЈЗАД ЈЕ СВЕ ГОТОВО! МОЖЕМО НАТРАГ!
У БИВШЕМ БАТАНОВОМ ЛОГОРУ...
У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ПОВРАТАК

ТАЈНА КУЋЕ старог археолога

ДОЖИВЉАЈИ МАЛЕ АНЕ И ЊЕНОГА ПСА НУЛИЦЕ

19. ОБЈАШЊЕЊЕ ЕЗРЕ ГРАНТА

Садржај ранијих наставака: Мала Ана Руни, бегуница из једног дома за сирочад где су с њом рђаво поступали, склонила се у кућу старог археолога Ментела, познату у околини под именом „кућа с хиљаду врата". Једне ноћи три лопова краду из ове куће злато у полугама, које се налазило у неким сандуцима. Детектив Езра Грант врши истрагу. Али новине пишу о крађи и настојница дома за сирочад тако сазнаје где се налази мала бегуница.

ДА, СИНГА ЈЕ БИО ВОЂА! ОН ЈЕ НАПРАВИО ПЛАН ЗА КРАЂУ! „КАЛАУЗ" И „ВЕРОВАТНО" БИЛИ СУ ЊЕГОВИ ПОМАГА=ЧИ А МАЛА АНА ЈЕ БИЛА ЊИХОВ НЕВИНИ САУЧЕ=СНИК!
ХОЋЕТЕ ДА КАЖЕ=ТЕ ДА САМ ИМ ЈА ПОМАГАЛА?
ДА, АЛИ НЕСВЕСНО! НИСИ САМО ТИ БИЛА ЊИХОВ НЕВИНИ ПОМАГАЧ! СИНГА ЈЕ ПРЕЦРТАО Г. МЕНТЕЛОВЕ БРАВЕ, ЗАТИМ ЈЕ ОТИШАО ЈЕДНОМ ПРОФЕСОРУ, ВРЛО ПОШТЕНОМ ЧОВЕКУ...
... ИСПРИЧАО МУ ЈЕ ДА ЖЕЛИ ДА КУПИ ОВУ БРАВУ ЗА СВОЈУ КУЋУ.. НЕ ПОМИШЉАЈУЋИ ДА СЕ РАДИ О ПРЕВАРИ, ПРОФЕСОР МУ ЈЕ РЕКАО КАКО СЕ БРАВА ОТКЉУЧАВА!
НЕ МОГУ ПРОСТО ДА ВЕРУЈЕМ
НЕВЕРОВАТНО!
У СТВАРИ, ДОГАЂАЈ ЈЕ ВРЛО ПРОСТ!
ОБЈАСНИЋУ ВАМ: СИНГА ЈЕ УКРАО НАЛИВ-ПЕРО ЗА КОЈЕ СТЕ ВИ ВЕРОВАЛИ ДА СТЕ ГА ИЗГУБИЛИ! ЗАТИМ ЈЕ БАЦИО ПЕРО У БАШТУ И ЧЕКАО ДА ГА АНА ПРОНАЂЕ!
СЕЋАМ СЕ! ПЕРО ЈЕ БИЛО ПОТПУНО БЛАТЊАВО!
СИНГА ЈЕ ПРИШАО ДНИ И РЕКАО ЈОЈ ДА ОПЕРЕ ПЕРО И ДА ГА ОДНЕСЕ Г. МЕНТЕЛУ У КУЛУ! АНА ЈЕ ОТИШЛА У СВОЈУ СОБУ, ОЧИСТИЛА ПЕРО И ОПРАЛА РУКЕ! ЗАТИМ ЈЕ ОТИШЛА У КУЛУ С ПЕРОМ!
СИНГА СЕ ПРЕ ТОГА БИО УВУКАО У АНИНУ СОБУ И ЗАМЕНИО ПРАВИ САПУН ЈЕДНИМ ДРУГИМ САПУНОМ У КОМЕ ЈЕ БИО НЕКИ ХЕМИСКИ ПРЕПАРАТ КОЈИМ СЕ ПРАВЕ СЛОВА КОЈА СВЕТЛЕ
ОВАЈ СВЕТЛЕЋИ ПРЕПАРАТ ЗАДРЖАО СЕ НА АНИНИМ ПРСТИМА, А СА ЊЕНИХ ПРСТИЈУ ЈЕ ПРЕШАО НА ОНЕ БРОЈЕВЕ НА БРАВАМА КОЈЕ ЈЕ АНА ОКРЕТАЛА ДА БИ СЕ ВРАТА ОТВОРИЛА
АЛИ ЈА НИСАМ ВИДЕЛА НИШТА ШТО ЈЕ СВЕТЛЕЛО, ВЕРУЈТЕ!
РАЗУМЕ СЕ ДА НИСИ ВИДЕЛА! ОВАЈ ПРЕПАРАТ ЈЕ НЕВИДЉИВ ПРЕКО ДАНА. СИНГА ЈЕ ЧЕКАО ДА ОДУ СВИ ИЗ КУЋЕ, УЗЕО ЦРНУ КРПУ И ПОД ЊОМ ЈЕ УГЛЕДАО СВЕТЛОСТ НА ОНИМ БРОЈЕВИМА НА БРАВИ КОЈЕ СИ ТИ ОКРЕТАЛА ДА БИ ОДНЕЛА ПЕРО Г. МЕНТЕЛУ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: РАЗБОЈНИЦИ У БЕКСТВУ

БРИК БРАДФОРД У ЗЕМЉИ ИЗА ЛЕДЕНОГ ЗИДА...

19. БРИК ПОЛАЗИ ДАЉЕ НА СЕВЕР

Садржај ранијих наставака: Острвима Азахајмом и Ванахајмом, која се налазе близу Северног Пола и за која свет не зна да постоје, владају краљеви Торкил и Гамла. Они сазнају за модерну цивилизацију и полазе једног дана заједно у Америку. Успут Гамла напада Торкила и отима му брод, затим заробљава младог авијатичара Брика Брадфорда и бежи у своју земљу. На путу кроз снежне пределе Гамле нестаје, а Брика спасавају неки Ескими. Бриков пријатељ професор Салисбери и његова кћи Џун полазе с Торкилом авионом на север.

САГРАДИЋЕМО ХАНГАРЕ И СКРОВИШТА ЗА НАМИРНИЦЕ У СВОЈ СТЕПИ!
ХТЕЛА БИХ И ЈА НЕШТО ДА РАДИМ. ТО ЋЕ МИ ПОМОЋИ ДА НЕ МИСЛИМ НА БРИКА!
РАЗУМЕ СЕ... ПОМАГАЋЕШ НАМ У ПОСЛУ... ХАЈДЕ ДА СЕ ПОБРИНЕМО ЗА ХАНГАРЕ!
НЕКОЛИКО МИЉА ЈУЖНИЈЕ, У ЕСКИМСКОМ НАСЕЉУ, СТАНОВНИШТВО СЕ СКУПИЛО ДА ЧУЈЕ БРИКОВ ПРЕДЛОГ
ХТЕО САМ ДА ВАС ПИТАМ ДА ЛИ БИСТЕ МИ ДАЛИ НЕКОЛИКО ПРАТИЛАЦА ДА ОДЕМ У ЗЕМЉУ ЉУДИ С КРИЛИМА ИЗНАД ГЛАВЕ?
БРАТО, ДА САМ НАЈСТАРИЈИ И НАЈИСКУСНИЈИ МЕЂУ ВАМА! МИ НЕ ТРЕБА ДА СЕ БАЦИМО У ТАКВУ ПУСТОЛОВИНУ САМО ДА БИСМО УЧИНИЛИ УСЛУГУ ОВОМ БЕЛОМ ПРИЈАТЕЉУ!
ОВАКО НЕ ГОВОРИ ХРАБАР ЧОВЕК! ЗАР НАШИ МАЧЕВИ НИСУ ТАКО ОШТРИ КАО ЊИХОВИ? ДАКЛЕ, ПРИСТАЈЕТЕ ЛИ, ИЛИ НЕ?
ПРИСТАЈЕМО!
ПОЋИ ЋЕМО СВИ!
ХИЈУ ЈЕ У ПРАВУ!
ХИЈУ, ДРУЖЕ, ТИ СИ МИ УЧИНИО ВЕЛИКУ УСЛУГУ!
ХАЈДЕ, ПОЖУРИ... ПСИ НАС ВЕЋ ЧЕКАЈУ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ВАТРЕНИЦИ С КРИЛИМА ИЗНАД ГЛАВЕ

ПРОСТРАНА И ЧУДНА ИНДИЈА СКРИВА МНОГОБРОЈНЕ ТАЈНЕ

РОБИН ХУД ПУСТИЊЕ

ОДМЕТНИК КОЈИ ЈЕ ХРАБРО ОТИШАО У СМРТ

Већ поодавно сам гост једног врло образованог индуског принца, који влада над тако пространом провинцијом, да је у најмању руку већа од полoвине острва Уједињеног Краљевства. Образован је у Оксфорду, има лепо европско понашање када је у друштву странаца, а ипак је прави син своје земље, када је окружен својим саплеменицима.

■

Док сам једног дана седео с њим за трпезом и служио се разноврсним источњачким јаконијама, принц ми је причао о телевизији, о животу у Оксфорду, сећајући се својих пријатеља из Енглеске.

Причао ми је такође и много штошта о својој земљи у којој је господар, врховни судија, најимућнији човек, једном речи све и сва.

Обећао ми је да ће ми показати и своју војску. И извео ме је једног дана пред дворац, да ми покаже одред коњице. Потом смо зашли дубље у пустињу да расмотримо целокупну његову ратну снагу.

— Ево их, иду! — рекао је принц, показујући ми руком у правцу одакле се зачуо топот коњаника и вика људи.

Пет стотина коњаника је долазило обавијено пустињском прашином. Пет стотина најбољих људи и коња које је његова провинција могла дати. Разврстани у бојне редове, под сунцем које је пекло и песком који је давно и гризао очи, долазило је пет стотина коњаника наоружаних до зуба.

За њима су ишле камиле, једна до друге у дугим редовима. Вледо жуте животиње су се љуљале по песку својим широким и сигурним кораком. Три стотине камила је прошло поред нас и свака је носила по једног војника у пуној опреми.

— То је сва моја скромна војска! — рекао је принц, осмехнувши се. — Шта мислите о њој?

— Дивно! Али зашто вам она служи?

Мој пријатељ и домаћин као да је очекивао такво питање, те показа прстом на свог ордонанса:

— Запитајте га о људима као што је био Мухамед Кан, па ће вам све бити јасно.

И док су последњи редови камила одмицали испред нас, а прашина се несносно вила по ужареном ваздуху, чуо сам причу о пустињском Робин Худу, о човеку који је био храбар и диваљ и који је својом смрћу задужио чак и своје противнике.

*

Знао сам већ израниje да између принчева и пустиње, њених малих и разбацаних насеља, не влада увек жељени мир. Када дођу сушне године и када ни травка нема довољно воде да се напије, када је ваздух сув а небо празно и без облака, људи умиру од глади и жеђи. Тада се пустиња диже и иде у пљачку. За парче хлеба, за мех воде, за нешто меса или пиринча.

И пре но што људи изнемогну улазе у сређније земље, које још имају нешто хране. Убијају тада, пљачкају и пале и постају звери. Ова мала војска коњаника и камилара, истина, није у стању да нахрани пустињу, али је у стању да модерним европским пушкама сатера страх у кости устаника и да заведе колико толико ред.

— Било је то давно, почео је ордонанс, али ипак не тако давно да се избрисало из мог памћења, када се једне године свет дигао листом и нахрлио на засеоке који су скривени под оним тамо шумама у којима, ако ништа друго, има бар хлада и влаге у земљи. А та је година била заиста сушна.

На челу најљућих усташа стојао је неки Мухамед Кан. Човек, иначе, за време родних година поприлично имућан. Познат по својој храбрости и поштењу. Али је био прек и брз на делу.

Када су се једног дана спустили наши војници да покупе порезу за моћну породицу Нарсада, наш принц је тада био још дечко. Мухамед Кан се дигао против њих. Наоружан копљима и стрелама, штитовима од биволје коже и другим оружјем пустиње, Мухамед Кан се сукобио с војницима. Био је надмоћнији у људству, савладао их је и поубијао.

Ово је био знак за побуну. Нисмо се ипак надали да ће побуњеници у своме гневу ићи до крајњих граница. Плашили смо се да Мухамед Кан не командује „џохур", што би био знак за борбу до истребљења. А он је управо то учинио.

Можда вам није познато шта „џохур" значи?

У стара времена, кад би ратници одлазили против надмоћнијег непријатеља, готово сигурни да ће битку изгубити, спремали би се унапред за своју смрт и смрт својих породица. Прави ратник мора умрети часно. А он чак и мртав може бити обешчашћен, ако му непријатељ угради же не. Стога су ратници полазећи у битке клали своје жене и децу, палили своје куће и одлазили да гину.

Мухамед Кан је, дакле, народно „џохур", спалио је своје жене и свој дом. Стара традиција далеких предака ове пустиње тада је још једном оживела. А то је било свега пре неких четрдесет година...

Пуна два месеца наше трупе су опкољавале село у коме се он укопао да би дао последњи отпор. И после два месеца његови људи су били побеђени. Мухамед Кан се био сакрио у џамију и нико га није одатле могао изагнати. С неколицином својих људи он је давао такав отпор да смо морали прибећи последњем средству, да запалимо џамију.

Знали смо, међутим, да је Мухамед Кан био врло религиозан и да неће допустити, да као неправи верник, будe спаљен у светишту. Када смо му послали гласника да му саопшти да има да изађе напоље или да ћемо га живога сагорети у џамији, Мухамед Кан је изишао. Предао се властима које су му судиле по законима пустиње.

По законима наше религије ми морамо да умремо чисти. Последња његова жеља је била да му се пошаље човек који ће га обријати. Знао сам да у Корану пише да човек у смрт мора да оде чист, па сам му ипак одбио ову последњу жељу, јер сам се плашио да не изврши самоубиство.

Када је изишао на губилиште, поносан и до последњег даха храбар, погледао ме је својим пуним погледом који никад нећу заборавити.

Још и сада чујем његове речи:

— Не плашим се смрти, сахибе, али ти само желим да ти се на самртном часу последња жеља не испуни...

*

Одред коњице, који се био изгубио из нашег вида, враћао се поново са-да у трку, изводећи познати бојни напад. Камиле су јуриле за њима у групама од по десет. Људи с наперењим пушкама су се клатили у самарима и седлу вичући из свег гласа.

Ова војска пустиње није само ради украса, знао сам, она је ту да сваког Мухамед Кана, на макар он пљачкао богате и делио плен са сиромасима, на мах врати у устанке да заштити пустињу од намета за време сушних година, пошаље с овог света и заведе ред принчева простране и чудне Индије... **Роналд Уајлд**

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Испричаћемо вам животопис једног славног човека. Прво ћемо вам изнети оно што је најмање познато, затим оно што је више познато, и најпосле оно што је опште познато. Према томе на коме ћете месту погодити о коме је реч, моћи ћете и сами да оцените свој успех. Дакле, чији је ово животопис?

Славан писац. Припадао је старом руском племству, које је водило порекло још из петнаестог века. Родио се у тулској губернији 1828 године, а умро је, већ као писац светског гласа, 1910 године у Астапову. Ко је то?

(Многи ће се већ сетити о коме је реч, јер је заиста славан. Али ако не знате, наставите:)

Као млад официр водио је врло буран живот, али је зато у својим позним годинама живео као прави аскета. У Кримском рату борио се код Силистрије и Севастопоља. Да ли сада знате ко је то?

(Ако ни сада нисте погодили о коме је реч, требало би још једном да прелистате руску књижевност. А сада наставите даље:)

Под утицајем социјалистичког покрета у Русији дао је слободу својим мужицима. Године 1895 раздао је све своје имање, па је живео као прост сељак због чега је дошао у сукоб са целом својом породицом, а у првом реду са својом женом Софијом. Написао је многа изванредна дела од којих да поменемо само „Рат и мир", „Козаке", „Васкрсење!"

(Ако ни сада нисте начисто о коме је реч, онда потражите одговор на страни 11.)

БРОЈ АУТОМОБИЛА

Према последњим статистичким прорачунавањима, цени се да у целом свету има 40,290.000 аутомобила разних врста.

КОЈИ ЈЕ ОДГОВОР ТАЧАН?

Ево вам четири питања, свако с четири одговора. Узмите оловку и прецртајте одговоре за које мислите да нису тачни, а затим погледајте доле и проверите, да ли сте правилно одговорили.

1) Леон Фуко је:
композитор
војсковођа
приповедач
физичар

2) Печа је:
јело
тканина
цвеће
врста мараме

3) Ојстрица је:
планина
река
четинар
птица

4) Роман „Мртви капитали" написао је:
Иво Ћипико
Јосип Козарац
Август Шеноа
Мирослав Крлежа

Тачан одговор: 1) Леон Фуко је француски физичар (1819 до 1868), који је годинама радио као физичар на астрономији у Паризу. Члан академије наука. Доказао је да се земља окреће око своје осовине. 1854 пронашао је нови начин за мерење брзине светлости. — 2) Печа је велика марама, која је на једном крају богато везена. Њоме жене убрађују главу. Носи се у Хрватској. — 3) Ојстрица је планина у Словенији, на средњем делу Камничких Алпа, висока 2.500 метара и знаменита по красном видику. На северној страни испод Ојстрице пружа се Логарска Долина, једна од најлепших долина у Словенији. — 4) Роман „Мртви капитали" написао је Јосип Козарац (рођен 1858 у Винковцима, умро 1906 у Винковцима), један од најјачих претставника хрватског реализма. Дао је велики број приповедака.

НАЈДУЖЕ ПОДЗЕМНЕ ГАЛЕРИЈЕ

Најдуже подземне галерије налазе се у Тибету. Ископали су их тибетански калуђери.

Х. Џ. Велс
НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК

Садржај ранијих наставака: У мало енглеско село Ипинг дошао је једног дана један тајанствени странац, сав умотан у неке крпе Сељаци су убрзо утврдили да тај човек крије сваки део свог тела — зато што је невидљив. Они га једног дана нападају, али он скида одело са себе и бежи. Долази до сукоба са многим грађанима. У својој вили, доктор Кемп ради и чуди се како може свет да верује у невидљивог човека. Утом се њему јавља невидљиви човек у његовој кући. Каже му да је он Грифин, његов школски друг са универзитета. Тражи помоћ од њега. Објашњава му како је открио поступак по коме видљиво тело може да постане невидљиво. За експерименте био му је потребан новац. Покрао је зато свог оца. Новац није био очев и несрећни старац убио се због тога. Грифин прича даље.

Било је то последњег дана децембра. Био сам изнајмио собу у Лондону, једну велику ненамештену собу, у некој прљавој кућерини у слепој уличици крај улице Грејт Портланд. То одељење сам одмах напунио свим материјалом купљеним новцем старога. Мој рад је напредовао и постепено, успешно, приближавао се све више своме крају. Био сам као човек који излази из неке честаре и одједном упада у неку невероватну трагедију. Сахранио сам свога оца. Сав опседнут својим истраживањима, нисам учинио ни најмањи напор да бих му спасао углед и част. Сећам се сахране, слепаца на гробљу, службе, брежуљка преко кога је бријао ледени ветар и његовог старог школског друга који је над гробом читао заупокојене молитве, убогог старца, црног, сломљеног, похабаног, кијавичавог.

Сећам се како сам се вратио у опустели дом, пролазећи кроз оно што је некад било село, а што су сада глупи предузимачи преобразили у неки ружан град. Са свих страна улице су се завршавале пољанчићима, гомилама земље, травом. Видим себе и сада како, као неки црни и мршави фантом, корачам влажним плочником који се пресијава, са чудном одвратношћу према тим гадним, буржоаским кућама, према тим неукусним радњама на тргу.

Нимало нисам био ожалошћен смрћу свога оца. Чинило ми се као да сам био жртва неке глупе сентименталности. Ред и обичај изискиваху моје присуство на погребу; али срце ми није било ту.

Међутим, док сам ишао главном улицом, изиђе ми пред очи мој прошли живот, за трептутак. Срео сам био девојку коју сам познавао пре десетак година; погледи нам се укрстише... Нешто ми је говорило да треба да је ословим. Била је то једна сасвим проста жена.

Та шетња кроз места у којима сам раније живео изгледаше ми као сан. Нисам тада осећао усамљеност, нисам се осећао као човек који је изишао из света и бацио се у пустињу. Приметио сам око себе отсутство симпатија, али сам то приписивао празнини њиховога свакидашњег живота. Кад сам се вратио у своју собу, учини ми се као да сам се вратио стварности: ту је било све оно што сам познавао, што сам волео; ту су ме чекали моји апарати, моји готови експерименти. Сада је још било тешкоћа само у оним најситнијим појединостима.

Данас или сутра, Кемпе, рећи ћу вам све о мојим компликованим налазима. Сада би то било бескорисно. Највећим делом, изузев празнина које бих попунио по сећању, сви су они забележени у цифрама, у оним књигама, које ми је она хуља украла. Требало би да га пронађемо. Требало би да дођемо до тих књига... Тежиште је било у томе да се постави једно провидно тело, чији је степен преламања требало да се сведе на најмању меру, између два центра одакле су зрачиле извесне вибрације етра... о чему ћу вам говорити доцније... Не, не ради се о Рентгеновим зрацима: не знам да ли су моји зраци већ откривени; међутим, да они постоје сасвим је очигледно!.. Нарочито су ми били потребне две мале динамомашине, које сам стављао у погон помоћу мотора који је био прилично јевтин...

Први експеримент сам извео на једном парчету штофа, на једној крпи од беле вуне. Било је збиља чудно видети ту витку и белу крпу под млазом светлости како постепено нестаје, као прамен дима, како ишчезава... Једва сам веровао да сам успео у томе. Пружих руку у привидно празан простор: крпа је била ту, чврста и одређена као пре. Како сам је узео невешто, испаде ми на земљу: пронашао сам је с муком живом.

Затим је дошао још интересантнији експеримент. Зачух неко маукање иза себе; окретох се и приметих с друге стране стране прозора, неку белу, прљаву мачку како се била опружила на једној плочи над олуком. Дође ми једна мисао.

— Ох ти ми баш долазиш као поручена! — помислих ја.

И док је прозор стојао отворен, питомо позвах мачкицу. Она уђе предувши: — сирота животињица умирала је од глади; — дадох јој мачиће млека. Сва моја храна налазила се у једном орману, у углу собе.

Кад се најела, мачка пође, мазећи се и увијајући репом, по мојој соби са очигледном намером да се настани код мене. Невидљива крпа је мало уплашп: како је само фркала око ње. Ја јој онда дадох један јастук и она поче да се глади."

— И ви сте над њом извршили операцију!

— Дабоме. Али успавати мачку, Кемпе, није нимало лака ствар... Операција пропаде.

— Пропаде?

— Да, из два разлога: због канџи и због оне пигментарне материје... како се оно зваше? у дну мачјег ока... ви ћете се сетити...

— Tapetum.

— Тако је, tapetum. С њим никако није ишло. Пошто сам јој дао једну дрогу да би јој крв постала бела, пошто сам је спремно за операцију, дао сам јој опијум и ставио сам је, заједно са јастуком на коме је спавала, пред апарат. Да, све је од ње тада нестало; али су остала два пламена у очима.

— Чудновато!

„Нисам то могао да схватим. Мачка је била добро привезана, природна ствар: није могла побећи. Али се пробуди, још онако ошамућена, и благо замаука... Неко закуца на врата... Била је то нека стара жена која је становала испод мене и која ме је оптуживала да правим вивисекције: старица нека, самохрана, пићем упропашћена, која ништа не имађаше на свету доли једну мачку. Ја брзо склоних хлороформ и пођох да јој отворим врата.

— Зар нисам ја то чула мачку овде код вас? — упита она — и то моју мачку?

— Није овде? — рекох врло учтиво.

Није имала много поверења и покуша да провири преко мене, кроз врата: све је ту за њу заиста било чудно, голи зидови, прозори без завеса, метеж, мотор који се тресао, светле пруге и

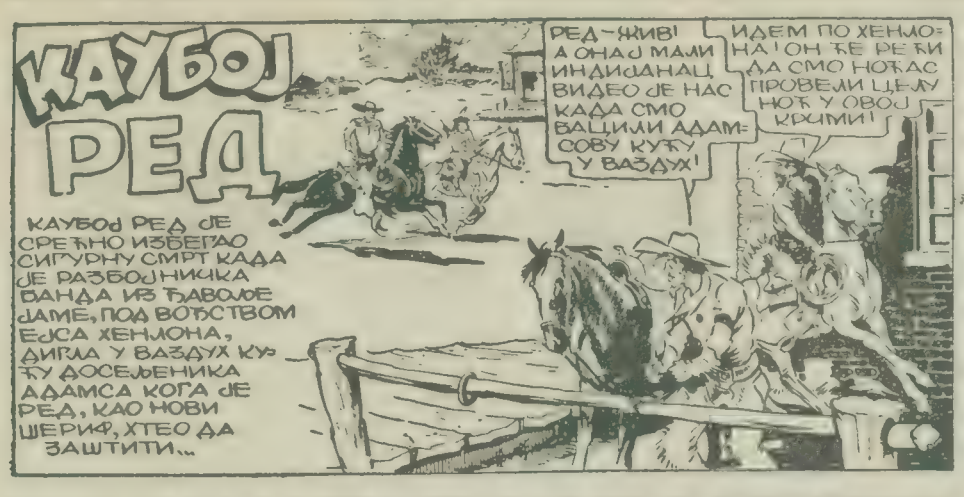
КАУБОЈ РЕД
РЕД-ЖИВ! А ОНАЈ МАЛИ ИНДИЈАНАЦ ВИДЕО ЈЕ НАС КАДА СМО ВАЦИМИ АДАМСОВУ КУЋУ У ВАЗДУХ!
ИДЕМ ПО ХЕНЛОНА! ОН ЋЕ РЕЋИ ДА СМО НОЋАС ПРОВЕЛИ ЦЕЛУ НОЋ У ОВОЈ КРЧМИ!
КАУБОЈ РЕД ЈЕ СРЕЋНО ИЗБЕГАО СИГУРНУ СМРТ КАДА ЈЕ РАЗБОЈНИЧКА ВАНДА ИЗ ЂАВОЉЕ ДАМЕ, ПОД ВОЂСТВОМ ЕЈСА ХЕНЛОНА, ДИГЛА У ВАЗДУХ КУЋУ ДОСЕЉЕНИКА АДАМСА КОГА ЈЕ РЕД, КАО НОВИ ШЕРИФ, ХТЕО ДА ЗАШТИТИ...

ОНАЈ С ДЛАКАВИМ ЛИЦЕМ ЈЕ ГУРНУО БУРЕ С БАРУТОМ!
ЈА САМ НОЋАС ЦЕЛУ НОЋ ПРОВЕО ОВДЕ! РЕЦИ МУ И ТИ ЕЈСЕ!
ИМАШ ЛИ, РЕЂЕ, ДРУГИХ ДОКАЗА, ОСИМ ТВРЂЕЊА ОВОГ БАЛАВЦА!

РЕЧ ВЕЛИКОГ ДАБРА ЈЕ ДОВОЉНО ДОБАР ДОКАЗ ЗА МЕНЕ, ХЕНЛОНЕ!
НИЈЕДАН СУД У ОВОМ ГРАДУ НЕЋЕ ИХ ОСУДИТИ НА ОСНОВУ ИЗКАЗА ЈЕДНОГ ДЕТЕТА!

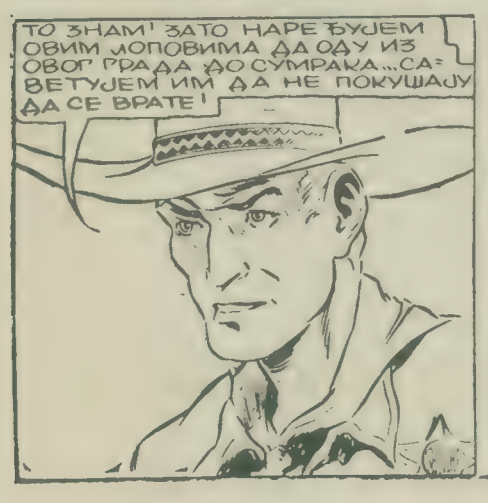

МНОГО СИ СЕ ЗАМЕТЕО, РЕЂЕ, КАДА СИ ПРОТЕРАО ОНЕ ЉУДЕ ИЗ ГРАДА!..
ЈА САМ ТЕК ОТПОЧЕО СА ЧИШЋЕЊЕМ ОВОГ ГРАДА, ХЕНЛОНЕ! САДА ЈЕ НА РЕДУ ПРАВИ ВОЂА РАЗБОЈНИЧКЕ БАНДЕ, А МЕНИ СЕ ЧИНИ ДА ЗНАМ КО ЈЕ ОН!
БЕТИН
АНТЕЈ ДНАФА
У ИДУЋЕМ БРОЈУ:
ХЕНЛОНОВ НОВИ ПЛАН

тај воњ хлороформа у ваздуху. Најзад мораде да се задовољи мојим одговором и удаљи се.“

— Колико је било прошло времена? — упита Кемп.

„С мачком?.. три или четири сата. Кости, нерви, масно ткиво ишчезоше на крају, исто тако као и врх обојених длака. Ах, као што вам рекох, оно нешто у дубини очију — нека чудна материја — никако није одлазило.

Напољу је била мркла ноћ пре но што се ствар свршила; ништа се више није видело, сем дубоких очију и камена. Зауставих мотор, потражих је пипајући, помиловах мачку, која је још била под наркозом, скинух јој везе; затим, како и сам осетих умор, оставих је да спава невидљива на јастуку, и легох. Нисам могао да заспим; остадох будан, магловито размишљајући, а сталпо ми се враћало у свест питање мога експеримента и грозничави сан да ће се све замрачити, нестати, све ће нестати чак и тле на коме сам. Тако ми се појавише мучни и вртоглави снови. Око два сата, мачка поче да мауче у соби; покушах да је ућутим, говорећи јој; затим одлучих да је избацим напоље. Сећам се оног утиска што сам га осетио кад сам упалио упаљач, а преда мном су била само два округла ока, светла, зелена и ништа друго. Хтедох јој дати млека, али га не беше више. Није хтела да буде мирна; маукала је стално. Покушах да је ухватим и бацим кроз прозор, али она побеже, измиголи се, стално маучући и шетајући се кроз собу. Најзад, отворих прозор почех да вичем: пис! пис! Свакако је изишла: никад је више нисам видео, никад више чуо.

Тада, Бог би га знао зашто поново почех да мислим на погреб свога оца, на тужни брежуљак којим је завијао ветар, — све док не свану. Би ми јасно да од спавања нема ништа и, пошто сам закључао врата, изиђох и почех да лутам улицама у које се увлачила јутарња светлост.“

— Хоћете да кажете да постоји и једна невидљива мачка која лута кроз свет? — упита Кемп.

— Сем ако је није неко убио... Зашто да не? — рече невидљиви човек.

— Зашто да не?.. Али нисам имао намеру да вас прекидам.

— Сасвим је вероватно да су је убили — настави Грифин.

(Наставиће се)

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА ИЗ НАРОДНИХ ПРИПОВЕДАКА

ЦАРЕВИЋУ, ТИ СИ НАМ ВРАТИО СЛОБОДУ И СПОКОЈСТВО... БИСЕРГРАД ЈЕ ОСЛОБОЂЕН СИЛА КОЈЕ СУ ГА ПУСТОШИЛЕ.... СВЕ ЈЕ ОЖИВЕЛО... ВИДИ: СВИ СУ ЗАДОВОЉНИ...
ЦАРЕВИЋ МИЛОШ ОСТАО ЈЕ ДА ПРОВЕДЕ ТРИ ДАНА У БИСЕРГРАДУ КАО ГОСТ ЦАРА СВЕТЛАНА... ДУГЕ ШЕТЊЕ С ПРИНЦЕЗОМ БИСЕРКОМ ИСПУНИЛЕ СУ ТЕ ДАНЕ...
„...КУЋЕ СЕ ПОНОВО ПОДИЖУ, НА СВЕ СТРАНЕ СЕ ЧУЈУ ЧЕКИЋ И НАКОВАЊ, УЗ СРЕЋНУ ПЕСМУ ГРАЂАНА БИСЕРГРАДА“...
ОБЕЋАО САМ МАЈЦИ ДА ЋУ ДОЗНАТИ ШТА ЈЕ С МОЈИМ СЕСТРАМА... ЧИМ ИХ ПРОНАЂЕМ, ВРАТИЋУ СЕ У БИСЕРГРАД, ТЕБИ
ЧЕКАЋУ ТЕ!
ДА, СВИ СУ ВЕСЕЛИ, АЛИ ТИ СИ ТУЖНА... ЗАШТО?
СУТРА ОДЛАЗИШ... ШТО НЕ ОСТАНЕШ С НАМА?
ИСТО ВЕЧЕ
МИЛОШ И БИСЕРКА ИЗИШЛИ СУ У ПОСЛЕДЊУ ШЕТЊУ ПО ДИВНОЈ ОКОЛИНИ БИСЕРГРАДА
КАКАВ ЈЕ ТО ДВОРАЦ?
ЛОВЧЕВ
ОН ПРИПАДА НАШОЈ ПОРОДИЦИ... АЛИ ВЕЋ ТРИСТА ГОДИНА СТОЈИ ЗАКЉУЧАН И НИКО НИЈЕ УШАО У ЊЕГА, А КЉУЧЕВЕ ДРЖИ НАЈМЛАЂИ СЛАН ПОРОДИЦЕ... ОД ДЕТИЊСТВА ЈЕ МОЈ САН ДА УЂЕМ У ЊЕГА
А ШТА ЈЕ У ЊЕМУ?

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Број 18:

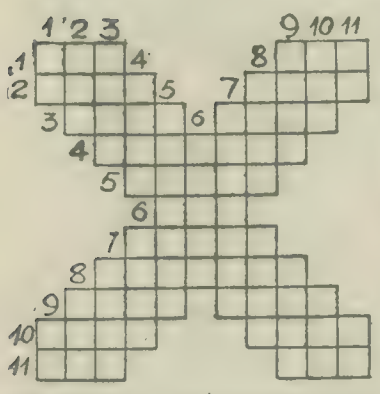

Водоравно: 1) Врста коњског трчања. — Блато. 2) Мазиво за точкове. — Тодор. 3) Једна немила животиња. — Једно годишње доба. 4) Америчка савезна држава. 5) Тим, чета. 6) Наопако: прост непаран број. 7) Силом узмем. 8) Који припада морнару (стари назив). 9) Део главе на коме више не расте коса. — Персија. 10) Наша река. — Месопотамија. 11) Ужичанин. — Женско страно име.

Усправно: 1) Упитна заменица. — Тебе. 2) Женски девачки глас. — Корист. 3) Наша велика река. — Мерење. 4) Јова (у тепању). — Цара свињу птица. 5) Једна биљка. 6) Покрајина у Индији. 7) Опи који одржавају залт (дисциплину). 8) Тимотије. — Премерава. 9) Запета. — Обмањује. 10) Део коњске опреме. Предлог. 11) Нота. — Предлог.

Решење броја 17: Водоравно: 1) Померанција. 2) Опомена. — Вул. 3) Алемани. — На! 4) Локот. 5) Копни. — Даш. 6) Аса. — Клада. 7) Звало. 8) Наопако: Ка. — Миранда. 9) Гад. — Матеоти. 10) Азербејџан.

Усправно: 1) Пб. — Зага. 2) Опа! — Кавказ. 3) Мол. — Осам. — Де! 4) Еме. — Палим. — Р. 5) Рём. — Н. — Кораб. 6) Анали. — Л. (литар). — Наопако: Ета. 7) Н. — Анода. — Нај. 8) Наопако: Ви! — Икад. — „Дон“. 9) Јуноша. — Ате. 10) Алат. — Им.

УСЛУГА БРЗА и ТАЧНА!

— Господине, за сто динара готов сам сваких пола сата да вам на удицу натакнем по једну рибицу!

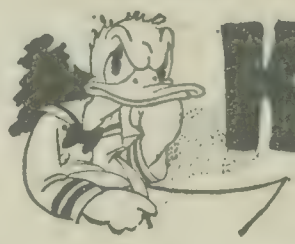

КВА-КВА!

УРЕЂУЈЕ: ПАЈА ПАТАК

ДА ЛИ СЕ ЈОШ ДИВИ?

Хорације и Шиља имали су да снесу Минин клавир са горњег спрата у приземље. Клавир био велики, старомодни, па је посао био више него тежак.

Када су се најпосле нашли у приземљу, Шиља је дубоко уздахнуо и онда прекорно казао Хорацију:

— Је ли ти, да ли сада још увек цениш Бетовена и Моцарта?!

НИЈЕ БИО У АФЕКТУ...

Хорације је случајно био сведок једне туче у бару, па га позвали на суд да сведочи.

— Можете ли нам рећи да ли је оптужени у томе тренутку био у афекту? — запитао је судија Хорација.

— Апсолутно не, није био у афекту, јер је био у бару. Као присутан на то се могу заклети!

УВЕК СРЕЋАН

— Е, овај Шиља увек има среће! — каже Мики Гаји.

— Зашто? Шта је сад опет било?

— Шта је било! Ето, пре три дана се осигурао противу несрећних случајева, а данас му је пала цигла на главу и добро га уредила.

ИМАО ЈЕ ПОЈАЧАЊЕ

Мики послао Хорација у подрум да му наточи вина. По старом рецепту, да Хорације не би у подруму пио вино, наредио му је да звижди док је у подруму.

Док се Хорације налазио у подруму, стално се чуло звиждање. Али када се Хорације најзад појавио из подрума, Микију је било одмах јасно да се напио. И зинуо је од чуда.

— Ствар је била врло проста! — објашњавао је после Хорације. — Ја сам у подруму крај Микијевог бурета већ нашао Шиљу. Да га не бих тужио Микију, он је пристао да ми буде појачање и звиждао је за мој рачун све док сам ја пио вино...

ПОБОЖНИ УЧИТЕЉ

Влаја се вратио из школе, после испита. — Како је било на испиту, пита га Паја.

— Врло добро, ујка Пајо, јер је г. учитељ био врло благ и побожан.

— Како побожан?

— Па тако, после сваког мог одговора он се крстио и једнако понављао: Господе Боже! Господе Боже!

Паја Патак, с. р.

ЛУПНИТЕ МАЛО ГЛАВОМ!

ДА БИ Г. НИКОЛИЋ ДОБИО НАСЛЕДСТВО...

Г. Никола Николић је већ пола сата превртао једно писмо, пошто се обратио својој жени:

— Погледај шта ми пишу: „Добићете једно велико наследство ако нам доведете ујака вашег брата Владимира и сестру тога ујака, која није тетка вашег брата, а која није ни ваша тетка“. Где да их сада само нађем и ко су они!

Госпођа Николић је мислила неколико тренутака, па онда је радосно казала:

— Боже, Никола, па то је тако просто!

Зашто је госпођа Николић то тако казала? Ако не знате, наћи ћете одговор на страни 11.

О. ХЕНРИ:

Откупнина Црвеног Поглавице

Био и ја имали смо укупан капитал шест стотина долара. Нама је међутим требало још само две хиљаде долара да бисмо могли да изведемо једну лажну куповину великог имања у западном Илиноису. О томе смо разговарали на хотелским степеницама. У напола сеоским општинама, рекли смо, љубав према потомству је необично јака. Зато, а и из неких још других разлога, боље је да се овде изврши отмица неког детета.

За нашу жртву изабрали смо јединца сина угледног грађанина Ебенезера Дорсета. Отац је био имућан и штедљив, волео је хипотеке и падања под стечај, а лисница му је увек била добро набијена. Дечак, коме је било око десет година, имао је пегаво лице и рињу косу. Био и ја смо израчунали да би Ибенезер као ништа могао да исплати откупнину од две хиљаде долара и то све до последњег сента.

Две миље далеко од града дизало се брдо с густим кедровим дрвећем. На другој његовој страни била је једна пећина у коју смо склонили доста хране.

Једне вечери по заласку сунца провезли смо се колима поред куће старог Дорсета. Дечак је стојао на улици и бацао камење на једну мачку прекопута на плоту.

— Хеј, мали! — викнуо је Бил. — Хоћеш ли да ти дамо жутог шећера и да те повеземо колима?

Једва је то рекао, а малишан га је погодио комадом цигле тачно изнад ока.

— Старога има то да кошта још пет стотина долара више! — рекао је на то Бил, опипао чело и спустио се с кола.

Младић је водио борбу као неки медвед теже категорије, али смо ги ми ипак некако свладали, угурали под седиште на колима и одвезли. Довукли смо га у пећину па сам коња везао за кедар. Када се сасвим смрачило отишао сам колима у једно оближње село, далеко три миље, где сам та кола био изнајмио. Затим сам се вратио пешице према брду.

Затекао сам Била како лепи фластер преко огреботине и чворуге на лицу. На уласку у пећину, иза једног великог каменог блока горела је ватра. Малишан је посматрао како се кува кава у лонцу. У своју црвену косу забо је два велика пера из птичија репа. Кад сам наишао, уперио је штап према мени и рекао:

— Хеј ти проклети бели човече, зар се ти усуђујеш да уђеш у логор Црвеног Поглавице, који је ужас прерије?

— Не може боље бити! — рекао је Бил дижући ногавице и испитујући неке огреботине на нози. — Ми се играмо Индијанаца. Према овоме ништа није циркус Буфала Била! Ја сам Олд Хенк, трапер, заробљеник Црвеног Поглавице, и треба у зору да будем скалпиран...

Да, господине, овај младић изгледа ла је уживао и да се забављао као никада још у животу. Толико је било његово задовољство што ноћи у пећини да је заборавио да је он сам заробљеник. Мене је одмах назвао Змијским Оком, шпијуном, и објавио да ће ме — када се његови ратници врате из боја — при изласку сунца испећи на ватри.

Затим смо вечерали. Малишан је напунио уста шунком, хлебом и сланином, па је опет почео да брбља. Одржао је као неку здравицу која је отприлике овако гласила:

— Све ово ми се необично свиђа. Никада још нисам ноћио овако у пољу. Једном сам имао једног кенгура. Последњег рођендана навршио сам девет година. У школи ми је досадно. Пачови су појели шеснаест кокошијих јаја тетке Џима Талбота. Има ли одиста Индијанаца у овим шумама? Хтео бих још пржене сланине. Да ли зато дува ветар што се дрвеће креће? Имали смо пет малих паса. Зашто је твој нос тако црвен? Мој отац има много пара. Да ли су звезде вреле? У суботу сам двапут ошамарио Еда Валкера. Жабе се могу хватати канапом. Зашто су поморанџе округле? Имате ли у пећини кревет за спаваље? Амос Мурај има шест прстију на нози. Папагај може да говори, а мајмун и риба не могу. Колико је то дванаест?

Сваких пет минута присећао се да је он ђаволји црвени поглавица, узимао свој штап као да је пушка и нишанио према изласку из пећине да би вребао евентуалне уходе мрских му бледокожаца. С времена на време пустио би тако страшан ратнички урлик да би се сваки пут уплашио и сам „Олд Хенк, трапер". Ова мала мангупчина већ од првог тренутка почела је нарочито Била да тероше.

— Црвени Поглавице — рекао сам дечку — да ли би ти хтео да идеш кући?

— Зашто? — рекао је брзо. — Код куће нимало не уживам. У школу ми се не иде. Волим да идем у поље.

Око једанаест часова пошли смо да спаваамо. Раширили смо два велика ћебета и покриваче на земљу и црвеног поглавицу ставили између нас у средину. Нисмо се бојали да ће нам побећи.

Пао сам најзад у неки немиран сан. Снивао сам да ме неки крвожедни пират са црвеном косом одводи и да ме привезује за дрво.

У зору ме је пробудила страховита Билова дрека.

Скочио сам да видим шта се то дешава. Црвени Поглавица је седео на Биловим грудима, једном руком је ухватио Била за косу а у другој руци је држао оштар нож с корицама од јеленског рога, којим смо ми обично секли сланину. Храбро и врло реалистички дечак је покушавао да Билију узме скалп тачно онако како је то прошле вечери објавио.

Отео сам дечаку нож и натерао га да опет легне. Али од тог тренутка Билова храброст је била скрхана. Легао је, али, доклегод је дечак био код нас, Бил више није склапао ока. Ја сам још неко време дремао, а тада сам се одједном сетио да је Црвени Поглавица и мени претио и рекао да ће ме исећи кад изиђе сунце. Нисам био ни плашљив ни нервозан али сам ипак устао, запалио лулу и пошао према изласку из пећине.

Пошао сам на врх овог брда и размотрио ближу и даљу околину. Очекивао сам да ћу видети како из варошице крећу силне чете сељака с косама и виљама у рукама и траже дрске отмичаре. Међутим, оно што сам видео, давало је мирну слику једног лупког краја. Једини човек, кога сам угледао, орао је њиву. Нико није прелазио реку. Нигде није било гласника који би јурили да уплашеним родитељима јаве да нема још ничег новог. Над овим најдаљим делом Алабаме почивала је нема, управо романтична тишина.

Кад сам ушао у пећину затекао сам Била окренутог леђима стени и свег залиханог. Дечак је претио да му баци на главу камен велик као пола кокосовог ораха.

— Скоро ужарен кромпир ставио ми је на леђа — објаснио ми је Бил — Затим ми је ногом тај кромпир протрљао по леђима. Ја сам га због тога ћушио. Имаш ли пушку при себи, Саме?

Узео сам дечку камен и донекле изгладио сукоб.

— Даћу ја већ теби! — викнуо је дечак Билу. — Ниједан човек још није ударио Црвеног Поглавицу! Пази се добро отсада!

После доручка малишан је узео комад коже из џепа, везао канапом и држећи то у руци изишао из пећине.

— Шта он то хоће? — упитао је Бил сав заплашен. — Да он то не мисли да побегне, Саме?

— Не брини се! — одговорио сам. — Он је, изгледа, сада у свом елементу. Него треба ми сада да начинимо неки план за откупнину. Чини се да његов нестанак није изазвао никакву нарочиту узнемиреност у граду и околини. Можда још нису ни приметили да га нема. Његови можда мисле да је он код тетке или код суседа. Али данас ће морати ипак да примете његов нестанак. Вечерас ћемо послати његовом оцу поруку и затражи ћемо откупнину од две хиљаде долара.

Тог тренутка зачујемо нешто као ратни поклич. Тако је нешто можда дрекнуо Давид када је нокаутирао шампиона Голијата. Црвени Поглавица је извукао из џепа праћку и њоме је он сада витлао око главе.

Сагнуо сам се и зачуо ћежак потмуо ударац и као неку врсту уздаха са Биловчх усана. Тако коњ уздахне када му скидају седло. Камен величине јајета погодио је Била тачно изнад левог уха. Његово тело се згрчило и он је пао на ватру преко котла у коме се кувала вода за прање судова Извукао сам га из ватре, па сам му пола часа поливао главу хладном водом.

Бил се постепено опорављао и дошао себи. Изишао сам, зграбио малишана и истукао га.

— Ако се не будеш боље понашао, одмах ћу те послати кући! — запретио сам му. — Дакле, хоћеш ли да будеш добар или не?

— Па ја сам се само шалио! — одговорио је задовољно. — Ја нисам хтео Олд Хенку ништа на жао да учиним. Али зашто ме је ћушио? Ја ћу се, Змијско Око, добро владати ако ме не пошаљеш кући и ако ми допустиш да се играм Црвеног Вође.

— Не знам ја ту игру — рекао сам му — Ти са мистер Билом мораш да се измириш. Он ће бити данас твој друг у игри. А ја идем мало послом. Сада иди Билу, измири се с њиме и реци да ти је жао што си га тако јако ударио. Иначе ћу одмах да те водим кући.

Натерао сам обојицу да пруже један другоме руке, позвао сам затим Била у страну и рекао да идем у оближње село да сазнам шта се у граду говори о отмици. Мислио сам да је најбоље да још исто вече староме Дорсету пошаљем ултимативно писмо, да затражим откупнину и да уредим начин плаћања.

Бил и ја смо дохватили папир и перо и марљиво састављали писмо, а Црвени Поглавица, умотан у ћебе, корачао је амо-тамо на уласку у пећину и држао стражу. Бил ме је са сузама у очима молио да тражимо само хиљаду пет стотина уместо две хиљаде долара.

Да би утешио Била, пристао сам, па смо заједнички саставили овако писмо:

„Г. Ебенезеру Дорсету. — Сакрили смо вам сина далеко од вашег града. Неће вам моћи помоћи ни најбољи детективи ако покушају да га пронађу. Једини услови, ако желите свог сина да добијете натраг, јесу ови Тражимо хиљаду пет стотина долара у великим банкнотама. Пошаљите, ако сте с тиме споразумни, вечерас око пола девет по свом гласнику писмени одговор. Иза моста над Совином Реком, на путу за Папелох, за оградом иза њива налазе се три висока дрвета у растојању од педесет метара. Испод трећег дрвета стојаће кутија. Гласник нека стави у кутију ваш одговор и нека се сместа врати у град. Ако покушате икакву или не пристанете на услове никада више свога сина нећете видети. — Два очајника".

Отишао сам потом у Паперло и одатле по једном дечаку послао писмо Дорсету у град.

Тачно у одређено време појавио се неки младић на бициклу, дошао до утананченог места, нашао папирну кутијицу код дрвета иза ограде и спустио у њу писмо. Затим се одвезао натраг у град.

Чекао сам сакривен у заклону још читав час. Када сам се уверио да нема ничег сумњивог, допузио сам до дрвета, извукао писмо и брзо одјурио у нашу пећину. Отворио сам писмо и с Билом прочитао при светлости лампе. Писмо је било доста нечитко, а гласило је овако:

„Двојици очајника. — Џентлмени, примио сам ваше писмо у коме тражите откупнину за враћање мога сина. Мислим да су ваше захтеви понешто претерани, па вам зато стављам други предлог за који мислим да ћете ви бити склони да прихватите. Доведите Џонија кући, па, ако ми платите ви две стотине педесет долара, бићу вољам да га примим натраг. Биће добро да дођете ноћу, пошто суседи држе да је он изгубљен. Јер ја не могу да сносим одговорност за оно што ће ти људи учинити онима који ми пред њиховим очима врате Џонија. — Врло одани **Ебенезер Дорсет.**"

— За име света! — дрекнуо сам. — Па то је нешто најдрскије што сам икада....

Али тада погледах Била, па сам застао. Спазио сам толико молећив поглед у његовим очима какав се само може замислити.

— Саме! — рекао је. — Па шта је то две стотине педесет долара? Ми имамо новца. Ако бих ја још једну ноћ морао да проведем са овим дечаком, можеш слободно да ме обучеш у лудачку кошуљу.

Исте те ноћи заиста смо Црвеног Поглавицу одвели његовој кући. Само смо га, на тај начин наговорили да пође што смо му казали да му је отац купио сребром оковану пушку и пар чизама, па ће идућег дана ићи у лов на медведе.

Било је тачно поноћ када смо закуцали на Ебенезерова кућна врата. И у истом тренутку, када смо по нашем плану имали да добијемо хиљаду и пет стотина долара, Бил је староме Дорсету исплатио две стотине педесет долара.

ЗНА СЕ КО ЈЕ СТАРЕШИНА

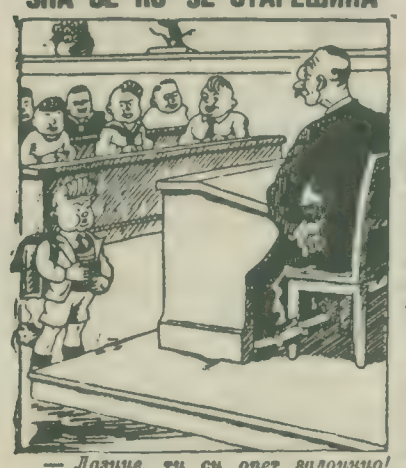

— Лазице, ти си опет видоцкио! Лепо, сутра ћеш ми од старешине куће донети писмено објашњење, зашто се то код тебе често догађа.

— Молим, г. професоре, моја мама је на путу, па може ли објашњење да ми напише тата!?

ЧАРОБНА ПАЛИДРВЦА

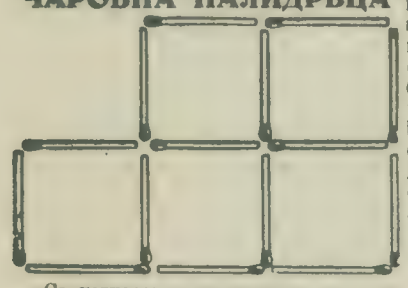

Са петнаест палидрваца направили смо пет квадрата. Покушајте да одузмете три палидрвца и да остану само три квадрата. Није тешко, а ако не нађете решење, потражите га на **страни 14!**

ЗА ОНЕ КОЈИ ЗНАЈУ ОСНОВЕ ШАХА

ДРУГИХ ПЕТНАЕСТ ШАХОВСКИХ ЛЕКЦИЈА

I лекција: Матирање топом

Да бисте научили да добро играте шах, морате да знате како ћете добити партију у **завршници. Завршница** у шаху је крај партије, најважнији део шаховске партије. Шта вам, например, вреди што сте своју партију свели на топ и краља против краља или на два ловца и краља против краља, ако тим фигурама не умете да матирате противника!

Стога ћете, пре свега, морати да научите те просте матове. Кажемо просте, јер су уствари прости, али су они стубови шаховског знања. Узећемо, дакле, завршницу у којој се постиже мат краљем и топом против краља.

Пример: Бели — Kh1, Ta1. Црни —Kh8.

Да бисте што пре дали мат (тојест што мањим бројем потеза), морате својим топом да повучете такав потез којим ћете ограничити кретање црнога краља. Значи да у **завршници топа** топ мора да стесни противничкога краља. Који је то потез у овом положају? Па који би други био него **1) Ta1—a7**, јер после тога потеза црни краљ не може да пређе на седми ред, већ само може да се креће по пољима осмога реда. Док се црни краљ буде кретао по осмом реду, бели краљ ће му приближити, јер топ без помоћи свога краља не може сам да матира. Према томе, повуцимо обавезне потезе:

Бели:	Црни:
1) Ta1—a7	Kh8—g8
2) Kh1—g2	Kg8—f8

Црни се не враћа на h8, већ иде према белом топу, да би га напао и отерао. За то време бели краљ прилази месту борбе, и то тако да увек држи вертикалан положај према противничком краљу, тојест увек ступа (док је то, наравно, без опасности) на исту линију на којој је противнички краљ. Према томе:

3) Kg2—f3	Kf8—e8
4) Kf3—e4	Ke8—d8
5) Ke4—d5	Kd8—c8

Да ли ћете сада вући белога краља на c6? Нећете. Зашто? Зато што сада, бели краљ већ треба да ступи на шести ред, треба га поставити на једно поље устрану, и то на поље које је ближе центру (**центар** је у шаху простор на табли који захватају поља: **d4, d5, e4** и **e5**). Које је то поље на шестом реду? Најближе поље шестог реда шаховском центру је поље **d6**. Према томе:

6) Kd5—d6	Kc8—b8

Зашто се црни краљ није вратио на **d8**. Просто зато што би бели тата опустио свој топ са **a7** на **a8** и лако **мат**. Сада, дакле, увиђате зашто је бели краљ стао на **d6**, уместо на **c6**. Пошто је црни краљ својим шестим потезом напао бели топ, топ мора да се склони, али тако да остане не само на истом реду (ја црни краљ не би побегао преко тог реда), већ и да црноме краљу спречи враћање на **c8**. Дакле:

7) Ta7—c7	Kb8—a8
8) Kd6—c6	Ka8—b8

Примећујете да црни краљ има само два поља на расположењу: **b8** и **a8**.

9) Kc6—b6	Kb8—a8
10) Tc7—c8 **мат.**	

Да је црни својим претим потезом кипио Kd8—c8 (уместо на c8), настало би, према показаном правилу, ово:

5) . . .	Kd8—e8
6) Kd5—d6	Ke8—f8
7) Kd6—e6	Kf8—g8
8) Ke6—f6	Kg8—h8
9) Kf6—g6	Kh8—g8
10) Ta7—a8×.	

Из шишине „ПОЕЗИЈЕ"

Прошле су љубичице!
И моја кратка и нестална срећа
Са дахом њиним у неповрат мину;
Април у цвету и у сјају сину,
И све, о друже, што ме на те сећа
Сад само тугу у мом срцу буди;
А уздах тешки раздире ми груди.

Ст. Љуковић

Јесте ли ми род, сирочићи мали?
Ил' су и вас можде једи отровали;
Или вас је слабе прогонио свет;
Па дођосте само, да кад људе знамо,
Да се и ми мало боље упознамо,
У двопеву тужном певајући сет?

Војислав Илић

(Опростите Шиљи што је, занесен стиховима, заборавио чији су стихови. Сетите се ви. Затим погледајте на 11 страни да ли сте се тачно сетили).

Људи громова

И громови имају своју вуч. Тако је утврђено да гром много чешће удара у храстове и брестове него у друга дрвета.

КОЛИКО ИХ ЈЕ САДА?

— Драга госпођице, до недавно ја сам у нашој породици био једини члан који није знао да игра!

— А колико вас је сада?

ЛАВИРИНТ СА 80 СОБА

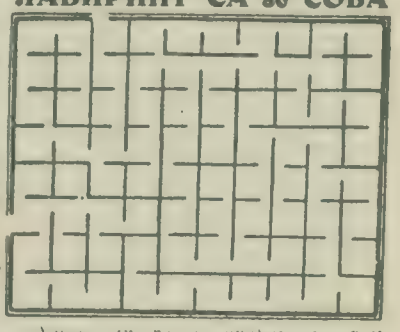

Умете ли да се снађете у овом лавиринту? На један отвор треба да уђете, а на други да изађете! Покушајте!

ОВОГ МИНУТА -СВАКОГ МИНУТА

Овај чланчић прочитаћете за 60 секунди. Док ви будете читали, тачно за то време догодиће се у свету оно што у њему пише. Шта се догађа у свету за један минут?

За ових 60 секунди...

☆ Кафа је свакако најпопуларнији напитак на свету. У једном минуту тле ове планете дође преко 5000 килограма кафе.

☆ Американци издају годишње невероватно високу суму за паркирање својих аутомобила. За један минут они троше 140 долара за гаражу, 50 долара за паркирање аутомобила и 10 долара од сваког метра за паркирање аутомобила.

☆ Елементарне непогоде скупо стају Америку. Осигуравајућа друштва исплаћују просечно 22 долара сваког минута преко године — на име накнаде за штету коју су причинили јаки ветрови, град, циклон и торнадо.

☆ Из последњег списка пореских прихода у Енглеској види се да само 80 лица у целој империји имају приход од једног долара сваког минута.

☆ Свет троши шећера толико да је приморан да га производи око 160.000 килограма сваког минута.

☆ Овоћа минута плови на великом језеру Ор у Буфалу Флит (које се протеже од Буфала ка Чикагу и Далуту) 90 тона сирове гвоздене руде.

☆ Бицикли су данас популарнији него што су икада били од 1899. Њих сада производе по два у сваком минуту.

☆ Пет долара сваког минута трошци се у Сједињеним Државама за позоришне декоре и гардеробе.

☆ На 37 пограничних станица у Канади сваког минута прегледа се пртљаг једног страног путника.

☆ Сваких 60 секунди из америчких морнарских болница излази по један прездравели болесник.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

Без великих електричних дизалица не би било облакодера!

Дизалице, без којих се данас не да замислити ни једна поле већа кућа ни без којих не би било могућно искоришћавање зграда са великим бројем спратова, нису тако старог датума. Појавиле су се у другој половини прошлог века. Пре тога постојале су истина пењалице у рудницима, али су те пењалице биле нешто сасвим друго и са једином задатком да из дубине рудника извлаче у првом реду угаљ.

Приликом Светске изложбе, која је приређена у Паризу 1878 године, направљене су две велике дизалице хидрауличног система. Помоћу тих дизалица посетиоци Трокадера могли су да се лако попну из приземља до највишег спрата Трокадера.

Од тада дизалице су почеле нагло да освајају терен те ускоро није било у Паризу ниједне веће куће која их није имала. Но готово у исто време појавиле су се и електричне дизалице, али су оне одмах задобиле терен најпре у Америци. Благодарећи проналаску електричних дизалица могао је у Чикагу бити подигнут први облакодер између 1891 и 1895 године. Јер да није било тог новог средства за пењање у висину, ретко би се ко могао одлучити да станује на педесетом спрату какве куће, ма колико она била модерна и удобна.

Данас у целом свету углавном постоје само електричне дизалице. У Њујорку један од највећих облакодера, висок 380 метара, који има 86 спратова има преко осамдесет електричних дизалица.

Племе које већ одавно не постоји

Малошишћи су племе, некада јако у ветској долини, које већ одавно не постоји. Седиште му је било у данашњим племенима Загарчу и Комanима и у Косовом Лугу, пољу на међу реке Зете и Загарча. Племенска плашница се простирала на запад до Цуца.

Малошишћи се помињу у историским записима 1455 године међу осталим племенима Горње Зете. У повељи Ђурђа Црнојевића 1494 године набраја се неколико братстава и имена њихове властеле. Малошишћи су расељени у 16 веку вероватно од Турака, јер су према положају и природи земљишта били изложени њиховом удару. На њиховом земљишту доцније су постала два мала племена, Комани и Загарач, а Косови Луг су присвојили Бјелопавлићи. До данас су се одржала у Загарчу два мала братства за која се мисли да су потомци некадашњих Малошишића.

Племе Малошишића изгледа да је првобитно било арбанашко, па је касније посрбљено.

Опасан цвет

На обалама Тексаса и Флориде расте једна врста водене зумбула, који има изванредно леп цвет. Само, иако је тај цвет тако леп, становници тих крајева нимало га не воде. Јер тај лепи цвет тако се брзо множи да је у стању за врло кратко време да затвори читаве крајеве у води тако да чак и сама пловидба може да буде опасна, и тешко ономе ко упадне у царство тих водених зумбула.

Да би се уништили ови опасни непријатељи слободне пловидбе, у Америци су морали да конструишу нарочите бродове који су снабдевени специјалним сечивима, која испод воде секу ове водене цветове, па их затим истерују на површину где се куше и избацују на обалу!

РЕШЕЊА

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Лав Толстој

* *

ИЗ ШИЉИНЕ „ПОЕЗИЈЕ"

Први стихови су Данице Марковић, а други Ђуре Јакшића.

* *

ЧАРОБНА ПАЛИДРВЦА

* *

ДА БИ Г. НИКОЛИЋ ДОБИО НАСЛЕДСТВО...

Та сестра ујака брата г. Николића која није тетка ни г. Николићу ни његовом брату, у ствари је мајка г. Николића и његовог брата!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

Као најбржа птица на свету сматра се дугорепа ласта. Оне

може да достигне брзину од 300 километара на сат.

*

Мали кит, младунче, достиже одмах дужину од шест ме-

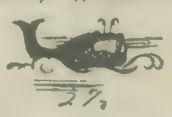

тара, а тежину од 5.000 килограма.

*

Када се налази у великој опасности и када га гоне, зец може да покаже и оне способности које је иначе код ње-

га врло ретке. Тим опасним тренуцима зец може и да плива и да се пуже уз дрво!

Голуби писмоноше могу без прекида да пређу пут од хиљаду километара, ле-

тећи притом просечном брзином од сто километара на сат.

*

Има неколико врста жаба које могу да живе без икакве

хране више од годину дана.

СТАНИЦЕ, СТАНИЦЕ...

У Француској се на сваких осам до девет километара железничке пруге налази просечно по једна железничка станица.

ПРОВЕРИТЕ ДА ЛИ СТЕ ПОВРШНИ

Претседник Француске Републике

Свакога дана читате новине. Прочитате масу имена: лица, ствари, места. Да ли сте у стању да запамтите бар оно што је најважније и што није било давно? Или читате површно, те све остаје без трага? Покушајте да проверите: ево вам најобичнијих питања:

1) Како се зове нови претседник Француске Републике и када је изабран?

2) У коме је месту ископана гробница стара преко две хиљаде година?

3) Који је познати италијански књижевник недавно умро?

4) Који је наш диригент недавно дириговао у Паризу?

5) Која ће наша просветна установа ускоро прославити стогодишњицу?

Ако сами нисте успели да одмах одговорите на ова питања, ево вам одговора:

1) Нови претседник Француске Републике је Албер Лебрен (петнаести претседник Треће Републике), који је 5 априла изабран за претседника са 506 гласова од 904. — 2) У Анкари је ископана једна гробница за коју се мислило да је стара преко две хиљаде година. — 3) У Милану је 6 априла умро познати итадијански романсијер Гвидо да Верона. Умро је у 49 година. Написао је велики број романа од који су неки преведени и на наш језик: Живот почиње сутра, Расплети косе, Марија Магдалена... — 4) Лovро Матачић дириговао је у парискоj опери „Бориса Годунова". — 5) Прва мушка реална гимназија у Београду прославиће у септембру ове године стогодишњицу свога постанка.

С МАЛО НАПРЕЗАЊА СЕТИТЕ СЕ...

Које је ово историско место?

Дајемо вам неколико карактеристичних појединости које вам морају бити познате и о којима сте сигурно већ једном чули. Са мало напрезања сетићете се о којим је то историским местима реч и обновићете свеже утиске. Дакле, која су то историска места:

1) Мала висораван над Шапца на којој су Срби 1806 подигли једно доста пространо и прилично добро и вешто израђено утврђење у облику шанца. На томе месту Срби су првог јула 1806 године однели сјајну победу над Турцима, најславнију у целом првом устанку.

2) Острво на Дунаву близу Оршаве. На томе острву су ноћу између 24 и 25 јула 1804 године побијене београдске дахије Аганлија, Кучук-Алија, Мула Јусуф и Мехмед-ага Фочић, који су били побегли из Београда и покушали да се дочепају Дунавом Видина. Њих је на томе острву сустигао Миленко Стојковић са својим људима и побио. Ово острво било је под турском влашћу све до 1913 године, када га је посела Аустро-Угарска, а после светског рата припало је Румунији.

3) Шанац на цариградском путу, на уласку у Ђунишки теснац, између Ражња и Алексинца. Подигао га је Вуча Жикић, капетан у аустриској војсци, који је прешао у Србију да се бори за слободу Србије. Шанац је подигнут с пролећа 1806 године. На овом утврђеном положају више пута је дошло до огорчених борби. 4 јула 1806 године Срби су победили румелијског валију Ибрахим-пашу. 22 јула 1806 дошло је до нових борби у којима су Срби опет победили. Победници су били и 1807, а 1809 Турци су најпосле успели да овај положај заузму. Око ових положаја водиле су се борбе и 1876 године.

(Одговор: 1) Мишар. — 2) Ада-Кале. — 3) Делиград).

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ

ГРАЂЕЊЕ ОВОГ МОСТА
(У АБЕРДИНУ, ШКОТСКА)
НИЈЕ НИШТА КОШТАЛО
ОН ЈЕ САГРАЂЕН ОД ИНТЕРЕСА НА СУМУ ОД 600 ДИНАРА, ОСТАВЉЕНУ НА ПРИЛОД 1320 ГОДИНЕ ЗА ОПРАВКУ ЈЕДНОГ ДРУГОГ МОСТА ~ ГОДИНЕ 1831 ОВА СУМА СА КАМАТАМА ИЗНОСИЛА ЈЕ 4.250.000 ДИНАРА ~
ОВАЈ ЧЕЛНИ ЧАСОВНИК,
ИЗРАЂЕН У ЛОНДОНУ ПРЕ 200 ГОДИНА, ЈОШ ИСПРАВНО РАДИ — САТ ЈЕ СТАЛНО У ЧЕЛУ ЈЕДНОГ РАЈА ИЗ САН РАФАЕЛА, У КАЛИФОРНИЈИ
РАЈСКА ВРАТА
У ТАКПАТАНУ - ПАНЏАБ, ИНДИЈА - КРОЗ ОВА ВРАТА (КОЈА СУ ЦЕЛА ОД ЗЛАТА И СРЕБРА) ПРОЂЕ ОКО 25.000 МУХАМЕДАНАЦА ЗА ЈЕДНУ НОЋ (НА ДАН СМРТИ СВЕЦА БАБЕ ФАРИД ЕД ДИНА), ЈЕР СЕ ВЕРУЈЕ ДА КО ТЕ НОЋИ ТО УЧИНИ ОСИГУРАВА СЕБИ БОРАВАК У РАЈУ

ЧУДА СТРАНИХ ЗЕМАЉА — МОНГОЛИЈА

ПРЕ 2.000 ГОДИНА КИНЕЗИ СУ ПОДИГЛИ КИНЕСКИ ЗИД ДА БИ ОДБИЛИ ТАТАРЕ, ПРЕТКЕ ДАНАШЊИХ МОНГОЛА
ДА БИСТЕ ИЗ МОНГОЛИЈЕ УШЛИ У КИНУ, МОРАТЕ ПРОЋИ КРОЗ КАПИЈУ ВЕЛИКОГ ЗИДА.
ОГРОМНИ ЧОПОРИ МАЛИХ АЛИ ДИВЉИХ МОНГОЛСКИХ КОЊА ЛУТАЈУ СТЕПАМА. И ЛЕТИ И ЗИМИ ОНИ САМИ СЕБИ НАЛАЗЕ ХРАНУ...
МОНГОЛИ ИХ ХВАТАЈУ ПОМОЋУ НАРОЧИТОГ „ЛАСА" КАД МУ МЕТНУ СЕДЛО. УХВАЋЕНИ КОЊ СЕ УЖАСНО ПРОПИЊЕ
ЈЕДАН ПУТНИК ПРИЧА КАКО МОНГОЛАЦ, КАДА СЕ КОЊ БЕСНО ПРОЈУРИ ПИЊЕ, ИЗБАЦИ СЕДЛО И СИГУРНО ДАШЕ ДАЉЕ НА ЛЕЂИМА. ТУ ВЕШТИНУ ЗНАЈУ САМО МОНГОЛСКИ ЈАХАЧИ.
ШАТОРИ МОНГОЛСКИХ НОМАДА ИМАЈУ ДРВЕНИ КОСТУР И ПОКРИВЕНИ СУ СУКНОМ ЊИХОВА ОДЕЛА И ОБУЋА ТАКОЂЕ СУ ОД СУКНА, ЈЕР ТАМО ЈЕ ЗИМИ УЖАСНО ХЛАДНО.
МОНГОЛСКЕ ОВЦЕ ДАКО СУ ДЕБЕЛЕ; ТА ДЕБЉИНА ИМ СЛУЖИ КАО РЕЗЕРВА ХРАНЕ ЗИМИ.
СРЕБРО ЈЕ ЈЕДИНИ НОВАЦ
СВЕ ВРСТЕ НОВЦА СУ У ОПТИЦАЈУ - МЕКСИКАНСКИ И КИНЕСКИ ДОЛАРИ И ЧАРОБНЕ КИНЕСКЕ АМАЏИЈЕ У ВИДУ ЧАМАЦА ИЛИ КОПИТА, У ОВИМА ВЕЛИЧИНАМА.
МОНГОЛАЦ ИСПИТУЈЕ НОВАЦ, ДРЖЕЋИ ГА ИЗМЕЂУ НОКАТА И ДУВАЈУЋИ У ИВИЦУ, ЗАТИМ РА БРЗО МЕТНЕ НА УВО ДА БИ ЧУО ЧИСТ „ЗВУК"
РВАЊЕ ЈЕ СПОРТ МОНГОЛАЦА, АЛИ ОНИ ТО НЕ РАДЕ КАО МИ РВАЧИ ОЕ ТРУДЕ ДА СЕ УЗАЈАМНО ОБОРЕ СКАКУЋУЋИ И ДРЖЕЋИ ОЕ ЗА ПОЈАСЕ...
ЧОПОРИ РАЗЈАРЕНИХ ДИВЉИХ ПАСА КРСТАРЕ ПО ПУСТИЊИ ГОБИ
У ПУСТИЊИ ГОБИ, 1922 Г., ДР Р.Ц. АНДРЕУС, ПОЗНАТИ НАУЧНИК, НАШАО ЈЕ СКУВЕНА ДИНОСАУРУСОВА ЈАЈА, КОЈА ЈЕ ТАМО ПРЕ 10 МИЛИОНА ГОДИНА СНЕЛА НАЈМАЊА ПРЕИСТОРИСКА РЕПТИЛИЈА. У ЈЕДНОМ ОД ЈАЈА БИО ЈЕ МАЛИ ДИНОСАУРУСА СПРЕМНО ДА ПРОБИЈЕ ЉУСКУ.

ПОПАЈУ ЈЕ ТЕШКО ПОДВАЛИТИ

ЈЕЛ' МОГУЋ НО!
КАЖЕМ ВАМ!
ДОЂИТЕ К МЕНИ! ЈА КУДА ЗОВНЕМ ПОПАЈА, ПА ЋЕ ВИДЕТИ ДА НЕЋЕ МОЋИ НИ ДА ПОМЕРИ ОВАЈ ТЕР!
ШТА ЛИ ТО ХОЋЕ ТА БУДАЛА) ОД МЕНЕ?... ЗОВЕ МЕ... КАЖЕ ДА ЈЕ ЛИТНО...
У РЕДУ... ПРИЧВРСТИО САМ ГА ЗА ПОД! А САД ДА ВИДИМ КО ЋЕ МОЋИ ДА ГА ПОДИГНЕ!
ХА!.. ХА!.. ХА!..
УЗАЛУД!... НЕ МОГУ... НЕ РАЗУМЕМ ШТА ЈЕ ТО!
А ТИ СИ СЕ ПРЕДА МНОМ) ПРАВИО КАО ДА СИ ЈАК... СРАМ ТЕ БИЛО! НЕ МОЖЕШ НИ ДА ПОМАК= НЕШ ТАЈ ТЕР!
КЛАДИМ СЕ ДА ГА ЈЕ ПРИЧВРСТИО ЗА ПОД!
ИЗВИНИТЕ ЗА ЈЕДАН ТРЕНУТАК... ВРАТИЋУ СЕ БРЗО...
БОЖЕ! ЗЕМЉОТРЕС!
ЗАИСТА, ЗЕМЉО= ТРЕС!
Copyright opera mundi

Штампарија „Политика". Власник. Штампарско издавачко „Политика" а. д. Одговорни уредник Мирослав Дим. Стевановић. Посп карсова ул. бр. 31.

ОВАЈ БРОЈ ЗАБАВНИКА ЈЕ РЕПРИНТ ИЗДАЊА ИЗ 1939. ГОДИНЕ

Градимир Стојковић

1 ХАЈДУК У БЕОГРАДУ ПРОТИВ ВЕТРЕЊАЧА

2 ХАЈДУК СА ДРУГЕ СТРАНЕ

Драга децо! Књига „Хајдук у Београду" је годинама једна од ваших најчитанијих књига. Награђена је Наградом „Политикиног Забавника". Прича о Хајдуку је прича о ђачким несташлуцима, првим љубавима и свим догодовштинама што чине ђачки живот. Кроз сва три дела главни јунак пролази животни пут од ученика до наставника основне школе. Омиљено штиво, чита се без даха до краја.

Штампано ЋИРИЛИЦОМ, квалитетан тврд повез.

Поштовани купци!

Књиге могу да се купе искључиво поузећем.

Поштарину сноси издавач.

ПОРУЏБЕНИЦА:

Купујем поузећем: „ХАЈДУК У БЕОГРАДУ / ПРОТИВ ВЕТРЕЊАЧА" по цени 350,
„ХАЈДУК СА ДРУГЕ СТРАНЕ" по цени 450,
ОБЕ КЊИГЕ по цени 700, (попуст 100 дин.) (непотребно прецртати)

Име и презиме

Место и п. бр.

Улица и бр.

Поруџбине слати на адресу издавача: ГИП „Култура" Београд, Маршала Бирјузова 28 (са назнаком „за Хајдука") или директно на тел. 011/4895-423.
Основним школама одобравамо посебне услове.

BEOSOFT – *COMMODORE 64/128*

игрице за компјутер

BEOSOFT је фирма за продају програма за *Commodore* основана 1989. До сада нам је поверење поклонило преко 6000 чланова из целе Југославије. За квалитетну услугу и фер однос према купцима 1991. године смо по анкети часописа *Svet Kompjutera* проглашени за најбоље продавце програма. Поседујемо преко 3000 програма. Ово је део из наше понуде. Постаните и Ви наш члан!

ЦРТАНИ ФИЛМ	АУТО-МОТО ТРКЕ	ПОЧЕТНИЧКИ
АКЦИОНИ	ФИЛМСКИ ХИТОВИ	ПУЦАЧКИ
СВЕМИРСКИ	РАТНИ	СПОРТСКИ
ДЕТЕКТИВСКИ	БОРИЛАЧКИ	ИГРЕ СА ТОП-ЛИСТА
НИЊЕ	ЛУНА ПАРК	НАЈБОЉЕ ИГРЕ ЗА Ц-64
ФУДБАЛ	ИГРЕ НА СНЕГУ	КОШАРКА
ЖИВОТИЊСКО ЦАРСТВО	ИГРЕ БЕЗ ГРАНИЦА	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1989
НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1990	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1991	ВЕСТЕРН
АВАНТУРИСТИЧКИ	ОЛИМПИЈАДА	ХИТОВИ НОВЕМБРА
ХИТОВИ ДЕЦЕМБРА	ХИТОВИ ЈАНУАРА	ЕНГЛЕСКИ ФРАНЦУСКИ НЕМАЧКИ

НОВОГОДИШЊИ ПАКЕТ

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА

НОВОГОДИШЊИ ПАКЕТ

ИЗАБЕРИТЕ 4 КОМПЛЕТА И ДОБИЋЕТЕ ЈОШ 4 БЕСПЛАТНО (ОКО 200 РАЗЛИЧИТИХ ИГРИЦА)

Свака касета садржи упутство на нашем језику. Гаранција за све наше услуге је годину дана. Цена једног комплета износи 250 динара. ПТТ трошкове сноси купац. Пошиљку добијате за 3 – 4 дана. Касете можете наручити телефоном или писмом.

НАРУЏБЕНИЦА

ДА, овим неопозиво наручујем следеће комплете:

име и презиме — место и поштански број

улица и број — потпис

BEOSOFT, ПОШТАНСКИ ФАХ 25
11050 Београд 22 ☎011-421-355
Радно време: од 08 до 21 ч сваког дана и недељом и празницима

ПСИХОЛОШКА ПОРУКА ОД 7,5 ТОНА

УБЕДЉИВА БРАЋА БЛУ

У историји ратова од давнина је било познато да се у склопу извођења ратних операција могу врло успешно примењивати и различита психолошка дејства, што се у јавности већ одомаћило као психолошко ратовање. У недавном рату у Заливу америчке снаге су против ирачке војске примениле једну такву психолошку операцију, познату под називом „Бонанца"

Пред очима генерал-потпуковника Валтера Бумера, команданта америчких маринаца, или поморскодесантне пешадије, у Персијском заливу стално су се јављале визије како ће се његови људи закопати у минским пољима у Кувајту после чега ће их ирачка артиљерија тући као врапце на грани. Због тога је стално размишљао на који би начин то могао да избегне.

Мајор Скип Дејвенпорт, командант, 8. ваздухопловне ескадриле за специјалне операције, сматрао је да је пронашао одговор на бриге које су мучиле генерала Бумера: била је то бомба „БЛУ-82" која је са својих 7.500 kg тежине личила, по величини, на Фолксвагенову „бубу". Та бомба, коју су још у Вијетнаму прозвали „Дејзи Катер" била је, у ствари, распрскавајућа са положеном путањом распрскавања парчади. У том рату служила је за стварање и равнање аеродрома. Мајор Дејвенпорт сматрао је да би помоћ „БЛУ-82" могли да се праве пролази кроз минска поља, а поред тога својим ужасавајућим психолошким дејством могла би да натера ирачке војнике на дезертирање из јединице.

Користећи искуства из психолошког рата у Панами, Четврта психолошко-оперативна група у Саудијској Арабији наставила је своја пропагандна дејства на ирачке војнике. Засула их је са преко 29 милиона летака и емитовала специјалне радио-програме како би их подстакла да дезертирају из јединица. Осим тога, та група је преко „Гласа Залива" сваког дана на арапском језику емитовала не само молитве из Курана и изјаве многих заробљених и пребеглих војника о коректном понашању америчке војске према њима, већ и тачне податке које ће ирачке јединице сутрадан бити бомбардоване.

По речима команданта Четврте психолошко-оперативне групе, пуковника Лејтона Данбара, био је то „веома брз начин да се нашој војсци повећа углед и страх код противничке стране". Ирачки војници су све више кришом слушали „Глас Залива", па су припадници поменуте групе на крају израчунали да је две трећине ирачких дезертера пребегло преко границе под утицајем летака и емисија ове радио-станице

Командант и људство из поменуте 8. ескадриле веровали су да би бомба „БЛУ-82" представљала још убедљивију поруку, па је мајор Скип

ШИРОМ СВЕТА

НАЈБОГАТИЈИ МАЂАР, ПА У КОЛОРУ

Габор Варцеги, бивши музичар, нашао је начина да згрне силне паре, и то усред Мађарске чим је ова земља прешла на капитализам. Прво је изабрао младиће и девојке спремне да својски засучу рукаве, дао им плате четири пута веће него што би добили на било коме послу у овој држави и отворио сервис за развијање филмова у боји за само сат времена уместо уобичајеног чекања од месец дана како је у свим земљама Источне Европе.

Фотографије које је његов сервис тако муњевито развијао од почетка су биле одличног квалитета и посао је кренуо и тече и даље не може бити боље. Толико да се данас иметак четрдесетчетворогодишњег Варцегија процењује на сто милиона долара и сврстава га у сам врх мађарских богаташа.

БУМ, БУМ, БУМ!

Више од педесет година пошто је прва Фолксвагенова „буба" сишла с траке у родној јој немачкој фабрици и десет година након увоза у Сједињене Америчке Државе њеног последњег модела, ова, више практично непостојећа кола, доживљавају прави бум и то у Мексику. Захваљујући знатно смањеној цени скромна, издржљива и економична „буба" најтраженији је аутомобил у овој земљи. Због тога га „Мексички фолксваген" производи у огромним количинама – 450 нових новцатих комада на дан и то сваког дана. Четвртину свих нових продатих аутомобила у Мексику 1990. године чиниле су непревазиђене „бубе".

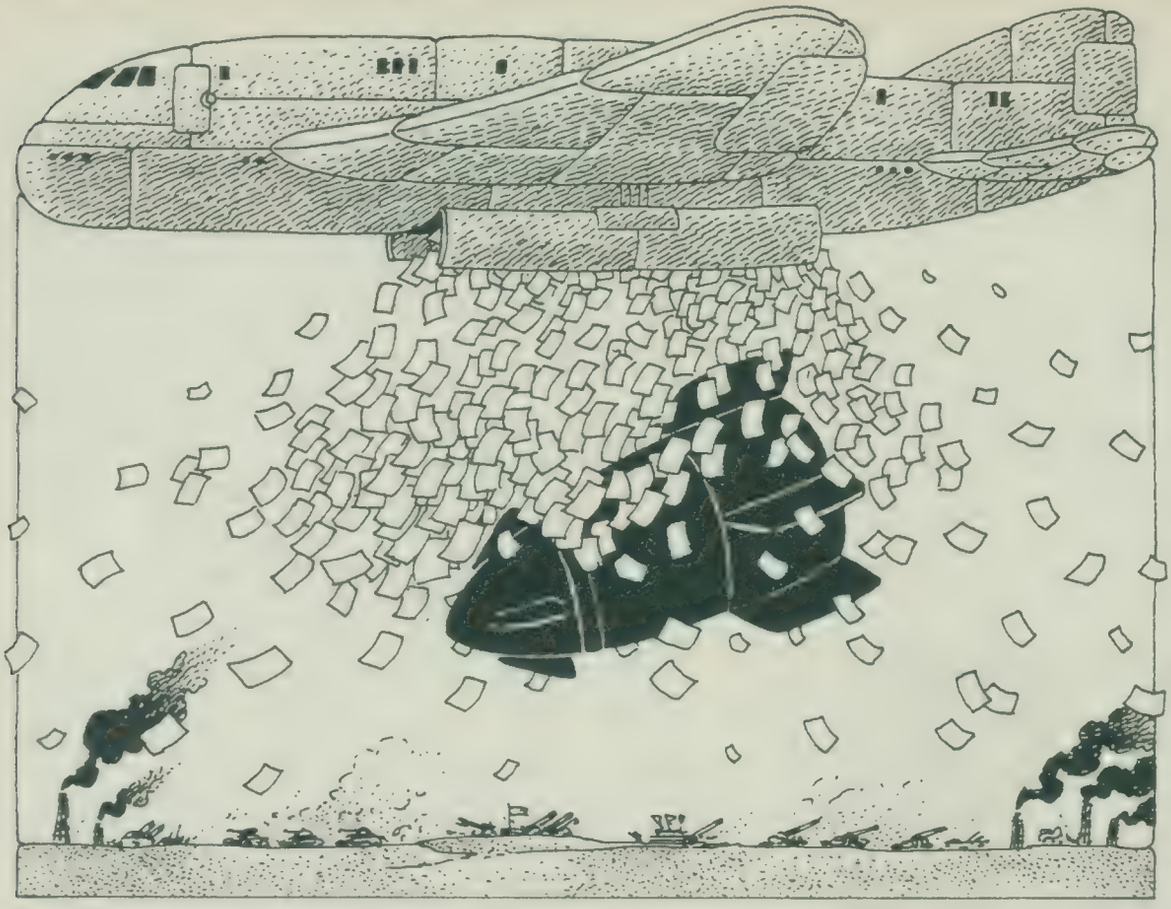

Дејвенпорт, после одобрења акције, у ране сате 7. фебруара полетео с транспортним авионом „МС-130С" у чијој се утроби налазила огромна бомба „Дејзи Катер". За њим је, за сваку сигурност, полетео још један такав транспортни авион са поменутом бомбом. Амерички војници одмах су ове авионе назвали „Браћа БЛУ".

Дан пре тога област у којој се налазио циљ на који су „Браћа БЛУ" имала да изруче своје бомбе био је засут летцима. На њима је, између осталог, било и следеће упозорење: „Ако се одмах не предате" сутра ћемо на вас сручити највећу конвенционалну бомбу која постоји на свету". Ирачки војници који су имали храбрости да ту ноћ преспавају у својим рововима имали су убрзо прилику да се увере да се Американци нису шалили. Експлозија бомбе „БЛУ-82" веома је слична експлозији атомске бомбе. У југозападном углу територије Кувајта те ноћи се подигао у ваздух огроман облак у облику печурке, док се звук експлозије ширио преко голе пустиње на стотине километара далеко.

Следећег дана транспортни авион „МС-130С" надлетео је област на коју је била бачена бомба и засуо је новом серијом летака на којима је писало следеће упозорење: „На вас је јуче бачена највећа конвенционална бомба на свету. Уколико се одмах не предате, очекујте ускоро поново такве бомбе".

Међутим, ирачки војници из околних области нису чекали на то убедљиво упозорење. Већ сутрадан по нападу бомбом „БЛУ-82", један командант ирачког батаљона је са читавим штабом и људством пребегао преко границе на америчку страну. Обавештајни официр из тог батаљона понео је са собом и карту минских поља испред одбрамбеног рејона батаљона. После су амерички инжењерци лако направили пролазе у минским пољима. Када су нешто касније и копнене снаге започеле своје операције, пролаз кроз ова минска поља био је извршен без икаквих губитака.

М. Б.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

КОД ИСЛАНДА НИКЛО ОСТРВЦЕ

Већ дуже од двадесет пет година исландски научник Стурла Фридриксон посматра и бележи настанак, развој и нестанак разних облика живота на најмлађем копну на Земљиној кугли. То је Суртсеј, острвце од свега два квадратна километра, које је изронило из мора код огромног острва Исланда после низа вулканских ерупција од новембра 1963. године.

Фридриксон је на острвцу запазио око двадесет пет врста биљака никлих из семена које је донео ветар, птице, рибља јаја, чак и отпаци што плове морем. „Својим очима сам гледао како се на Суртсеју рађа живот, и то од самог почетка – каже он не без поноса.

РЕЦИ „ДА", А ПОКЛОНЕ НЕ ВРАЋАМО

У Јужној Кореји у великој су моди церемоније венчања у западњачком стилу тако да је у главном граду Сеулу остало свега пет места где се свадбе обављају на традиционалан корејски начин. Али, због новог ритуала проливено је доста жучи, у штампи и породично.

Према древној традицији, невестина породица могла је и трудила се да младожењиној врати оне поклоне које је сматрала претерано бројним или сувише драгоценим. Данас, одједном, ништа није ни сувишно ни претерано, а камоли толико скупоцено да би се вратило.

Стари обичај налагао је да будући муж дође у кућу своје веренице, да од главе породице понизно замоли за њену руку и, ако добије пристанак, одведе је својој кући. Сада, баш као на Западу, отац, маколико у себи негодовао, изводи ћерку пред олтар и тамо је предаје младожењи. А да ли ће она рећи судбоносно „да" зависи само од ње, никако од породичног договора.

Припремила ***Б. Дожић***

Илустровао: Ивица Кољанин

ХИТ ХИТ

КРАЂЕ НИСУ ЗА МЛАЂЕ

Боб Сигер тврди да је Род Стјуарт украо од њега идеју да обради песму Тома Вејтса „Downtown Train" и да је због тога са њиховим дугогодишњим пријатељством готово.

Наиме, Сигер је обраду ове песме снимио још 1988. године и намеравао да је стави на свој нови албум „The Fire Inside". Затим каже да је своје планове поверио Роду Стјуарту, овај их је пажљиво саслушао и отрчао у исти студио у Лос Анђелесу у коме је Сигер снимао и урадио своју верзију. – За мене он више не постоји – каже Боб Сигер.

ЉУБИТЕЉ СКУПОГ ВИНА УЖИВО

Кеит Ричардс, гитариста „Rolling Stonesa" дуго је био једини у овој групи потпуно незаинтересован за објављивање соло плоча. Ту дугогодишњу праксу прекинуо је пре неколико сезона када се, наводно због свађа са Миком Џегером, одлучио да уђе у соло авантуру и та његова плоча оцењена је врло добро. Сада је, додуше не због нових свађа, одлучио да објави албум снимљен пре три године на једном концерту. Плоча ће изаћи под подугачким насловом „Keith Richards And The X–Pensive Winos Live At The Hollywood Palladium, Decembar 15, 1988" и на њој ће се наћи 12 песама од којих су неке из репертоара „Rolling Stonesa". Уз плочу иде и специјални видео у који су укључени неки снимци урађени иза сцене, првобитно планирани само за приватну употребу.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ: ЗВЕЗДЕ

свако ко те икад загрлио
рећи ће ти како се осећам
свако ко те икад пожелео
рећи ће ти шта у себи
осећам
једино што сам икад желео
био је осећај да се не
претвараш
да сам једини о коме си
икад мислила
сачекај трен, зар не видиш
да ја
ја желим да пливам са
звездама
право у твој загрљај
ја, ја те осећам
надам се да ме схваташ
човек који је покушао да те повреди
објасниће ти како се осећам
за све љубоморне које сам
изазивао ти
схвати разлог зашто
покушавам да нас сакријем
од света што си ме научила
то моју будућност чини
чистијом
никада нећеш сазнати
колико си ме повредила
остани за трен, зар не видиш
да ја
ја желим да пливам са
звездама
право у твој загрљај
ја, ја те осећам
надам се да ме схваташ
превише срца је сломљено
обећање љубавника никада
не иде са можда
превише речи је
неизговорено
тихи гласови ме излуђују
као и сав бол који си ми
нанела
никада нисам желела да
поново будемо заједно
никада нећеш сазнати
колико си ме повредила
остани, зар не видиш да ја...

Текст и музика: Мик[illegible]

STARS

Anyone who ever hold you
would tell you the way I'm feeling
anyone who ever wanted you
would try to tell you what I feel inside
the only thing I ever wanted
was the feeling that you ain't faking
the only one you ever thought about
wait a minute can't you see that I

I wanna fall from the stars
straight into your arms
I, I feel you
I hope you comprehend

for the man who tried to hurt you
he's explaining the way I'm feeling
for all the jelaously I caused you
states the reason why I'm trying to hide
as for all the things you taught me
it sends my future into clearer dimensions
you'll never know how much you hurt me
stay a minute can't you see that i

I wanna fall from the stars
straight into your arms
I, I feel you
I hope you comprehend

too many hearts are broken
a lover's promise never came with a maybe
so many words are left unspoken
the silent voices are driving me crazy
as for all the pain you caused me
making up could never be your intention
you'll never know how much you hurt me
stay can't you see that I...

„Simply Red"

МУЗИЧКА ПОШТА

Здраво, Забавниче!
Хоби ми је сакупљање сингл плоча па бих волео да ми напишеш где могу да их набавим. Уједно бих те замолио да објавиш синглове плоче групе „Смак".

Драган

Испред Студентског културног центра и Југословенског драмског позоришта у Београду је незванична берза плоча на којој можеш да нађеш и доста синглова.

На првом синглу групе „Смак" биле су песме „Биска 13" и „Биска 16", затим су за РТВ Љубљану објавили сингл са пес-

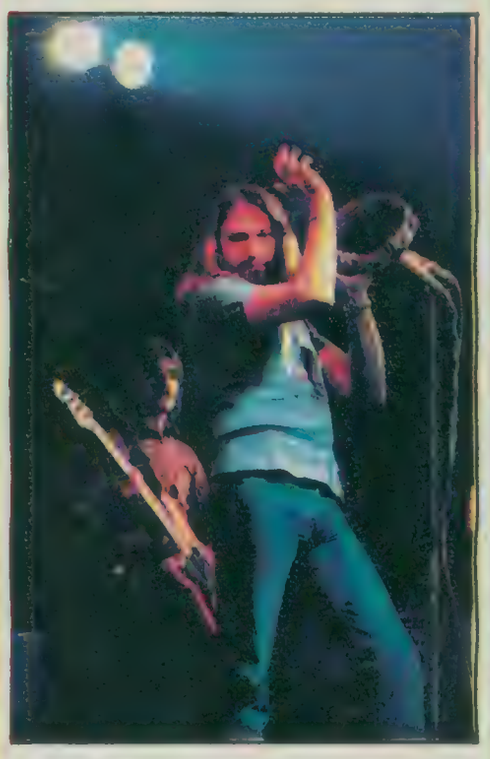

мама „Улазак у харем" и „Епитаф", а исти сингл појавио се и за „Suzy", само је на Б страни била песма „100 птица". По повратку из Америке издали су сингл са песмом „Ел Думо", затим дупли сингл са ударном песмом „Сателит", па сингл „Даире" (Б страна „Ало") који је пратио објављивање албума „Црна дама", затим дванаестоинчни сингл са песмама „Невидљиве терезије" и „Хитопадеза" и „На Балкану" где им је гостовао Дадо Топић.

Драги Забавниче!
Желео бих да ми кажеш нешто о групи КБО, шта свирају, кад су настали и које албуме су објавили?

Стева из Смедеревске Паланке

Овај крагујевачки састав постоји од средине осамдесетих година, у саставу имају две гитаре и бубњеве (дакле без баса), нуде своје виђење панк музике, а текстови су претежно са социјалним темама. Објавили су пет независних касета, а децембра 1989. за грчку независну дискографску кућу „Wipe Out" албум „Forever punk" у 500 примерака. За новосадску, такође независну кућу, објавили су још један албум „Позови 93". До сада су пуно свирали по Југославији, а гостовали су и у Аустрији, Грчкој и Мађарској.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Најважнија ствар коју сам добио од овог глупавог циркуса званог рокенрол јесте да све време знамо да смо заиста добра група. Не само добра већ и оригинална. А ако се једне ноћи пробудим и схватим да сам несвесно украо неки риф од Кита [illegible] и сасвим у реду."

Слеш (Guns N' Roses)

ФАНТАСТИКА

Уредник др Зоран Живковић

Алберт Хернхатер

НЕДЕЉА ТЕКСАСА

Глатка црна кола јурила су широком правом улицом. Мирно се зауставише испред чисте беле куће. Човек изађе из кола и журно дође до врата. Извуче ружичасту руку и притисну звонце на вратима добро маникираним ноктом.

Врата је отворила домаћица. Носила је белу блузу, зелену сукњу и зелену кецељу оивичену белим. На ногама су јој биле наранџасте папуче, а њена плава коса очешљана у уредну пунђу. Била је обучена по наређењу владе за ту недељу.

Човек рече – Ви сте госпођа Нест?

У њеном гласу осећала се забринутост док је одговарала.

– Да, а ви сте...?

– Зовем се Максвел Хенстарк. Као што можда већ знате, ја сам званични психијатар за овај крај. Мој посао ће трајати до краја ове године.

Шта је с вашим мужем?

Госпођа Нест га позва унутра. Уђоше у чисту дневну собу. На једном крају је био телевизор, на другом неколико столица. Ничега није било између телевизора и столица изузев широког сивог тепиха који се протезао од зида до зида. Дошли су до столица и сели.

– Па, реците ми шта је с вашим мужем, госпођо Нест?

Госпођа Нест посегну у велики ћуп и узе комад бајате кокице. Нежно је ставила у уста и жвакала замишљено пре него је одговорила.

– Желела бих да знам. По цео дан седи у дворишту и буљи у траву. Он тврди да стоји на врху литице.

Хенстарк извади нотес и кратку хемијску оловку. Нешто је записао пре него што је поново проговорио.

– Понаша ли се насилнички? Љути ли се када му кажете да тамо нема литице?

Госпођа Нест је била тиха за тренутак. Још једно парче кокице придружило се првом. Хенстаркова оловка стајала је над нотесом.

– Не. Не понаша се насилнички.

Хенстарк је писао док је постављао следеће питање Каква је, заправо, била његова реакција?

– Рекао ми је да сам полудела.

– Јесу ли то његове речи?

– Не. Рекао ми је да сам размислила је за тренутак – глупача. Да, тако је рекао.

– Глупача?

– Да. Рекао је то баш као они каубоји на телевизији.

Хенстарк је изгледао збуњен.

– Можда би било боље да ми још нешто кажете о томе. Када је почео тако да се понаша?

Госпођа Нест баци поглед на телевизор, па онда на Хенстарка. – То је било управо после „Недеље Тексаса". Сећате се, приказивали су оне старе каубојске филмове.

Хенстарк климну главом.

Па, остајао је сваке ноћи да их гледа. Неких ноћи није одлазио ни да спава. Чак и када је телевизор био искључен, седео је у једној од столица и буљио у екран. Тога јутра, када сам устала, није га било у кући. Свуда сам га гражила, али нисам могла да га нађем. Била сам спремна да назовем полицију када сам погледала кроз прозор у двориште. Тамо сам га угледала.

– Шта је радио?

– Седео је на средини дворишта и само буљио. Изашла сам и покушала да га уведем у кућу. Рекао ми је да мора да вреба некога. Питала сам га о чему прича. Рекао ми је да сам луда. Тада сам телефонирала вама, господине Хенстарк.

– Врло паметан потез, госпођо Нест. Можете ли да ми покажете где је сада ваш муж?

Климнула је главом и обоје устадоше са столица. Прошли су кроз дневну собу и кухињу. На задњем тremу Хенстарк стаде.

– Ви боље останите овде, госпођо Нест. – Оде до врата и отвори их.

– Господине Хенстарт? – викну госпођа Нест.

Хенстарк се окрену и виде је како стоји поред аутоматске машине за рубље.

– Да?

– Молим вас, будите пажљиви.

Хенстарк се насмеја.

– Биће, госпођо Нест.

ДОБИТНИЦИ КЊИГА БИБЛИОТЕКЕ ПОЛАРИС

1. ВЛАДИМИР ПАП, 15. маја 140/7, 22400 Рума
2. А. ШАРАНАЦ, Бул. октобарске револуције 23/17, 34000 Крагујевац
3. ДАМИР ХОРВАТ, Београдска 14а, 25000 Сомбор
4. ГОРДАНА СТАРЧЕВИЋ, Матије Ћурчи 56/8, 22000 Сремска Митровица
5. ВИКТОР ОГЊЕНОВИЋ, Поучки Десанчића 29, 23000 Зрењанин
6. ЉИЉАНА АНДРИЋ, 14. децембра 83, 11000 Београд
7. ЉУБОМИР МИЛИЋ, Милорада Бонцулића 8, 11000 Београд
8. ВЛАДИМИР АЛЕКСИЋ, О. Ш. „Вељко Дугошевић" – VI/4, 12000 Пожаревац
9. ДРАГАН ЧЕРИМАН, АВНОЈ-а „Ц"/24, 36300 Нови Пазар
10. ИВАН СЕКУЛОВИЋ, Булевар АВНОЈ-а 117, улаз IV-/19, 11070 Нови Београд

Решење SF мозгалице „Трећи др Моро”

До решења се долази сасвим лако уколико се проблем сагледа из обрнуте хронолошке перспективе. Уколико је, наиме, контејнер био пун после 50 часова, он ће бити испуњен до нивоа од 1/7 после 49 часова...

Једноставно, зар не? Ако вам тако изгледа, шта кажете на додатни вид истог проблема који вам задајемо „факултативно” – дакле, овога пута без награда, само ваше забаве и оштроумности ради?

Претпоставимо да је др Моро III ставио у контејнер 7 микроба уместо једнога. После колико часова ће контејнер бити испуњен до нивоа од 1/7?

Шта кажете на ово? Изазов и по – зар не? Јавите нам ако и ви дођете до решења. Овога пута, као што смо казали, неће бити награда, али ће сви који дођу до решења добити „Специјално признање” библиотеке ПОЛАРИС за SF домишљатост...

Изашао је кроз врата, па низ три бетонска степеника. Погледавши мало удесно, угледа човека како чучи на петама.

– Ви сте господин Кристофер Нест?

Човек подиже поглед буљећи неколико тренутака у Хенстарка. – Јее – одговори. Окренуо се и поново забуљио у траву.

– Могу ли вас запитати шта радите?

Нест одговори не дижући поглед. – Стражарим. Чувам пролаз.

Хенстарк написа нешто у нотес. – А зашто чувате пролаз?

Нест устаде на ноге и погледа доле на Хенстарка. – А зашто постављаш сва та питања, странче?

Хенстарк је видео да је Нест већи од њега и одлучи да мало тактизира. На крају крајева, стратегија...

– Само ме занима ваша срећа, господине Нест.

Нест слегну раменима. Посегну у џеп на кошуљи и извуче пакетић дувана и нешто папира. Држећи комадић папира у једној руци, пажљиво насу мало дувана на њега. Брзим покретом умота папир и дуван у савршен цилиндар.

Врати пакетић дувана и папир назад у џеп и извади дрвену кухињску шибицу. Кресну је о ђон своје ципеле и принесе пламен врху цигарете. Повуче неколико

димова и баци шибицу. Неколико тренутака горела је у влажној трави па се угасила. Танак траг дима се уздиже и избледе. То је било све.

– Зашто стражарите? – Хенстарк опет запита.

Нест поново заузе положај у трави.

– Колају приче да ће Прљави Ден, крадљивац стоке, покушати да украде нешто од моје стоке – рече поправљајући невидљиви опасач са револвером на боку. – Ја намеравам да га спречим у томе.

Постоји ли пролаз?

Хенстарк је размишљао за тренутак. Стратегија, морао је користити стратегију...

– Господине Нест – сачекао је док се Нест окренуо према њему. – Господине Нест, шта бисте рекли ако вам кажем да пролаз уопште не постоји.

– Рекао бих да си жвакао лудо семе.

– А ако могу то да докажем?

Нест одговори после тренутка оклевања. – Па, онда, претпостављам да бих ја био глупак.

Хенстарк помисли да ће бити лако. – Господине Нест, свима је позната чињеница да се не може шетати ваздухом. Је ли то истина?

Нест дубоко повуче из цигарете и издува дим. – Свакако.

– Ако бих ја могао да прошетам изнад вашег пролаза, онда то значи да пролаза нема.

– Ваљда је тако.

Хенстарк поче да корача у правцу Нестове „литице". Нест скочи на ноге и зграби званичног психијатра за руку.

– Шта то покушавате да урадите? – рече љутито Нест. – Покушавате да се убијете?

Хенстарк је успео да ослободи руку. – Господине Нест, ја не покушавам да се убијем. Ја само идем у одређеном правцу. Показао је прстом правац где је литица требало да буде. – Вама ће то изгледати као да корачам кроз ваздух.

Нест спусти руке. – Брига ме ако се убијеш. Само се ради о томе да ће се стока унервозити.

Хенстарк му упути хладан поглед и поче да иде. Направи три корака и стаде. – Видите, господине Нест, не постоји литица.

Нест га погледа и насмеја се. – Направи само још један корак и открићеш да литица постоји.

Хенстарк направи још један корак – један дуг корак. Његово лице имало је изненађен израз док је нестајао кроз траву. Пре него је пао у дубоки камењар чули су се крици.

Нест одшета до ивице стене и погледа доле, на осакаћено тело. У знак поштовања скину шешир.

– Малени другар је баш имао петљу. – Тада додаде: – Јадни мали другар.

Врати шешир назад и погледа доле, на улаз у долину. Коњ и јахач појавише се иза стења.

– Прљави Ден! – узвикну Нест. Посегну наниже и подиже пушку.

P. J.

Илустровао: Зоран Миладиновић

Како Американци остварују своје снове

ЛУДА КУЋА НА

ЈЕДНА ОД НАЈСТАРИЈИХ – чамци уместо паркираних аутомобила

ПОГЛЕД ИЗНУТРА – из куће назване „Нојева барка"

У првој половини овог века, у жељи да буду што оригиналнији, а можда и из чистог беса, амерички богаташи градили су праве правцате палате на језерима на северу америчке државе Њујорк. Све ове куће „шетају" по води па власници и њихови гости могу стално да уживају у другачијем погледу кроз прозор. Углавном су пловеће, мада је неколико подигнуто и на сплавовима. Као што видите, очувале су се до данашњих дана јер се њихови садашњи власници поносе њима и улажу много да би изгледале као нове. Различитог су облика и величине, али су им одлике исте – луксузна опрема и настојање да буду недостижне за „неке друге" који треба да им се диве и да о њима машту јер су део чувеног, а сада већ и пословичног америчког сна.

ЈЕЗЕРУ

КУЋА БРОД – има чак и мини аеродром

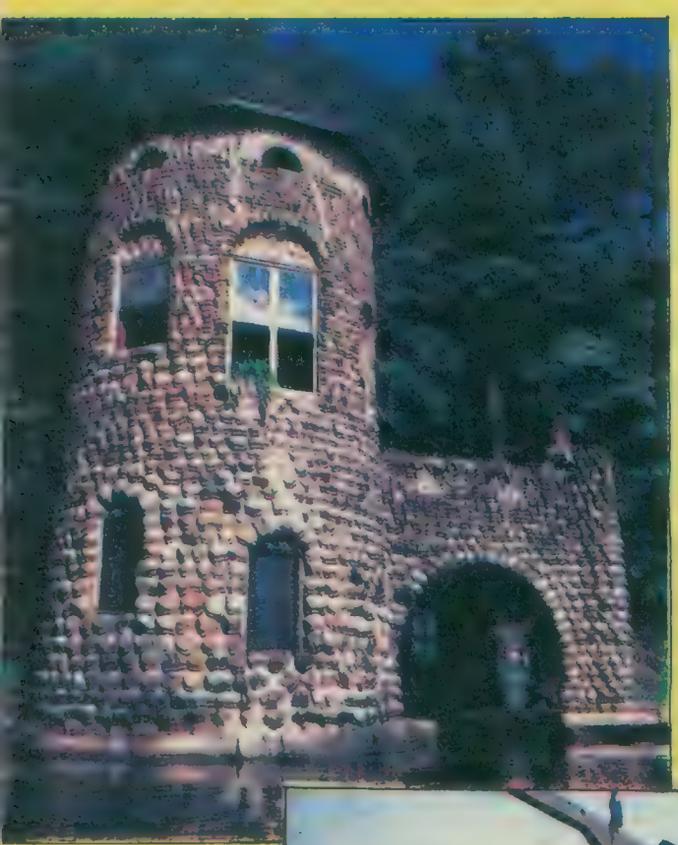

КАО ИЗ БАЈКЕ – ова кула, за разлику од сличних здања, није пловећа, али је подигнута на сплаву

ТАЏ МАХАЛ НА ВОДИ – садашњи власник Бил Марлен наследио је ову пловећу кућу од свог деде

КУЋУ СВОЈУ ЉУБИМ – власници су веома поносни на своја пловећа царства

ШЕСТ СВЕТСКИХ ЧУДА ЗА 45 МИНУТА

10 ВЕЛИКИХ И 1 ВЕЛИЧАНСТВЕНИ

За само 45 минута Џејси Овенс је у Ен Арбору 25. маја 1935. изједначио један и поставио пет нових светских рекорда, од којих је онај у скоку удаљ (8,13 m) до данас најдуговечнији светски рекорд у историји атлетике

Сви светски рекорди Џејсија Овенса одавно су оборени. Његов подвиг са Олимпијских игара 1936. године у Берлину на којима је освојио четири златне медаље (100 m, 200 m, скок удаљ и штафета 4 × 100 m) поновили су 1948. У Лондону „летећа Холанђанка" Фани Бланкерс Кун и 1984. године у Лос Анђелесу, и то у истим дисциплинама, Карл Луис. Али, Џејмс Кливленд Овенс оставио је за собом један рекорд који никада неће бити оборен.

На великим такмичењима, какво је било Треће светско првенство у атлетици у Токију, данас у просеку падну по два-три светска рекорда мада више од 1.000 атлетичара и атлетичарки долазе на такмичење савршено добро припремљени. А Џејси Овенс је у једном дану, у само 45 минута, поставио шест светских рекорда!

Шест светских рекорда у целој атлетској сезони данас су велико достигнуће „краљице спортова" у којој се одавно не постижу резултати урођеном брзином или добрим одразом, већ мукотрпним, свакодневним радом уз коришћење најновијих научних достигнућа у вежбању, опоравку спортиста, па, ако хоћете, и технолошким и техничким достигнућима самих борилишта, спортске опреме и осталих атлетских реквизита

Џејси Овенс и остали атлетичари његовог времена вежбали су три до четири пута недељно, такмичили су се на неупоредиво „споријим" стазама од шљаке, нису ни сањали да ће њихови наследници једног дана излетати са стартних блокова фантастичном брзином. Овенс и његови савременици копали су јамице на старту, шљака им је по сувом времену бежала испод ногу, још горе је било по киши кад се лепила за спринтерице...

Ипак, њему није сметало да постигне шест светских рекорда у само 45 минута.

Нема времена за радост

Десет хиљада срећника, сведока највећег подвига у историји атлетике, окупило се 25. маја 1935. године на Стадиону „Фери Филд" у Ен Арбору у држави Мичиген, на атлетском шампионату Западног удружења популарно званом „10 великих".

Али, све велике надмашио је један величанствени – тринаесто дете Хенрија и Еме Овенс, Џејмс Кливленд Овенс, коме је надимак Џејси остао из школских дана када је због урођене стидљивости своје иницијале „Џеј-Си" изговарао претихо па је учитељица у основној школи Болтон помислила да се мали Црнац зове Џејси. (Код нас је, међутим, остао познат као Џеси.) У 15.15 часова почео је свој 45-минутни атлетски шоу.

У трци на 100 јарди (91,4 m) резултатом 9,4 секунди изједначио је сопствени светски рекорд на овој стази оставивши Роберта Грива читавих пет јарди за собом (9,8 m). Три званична мериоца времена зауставила су штоперице на 9,4 секунди, три помоћна на 9,3, али у таквим случајевима важи слабији резултат. Ипак, овај рекорд, који је Овенс још два пута касније поновио, одржао се до 1940. године.

Скок удаљ је већ почео. Џејси Овенс жели да се такмичи у још две дисциплине и нема времена за читаву серију скокова и расипање снаге. У 15.25 часова изводи свој једини скок и постиже феноменални светски рекорд – 8,13 метара (тачније, 26 стопа и 8 1/4 инча или 8,1344 метара).

За 15 центиметара надмашио је старог рекордера Јапанца Намбуа, постао први човек који је прескочио осам метара и – поставио до данас најдуговечнији рекорд у историји атлетике. Тек после 26 година и 79 дана Ралф Бостон, такође Американац, надмашио је овај Овенсов резултат.

Џејси није имао времена за радост, ни за нови покушај у скоку удаљ. Уосталом, нико није могао да му угрози победу. Другопласирани Вилис Ворд прескочио је само 7,67 m.

У 15.45 часова почиње трка на 220 јарди (201,17 m) у једној равни (без кривине), у оно време званична дисциплина. Џејси је опет најбржи. Све три штоперице опет су показале исто време – 20.3 секунди. Нови светски рекорд. Али, то није све – Џејси је у пролазу оборио и светски рекорд на 200 m, јер је дотад најбољи светски резултат Ралфа Метклафа износио тачно 21 секунду. Додуше, овај рекорд је незваничан пошто је постигнут на равној стази, без кривине на којој се губи нешто од брзине, али не треба заборавити да је Овенс трчао метар дуже... Овенсов рекорд на 220 јарди одржао се до 1949.

Али, за студента друге године Државног универзитета Охајо нема одмора. У 16 часова почиње трка на 220 јарди, али с препонама. Џејси је поново најбржи, мада му препоне нису биле специјалност, и то не најбржи у тој трци, већ уопште. Нови светски рекорд сада је 22,6, а опет је двоструки: на 220 јарди и на 200 m. Оба ова рекорда пала су „у пакету" 1940. године, али ни до данас нико није надмашио Џејсијев подвиг.

Илустрово: Брана Јовановић

6 рекорда са повређеним леђима

Међутим, можда је још већи подвиг то што је Џејси уопште постао атлетски ас. Рођен је 12. септембра 1913. у Оквилу у Алабами, како кажу његови биографи, у атмосфери „Чича Томине колибе" са деветоро браће и сестара (троје деце Хенрија и Еме Овенс умрло је на порођају), чешће гладан него сит. Али, у школи се брзо уздигао до најбољег школског спортисте Средњег запада. Када су му се родитељи преселили у Кливленд дошао је у руке Френка Рајлија, тренера атлетског тима „Источне техничке средње школе" са којим је на основу сјајних резултата лако изборио стипендију за Државни универзитет Охајо. Ту, од 1934. под надзором најбољег тренера Америке тога времена Ларија Снајдера, брзо израста у једног од највећих атлетичара света. Већ следеће године у Ен Арбору Џејси Овенс, висок 178 центиметара и тежак 71 килограм, постиже серију од шест светских рекорда, и то са повређеним леђима!

Повреду је задобио неколико дана раније играјући амерички фудбал (рагби) за „Јарчеве" (The Buckeyes), државни тим Охаја...

Своју спортску каријеру, на жалост, Овенс је завршио већ 15. августа 1936. године, одмах после Олимпијских игара у Берлину на којима се опасно замерио Хитлеру срушивши четири пута теорију о надмоћности аријеваца. Отишао је из атлетике у 23. години...

– Имао сам славу, а био ми је потребан новац – објашњавао је касније Овенс своју одлуку да пређе у професионалце, што је тада, бар када је атлетика била у питању, значило – у уличне забављаче. Трчао се за новац против паса, коња, па чак и кенгура, побеђивао и губио трудећи се да више никада не буде сиромашан. Али, у животу му је било много теже него на атлетској стази. Доживео је многе успоне и падове, а када је 1980. преминуо у 67. години, сви светски листови објавили су да је умро највећи атлетичар свих времена.

Ту титулу заслужио је још 25. маја 1935. године у Ен Арбору, годину дана пре но што је постао четвороструки олимпијски шампион. *Ж. Б.*

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Растројеност. **2.** Град у Ирану – Пречник цеви ватреног оружја. **3.** Врста тканине – Носиоци наследних особина. **4.** Отпадак од сена – Састојак малтера. **5.** Име и презиме певача са слике – Симбол кисеоника. **6.** Нараменица. **7.** Уређај за откривање предмета под водом – Ознака за радијус. **8.** Иницијали глумице Михић – Повишена нота „ц". **9.** Врста пса. **10.** Осамнаесто и 22. слово азбуке – Женско име. **11.** Амерички глумац Тели. **12.** Једноцифрен број – Име глумице Рине

УСПРАВНО: 1. Трошност, сипкост. **2.** Справа за мерење висине човека. **3.** Лек против болова – Ознака за реомир – Лична заменица. **4.** Кретање тела при чему све тачке остају паралелне саме себи (супротно од ротације). **5.** Ауто-ознака за Румунију – Сировина, предмет обраде (мн). **6.** Новац ЕЕЗ – Упишите ју – Горњи дом парламента у неким земљама. **7.** Доживљај за време спавања – Скраћеница раније уније Египта и Сирије – Пасмина. **8.** Париски часопис за жене – Ауто-ознака за Панчево. **9.** Река у Африци. **10.** Необузданост. **11.** Притока Уне. **12.** Плетена растегљива тканина

ЛАВИРИНТ

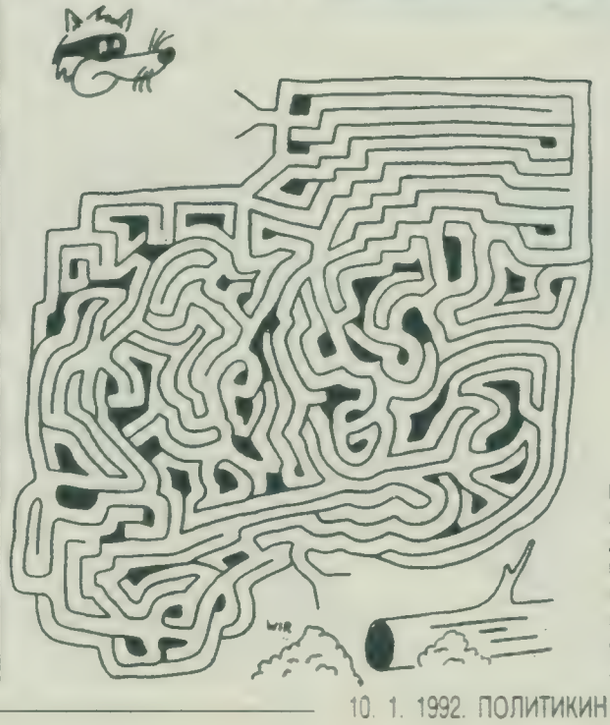

Можете ли да нађете пут кроз овај лавиринт?

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

РИБАР ИЛИ РУДАР?

Неповерљиви и плашљиви водомари гнезде се деведесет центиметара под земљом

Егзотични рођаци европског водомара

Познато је око 80 врста водомара. Величина им се креће од врапца до мање вране. Ове птице претежно насељавају тропске и суптропске области и најчешће су становнице. На цртежима су приказани највећи и најмањи водомари Океаније, Африке, Азије и Америке.

Готово да нема дунавског алаша или рибара на другим европским рекама и језерима који није уживао посматрајући метално плавозеленог водомара (Alcedo Attis) како се као стрела стрмоглављује у воду, зарања, кроз неколико тренутака израња и нестаје с рибом у кљуну. Али, иако прилично упадљивог изгледа, ову птицу дужине око седамнаест центиметара доста је тешко уочити. Прво, захваљујући својим

Освануо је велики дан: после три недеље лежања на јајима птићи су се излегли

Голуждржави птић је веома прождрљив. Мајка му је у кљуну донела рибу већу од њега а он ће је ипак целу прогутати.

У првим данима живота веома је важно да родитељи греју свој подмладак

Птићи су добили црне бодље, као јежићи. Из њих ће се касније појавити плава пера.

бојама савршено се стапа са околином. И кад се креће, водомар је опет готово невидљив јер ретко лети више од једног метра изнад воде, па његова сенка не може да се уочи на небу као што је случај са другим птицама. Друго, водомар је веома неповерљив и плашљив. Клони се човека и бежи од њега чим га још издалека примети.

Захваљујући изузетном виду водомар је у стању да на време побегне кад год процени да је у опасности. Може се заправо рећи да савршено види јер његово око уместо једне фовее, као што је случај са сисарима и човеком, има две. А та фовеа је заправо мало удубљење на мрежњачи у коме око има најјаснији вид, односно у коме се прима слика онога што гледамо. Затим, његово око примећује сваки, и најмањи покрет: за једну секунду бележи чак 150 светлосних утисака а човек, рецимо, само 50. Али, ни то није све. Очни апарат водомара на дну мрежњаче садржи уљане капљице које имају улогу филтера, што је веома важно за лов. Захваљујући овим филтерима птица тачно процењује раздаљину и дубину на којој се риба налази. Преламање светлости не може да је завара и не даје јој погрешан положај плена у води.

Послушни птићи

Што се тиче самог живота ове птице раскошног перја, он обилује многим занимљивостима. То се пре свега односи на гнежђење и одгајање младунаца. Управо пре тог важног догађаја у водомаровом животу он постаје прави правцати рудар. У пешчаним окомитим обалама проналази погодно место и почиње да копа ходник дугачак до 90 и широк око 6 центиметара који се завршава проширењем, неком врстом одаје. Од тог напорног посла који водомар обавља његов кљун се за око недељу дана смањи за пола центиметра.

У скровитом гнезду женка ће положити седам снежнобелих јаја и на њима ће наизменично лежати са мужјаком. Повремено ће их намештати и окретати кљуном, а после три седмице кад се птићи излегу, брижни родитељи и даље ће равноправно делити обавезе око подизања подмлатка. Док су птићи још потпуно голуждрави, један од родитеља одлази у лов, а други их греје перјем.

Иако мали, голуждравци су веома прождрљиви. Одрасли им увек приносе рибу тако да им у кљун прво ставе главу како би је лакше прогутали и да им због крљушти не застане у грлу. А сваки пут кад мама или тата с рибом у кљуну стану на улаз у гнездо, појављује се други птић да прими своје следовање. Никада се не догоди да неки од младунаца два пута узме храну и остави свог брата или сестру да гладују. А како се ови клинци тако послушно смењују? Кад се родитељ појави на улазу у гнездо своју сенку највероватније сваки пут усмерава на другог птића. То је знак да он треба да изиђе по оброк. Тако одрасли подешавају редослед храњења и подстичу младунце да се стално врте у круг – најгладнији је увек први у реду, а најситнији последњи.

Иглице јежа

Иако су ове гладнице тако дисциплиноване, ни они ни родитељи нису баш неки чистунци. У гнезду им влада поприличан неред. На све стране разбацане су рибље кости и отпаци несварене хране, па није ни чудо што је унутра веома загушљиво.

Првих осам дана птићи су слепи, розикасти и без једног јединог перцета. Онда почињу да им се појављују црне тачкице које се за још недељу дана претварају у иглице, као у јежа. То су заправо чекињасте воштане превлаке које ће касније отпасти и појавиће се дивна плава перца.

Негде око двадесет петог дана мали водомари су већ спремни да се окушају у првом лету. У томе ће им, свакако, помоћи родитељи. Они ће их из гнезда измамити тако што ће доћи с рибом у кљуну до самог улаза, а кад птић појури по храну мама или тата ће одлетети до оближње гране и гласно зачегртати. И тако, један по један, млади водомар ће се отиснути до родитеља. Ако се први лет случајно заврши падом у воду, водомар се, иако му крила нису још заштићена уљем, неће удавити већ ће снажно замахати и отпливати до обале.

Млади ће још који дан зависити од родитеља, а онда ће поћи с њима у риболов. Кад и ту вештину савладају, породица водомара остаће на окупу, на грани неког храста или врбе, још само кратко време. Пошто су способни за самосталан живот, родитељи ће их брзо грубо отерати као неке странце и уљезе. Али, многи од младих водомара неће бити дугог века. Орнитолози процењују да се смртност међу овим птицама пење чак до 80 одсто.

Припремила ***В. Минић***

Уређује: Вито Недељковић

Добићу ротвајлера

Један очев пријатељ обећао је да ће ми поклонити штене ротвајлера. Хтела бих да знам после колико недеља, по доласку на свет, оно може да се одвоји од мајке и како одмах да га научим да не врши нужду у стану.

ЗВЕЗДАНА
Н. Пазова

Правило је да се штене узима чим напуни осам недеља живота, јер старија већ стекну неке навике којих се тешко ослобађају.

Да би малог ротвајлера научила да не прља стан, мораш после сваког оброка да га изведеш и држиш напољу све док

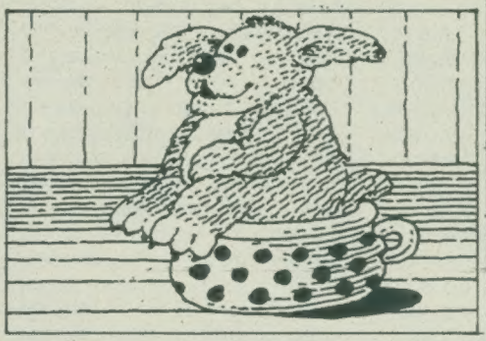

не обави те потребе. Брзо ће стећи ту навику и сам ће после оброка тражити да изађе. Као што видиш, није тешко уз мало више стрпљења да му усадиш одређене навике.

Падање у несвест

Био сам са другом у једном диско клубу и десило ми се нешто непријатно: пао сам у несвест. Пре тога осетио сам да ми недостаје ваздуха, а у дискотеци је заиста и било веома загушљиво. Ово је, умало, могло да ми се догоди и на једној утакмици у малом фудбалу, у препуној и загушљивој школској сали. Забринут сам.

БОРКО
Врање

Основна потреба организма – много важнија од хране и пића – јесте кисеоник а он се, знамо, налази у ваздуху који удишемо. Кисеоник кроз наша плућа одлази у крв која га затим, кроз вене и артерије, преноси по телу, док срце игра улогу пумпе. Најважније место до кога крв и кисеоник морају да стигну је мозак који преко нервног система контролише све остале делове тела. Ако

мозак не добије довољну количину крви и кисеоника, не може да испуњава ту своју улогу.

Постоји више узрока несвестице. Она може да се јави зато што је нешто омело проток крви, рецимо оковратник. Али, она се најчешће јавља у загушљивим просторијама у којима нема довољно кисеоника.

Шта је биоритам?

Бићу кратка. Реците ми шта је, у ствари, биоритам?

СУНЧИЦА
Бањалука

Сва жива бића имају у свом организму „биолошки часовник" који им омогућава да све животне радње чине у одређеном ритму. И читаво живљење одвија се по устаљеном реду: детињство, пубертет, рађање, старење, смрт. Све дневне потребе човека, на пример, такође су утаначене на одређен начин, па у скоро исто доба дана осећа да треба да једе, пије, спава.

Познато је да биљке које су дуже у затвореној просторији, у одређено доба године листају, цветају, доносе плод иа-

ко ни на који начин нису могле да „сазнају" да је напољу пролеће или лето.

Све те ритмичке промене психичког и физичког живота називају се – биоритам. Према некима, ако се знају само датум, час и година рођења, може унапред да се предвиди када ће човек бити неспособан за посао или ће му се десити нека несрећа. Све су то претпоставке које још нису научно доказане јер на основу тих података не може да се предвиди психичко и физичко стање неког човека. На ово утиче средина у којој живи и ради, образовање, васпитање, способност расуђивања, наслеђене особине, стресови... Све оно што од човека чини друштвено биће.

Не грејати промрзлине снегом

Да ли је тачно да смрзнуте делове тела треба протрљати снегом да би се угрејали? Мени се нешто слично догодило прошле године на скијању. Изашли су ми пликови од промрзлина па је лекар у амбуланти хотела рекао да никако није требало да промрзлине трљам снегом.

МАТИЈА С.
Бањалука

Лекар је био у праву. Промрзле делове тела никада не треба трљати снегом да би се угрејали. Многи то раде када су у питању промрзлине, али то је потпу-

но погрешно и може да изазове озбиљне последице.

Ако на делу тела који је промрзао избију пликови не треба их отварати или умотавати завојем. Треба их нечим благо покрити да би се заштитили од хладноће, а онда, што је могуће пре, те делове тела ставити у воду. Температура воде треба да износи између 30 и 40°C, никако више.

Палата руских царева

На многим разгледницама Москве види се Кремљ који доминира још познатијим Црвеним тргом. Мене занима кад је сагрђен Кремљ и чему је служио?

ДРАГОЉУБ ЈАНИЋ
Костолац

Све док Петар Велики (1672–1725) није почетком 18. века преселио царски двор у новооснивани град

Анета Бајовић, Ђуре Салаја 2/6, 36000 Краљево – 14 година, жели да се дописује са вршњацима.

Силвана Илић, Вељка Влаховића, 37266 Ображ – 11 година, сакупља марке.

Анер Жуљевић, Бијели Брег 2, Мире Попаре 22, 88000 Мостар – 14 година, воли музику, сакупља постере, навија за Вележ.

Јелена Ћирић, Георгија Јакшића 9/30, 15300 Лозница – 13 година, сакупља значке, салвете и налепнице.

Мирјана Срдић, Раве Јанковића 10, 71000 Сарајево – 11 година, воли филмове и музику.

Милош Стефановић, ЈНА 196, 34000 Крагујевац – 8 година, навија за Црвену звезду, жели да се дописује са вршњацима.

Тијана Петковић, Гламочка 13/8, 18000 Ниш – 13 година, сакупља постере и украсне гумице.

Марија Петковић, Књажевачка 153/9, 18000 Ниш – 14 година, жели да се дописује са вршњацима.

Јелена Станковић, Карађорђев трг 9/43, 11080 Земун – 11 година, воли путовања, слуша рап и снап, навија за Црвену звезду.

Славенка Ђукић, Трговачка 10/12, 11000 Београд – 14 година, воли све што воле млади.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Санкт–Петерсбург (донедавно Љењинград), Кремљ је био палата руских царева.

Ова тврђава, окружена високим зидинама, подигнута је у 15. веку и заузима површину од 26 хектара, тако да је, сама по себи, један град. Дуж зидова налази се 19 кула и пет капија. Најпознатије су кула Спаскаја (Спаситеља) и капија у којој су смештена кремаљска звона. Људи су имали обичај да скидају капе када пролазе поред ове капије на Црвеном тргу.

Унутар зидова су цркве, четири катедрале и многе палате. Кремљ је 1955. године отворен за јавност, а у његовим палатама изложене су драгоцености из царских времена. Одбрамбене тврђаве

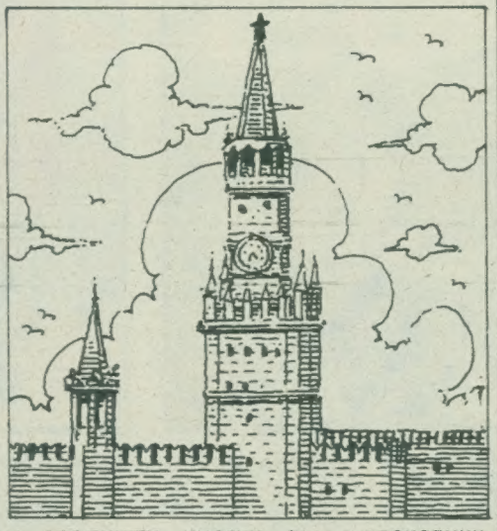

у средишту многих средњовековних руских градова звале су се такође кремљ, па отуда и назив Кремљ.

Изван зидина Кремља налази се Црвени трг, дугачак 900 и широк 170 метара, на коме су се сваке године одржавале параде у част Октобарске револуције из 1917. године.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: растресеност, анар, калибар, страмин, гени, трина, песак, Род Стјуарт, о, еполета, сонар, р, им, цис, теријер, от, Јана, Савалас, три, Ита.

Најдуже железничке линије

Да ли је и даље железничка линија Москва–Иркутск–Пјонгјанг најдужа на свету?

СТОЈАН
Београд

Железничка линија Москва–Иркутск–Пјонгјанг (Кина), дужине 8666 km, и даље је најдужа на свету. Вожња овом пругом траје читавих 159 сати. Друга по

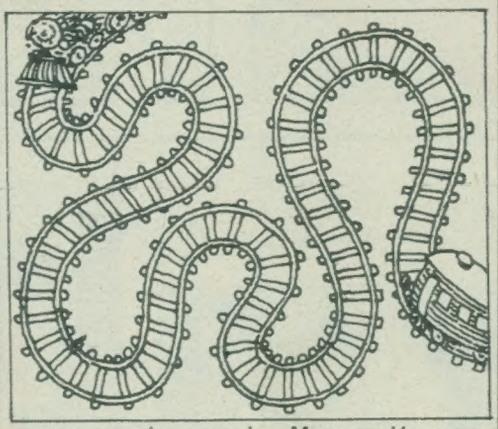

величини је линија Москва–Иркутск–Улан Батор–Пекинг, дужине 7874 km, којом се путује 139 сати. Иза њих је пруга Монтреал–Винипег–Ванкувер у дужини од 4636 km (вожња од 72 сата), затим линија у Аустралији Сиднеј–Мелбурн–Аделаида–Перт (дужина пруге 4335 km, вожња 77 сати).

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2089

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 516,00 динара, тромесечна 1.548,00 динара, полугодишња 3.096,00 динара, годишња 6.192,00 динара.
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	301.–
СР НЕМАЧКА	DEM	475.–
ШВЕДСКА	SEK	1.742.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.623.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	419.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" Београд, Македонска 29
Директор др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампања, ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

WALT DISNEY
МИКИ
ДОЛАЗИМ, МИНИ! САМО ДА СЕ ПРЕСВУЧЕМ!
ПЛУТОН МЕ ЈЕ СРЕДИО...
УФ... БАШ САМ ГЛАДАН...
ЈООЈ... ЛЕД!
АЈД' САД ЈОВО НАНОВО! ПРЕСВЛАЧЕЊЕ!
САД ПОЛАКО, ДА СЕ ПОНОВО НЕ ОКЛИЗНЕМ!
1·27
ОООО, НЕ! БЕЖИ, ПЛУТОНЕ! ИСПРЉАБЕШ МЕ!
ЛИЗ!
ЛИЗ!
© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
УФ... ОПЕТ НА ПРЕСВЛАЧЕЊЕ!
ХММ...
МИНИ, МОЛИМ ТЕ ДА ПРЕ РУЧКА...
...ТИ ПРВО СКОКНЕШ ДО МЕНЕ!
ДЕТЕРЏЕНТ
Distributed by King Features Syndicate